

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİYOLOJİ ANABİLİM DALI

GÜNEY MARMARA'DAKİ BALIKÇILARIN SOSYO-EKONOMİK
ÖZELLİKLERİ VE SORUNLARI

ELİF ASLI KARASU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Jüri Üyeleri: Doç. Dr. Dilek TÜRKER (Tez Danışmanı)

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Burak DABAN

Doç. Dr. Sümeyye AYDOĞAN TÜRKOĞLU

BALIKESİR, OCAK- 2023

ETİK BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak tarafımda hazırlanan “**Güney Marmara’daki Balıkların Sosyo-Ekonomik Özellikleri Ve Sorunları**” başlıklı tezde;

- Tüm bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Kullanılan veriler ve sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Tüm bilgi ve sonuçları bilimsel araştırma ve etik ilkelere uygun şekilde sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,

beyan eder, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ederim.

Elif Ashı KARASU

ÖZET

**GÜNEY MARMARA'DAKİ BALIKÇILARIN SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ
VE SORUNLARI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ELİF ASLI KARASU
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİYOLOJİ ANABİLİM DALI**

(TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. DİLEK TÜRKER)

BALIKESİR, OCAK - 2023

Bu araştırma Güney Marmara Bölgesi'nin kıyı şeridinde yer alan Bursa, Balıkesir ve Çanakkale illerine bağlı olan ilçe ve beldelerde yürütülmüştür. Araştırmanın amacı Güney Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren balıkçıların sosyo-ekonomik yapısını ortaya koymaktır. Ayrıca hem Marmara Denizi hem de Ege Denizi'ne kıyısı olan Çanakkale ve Balıkesir illerinde seçilen örnekleme noktaları vasıtasıyla, balıkçılığın sosyo-ekonomik yapısındaki alansal farklılıkların belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayvalık, Altınoluk, Burhaniye ve Cunda değerlendirme tabloları ve grafiklerinde yerel ismi olan KÖRFEZ, Gemlik, Mudanya, Armutlu, Kapaklı benzer şekilde GEMLİK, Babakale, Küçükkuşu, Gülpınar ÇANAKKALE, Bandırma, Karşıyaka, Erdek, Tatlısu, Çakıl, Şahinburgaz BANDIRMA ismiyle değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirmeye alınan bölgelerde faaliyet gösteren 199 balıkçıya 44 sorudan oluşan anket çalışması uygulanmıştır. Çalışma Şubat 2021-Ağustos 2022 tarihleri arasında araştırma sahalarında faaliyet gösteren balıkçılar ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Saha uygulamalarından elde edilen anket cevapları bilgisayar ortamına aktarılmış, Microsoft Word ve Excel programları ile tablo ve grafikler haline getirilerek yorumlanmıştır. Balıkçılara sorulan anket soruları; balıkçıların yaşı, medeni durumu, öğrenim durumları, ev ve otomobil mülkiyetleri, sosyal güvenlik durumları, mesleki tecrübeleri, mesleğe başlama nedenleri, kooperatife üye olma durumları, devlet yönetiminden ve yerel yönetimden beklentileri, kullandıkları av araçları ve özellikleri, avladıkları ürünü pazarlama şekilleri ve yaşadıkları sorunları ele almıştır. Yapılan anket taramalarından elde edilen veriler düzenlenerek balıkçılığın sosyo-ekonomik yapısındaki alansal farklılıkları ortaya konulmuştur. Sonuç olarak literatür taramalarından elde edilen veriler ile anket taramalarından elde edilen verilere göre balıkçılığımızda eğitim düzeyinin arttığı, av araç-gereçlerinin geliştiği, balıkçıların SGK'ya giriş oranlarının arttığını gözlerken ev satın alabilme oranlarının düştüğü, balıkçı yaş ortalamalarının yüksek olduğunu ve çocuklarının bu işi yapmasını istemedikleri ortaya konulmuştur.

ANAHTAR KELİMELELER: Sosyo-ekonomik, balıkçılık, Bandırma, Körfez, Çanakkale, Gemlik

Bilim Kodu: 20311

Sayısı: 75

ABSTRACT

**SOCIO-ECONOMIC CHARACTERISTICS AND PROBLEMS OF
FISHERMAN IN THE SOUTH MARMARA
MSC THESIS
ELIF ASLI KARASU
BALIKESIR UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCE
BIOLOGY
(SUPERVISOR: ASSOC. PROF.DR. DİLEK TÜRKER)**

BALIKESİR, JANUARY - 2023

This research was carried out in the districts and towns of Bursa, Balıkesir and Çanakkale, which are located on the coastline of the Southern Marmara Region. The aim of the study is to reveal the socio-economic structure of fishermen operating in the Southern Marmara Region. In addition, it is aimed to determine the spatial differences in the socio-economic structure of the fishery through the sampling points selected in the provinces of Çanakkale and Balıkesir, which have coasts on both the Marmara Sea and the Aegean Sea. In the evaluation tables and evaluation graphics, Ayvalık, Altınoluk, Burhaniye and Cunda, whose local names are KÖRFEZ, Gemlik, Mudanya, Armutlu, Kapaklı and similarly Gemlik, Babakale, Küçükkuyu, Gülpınar Çanakkale, Bandırma, Karşıyaka, Erdek, Tatlısu, Çakıl, Şahinburgaz Bandırma are evaluated by their names. The survey study consisting of 44 questions was applied to 199 fishermen operating in the regions that were evaluated. The study was carried out face-to-face with fishermen operating in the research areas between February 2021 and August 2022. Survey answers obtained from field applications were transferred to the computer and they have been interpreted by turning into tables and graphs with Microsoft Word and Excel programs. Survey questions asked to fishermen; The age of the fishermen, civilized status, education situations, home and automobile ownerships, social security situations, professional experiences, reasons for starting the profession, members of the cooperative, expectations from state administration and local government, hunting tools and features, marketing forms and problems they live in have handled. The spatial differences in the socio-economic structure of fisheries were revealed by using statistical analyzes of the data obtained from the survey. While the carried-out research aims to find out marine, technological, cultural etc. differences, it also aims to shed light on future research. As a result, according to the data obtained from the literature surveys and the data obtained from the survey results, the level of education in our fisheries has increased, improvements while observing that the rate of fishermen's entry to SGK increased, the rate of buying a house decreased, it has been revealed that the average age of fishermen is high and they do not want their children to do this job.

KEYWORDS: Socio-economic, fishery, Bandırma, Gemlik, Çanakkale, Körfez

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİL LİSTESİ	v
TABLO LİSTESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖNSÖZ	viii
1.GİRİŞ	1
1.1 Yurtdışında Yapılan Araştırmaların Literatür Özetleri.....	2
1.1.1 Ülkemiz Denizlerinde Yapılan Araştırmaların Literatür Özetleri.....	3
2. MATERYAL VE METOD	16
2.1 Araştırma Alanı Hakkında Bilgiler.....	17
2.1.1 Bandırma.....	17
2.1.2 Gemlik.....	18
2.1.3 Çanakkale.....	18
2.1.4 Körfez.....	19
2.2 Av Araçları Hakkında Bilgiler.....	19
2.2.1 Trol Ağı.....	19
2.2.2. Gırgır Ağları.....	20
2.2.3. Paraketa.....	20
2.2.4. Uzatma Ağı.....	21
2.2.5. Voli Ağı.....	21
2.2.6. Olta.....	22
3.BULGULAR	23
3.1 Cinsiyet.....	23
3.2 Eğitim Durumu.....	23
3.3 Yaş Dağılımı.....	23
3.4 Medeni Durum.....	24
3.5 Ev Mülkiyeti.....	24
3.6 Otomobil Mülkiyeti.....	25
3.7 Hane Halkı Nüfusu.....	26
3.8 Ankete Katılan Dışında Ailede Balıkçılık Mesleği İle Uğraşan Kişi Sayısı.....	26
3.9 Ek Gelir Durumu.....	27
3.10 Gelir Memnuniyet Durumu.....	27
3.11 Mesleği Bırakmak İstiyor Musunuz?.....	28
3.12 Balıkçılığa Başlama Nedeni.....	29
3.13 Çocuklarınızın Bu İşi Yapmasını İster Misiniz?.....	29
3.14 Kredi Kullanma Durumu.....	30
3.15 Kooperatife Üye Olma Durumu.....	30
3.16 Kooperatifin Başarılı Olduğuna İnanıyor Musunuz?.....	31
3.17 Denizde Çalışılan Gün Sayısı.....	31
3.18 Bir Av Periyodundaki Harcama Miktarı.....	32
3.19 Bir Av Periyodundan Elde Edilen Gelir.....	32
3.20 Finans Desteği Sağlansaydı Hangi Eksiklerinizi Tamamlardınız?.....	33
3.21 Kooperatife Üye Olma Nedeni.....	34

3.22 Balıkçılık Mesleğinin En Zor Yanı Nedir?	34
3.23 Yerel Yönetimden Beklentileriniz Nelerdir?	35
3.24 Devlet Kurumlarından Beklentileriniz Nelerdir?.....	36
3.25 Meslek Hastalığınız Var Mı?	36
3.26 Kullandığınız Av Aracı?	37
3.27 Avlanan Balık Miktarında Yıllara Göre Azalma Var Mı?.....	38
3.28 Son 1 Sene İçerisinde En Çok Yakalanan 3 Tür.....	38
3.28.1 Gemlik Bölgesi	38
3.28.2 Körfez Bölgesi	39
3.28.3 Çanakkale Bölgesi	41
3.28.4 Bandırma Bölgesi	42
3.29 En Çok Yakalamak İsteddiğiniz 3 Hedef Tür.....	42
3.29.1 Gemlik Bölgesi	43
3.29.2 Bandırma Bölgesi	44
3.29.3 Çanakkale Bölgesi	45
3.29.4 Körfez Bölgesi	46
3.30 Tekne Yaşı	47
3.31 Tekne Boyu.....	47
3.32 Tekne Yapım Malzemesi	48
4. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	49
4.1 Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Özellikleri	49
4.2 Av Araçlarının Teknik, Fiziksel Özellikleri.....	59
5.ÖNERİLER.....	62
6.KAYNAKLAR.....	63
EKLER.....	69
EK-A:Balıkçı Anket Formu	70
ÖZGEÇMİŞ	75

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1: Çalışmanın yürütüldüğü bölge.....	17
Şekil 2.2: Trol ağının şematik gösterimi.....	20
Şekil 2.3: Gırgır ağının şematik gösterimi.....	20
Şekil 2.4: Dip paraketası (a) ve orta su paraketasının (b) şematik gösterimi.....	21
Şekil 2.5: Uzatma ağının şematik gösterimi.....	21
Şekil 2.6: Voli ağının görüntüsü.....	22
Şekil 2.7: Oltanın görüntüsü.....	22
Şekil 3.1: 4 Farklı lokasyona göre eğitim durumlarının değerlendirilmesi.....	23
Şekil 3.2: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların yaş dağılımı.....	24
Şekil 3.3: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların medeni durum analizi.....	24
Şekil 3.4: 4 Farklı lokasyona göre balıkçıların barınma durumu.....	25
Şekil 3.5: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların otomobil mülkiyeti.....	25
Şekil 3.6: 4 Farklı lokasyona göre balıkçıların hane halkı nüfusu.....	26
Şekil 3.7: Ankete katılan dışında ailede balıkçılık mesleği ile uğraşan kişi sayısı.....	26
Şekil 3.8: 4 Farklı lokasyona göre ek gelire sahip olma durumu.....	27
Şekil 3.9: 4 Farklı lokasyonda araştırılan balıkçıların gelir memnuniyet durumları.....	28
Şekil 3.10: 4 Farklı lokasyona göre balıkçıların mesleği bırakmak isteme durumları.....	28
Şekil 3.11: 4 Farklı lokasyonda balıkçıların mesleğe başlama durumlarının analizi.....	29
Şekil 3.12: Çocuklarınızın bu mesleği yapmasını ister misiniz?.....	29
Şekil 3.13: Balıkçıların kredi kullanma durumu.....	30
Şekil 3.14: Balıkçıların kooperatife üye olma durumu.....	30
Şekil 3.15: 4 Farklı lokasyona göre kooperatiflerin başarılı olma durumu.....	31
Şekil 3.16: 4 Farklı lokasyonda balıkçıların denizde çalıştığı gün sayısı.....	32
Şekil 3.17: 4 Farklı lokasyondaki balıkçıların bir av periyodundaki harcama miktarı.....	32
Şekil 3.18: 4 farklı lokasyondaki balıkçıların bir av periyodunda elde ettiği gelir miktarı.....	33
Şekil 3.19: 4 farklı lokasyona göre avlanan balık miktarındaki azalma durumu.....	38
Şekil 3.20: Gemlik bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.....	39
Şekil 3.21: Körfez bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.....	40
Şekil 3.22: Çanakkale bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.....	41
Şekil 3.23: Bandırma bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.....	42
Şekil 3.24: Gemlik bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.....	43
Şekil 3.25: Bandırma bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.....	44
Şekil 3.16: Çanakkale bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.....	45
Şekil 3.27: Körfez bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.....	46
Şekil 3.28: 4 Farklı lokasyonda araştırılan teknelerin yaşları analizi.....	47
Şekil 3.29: 4 Farklı lokasyonda araştırılan teknelerin boyları analizi.....	48
Şekil 3.30: 4 Farklı lokasyondan araştırmaya dâhil olan balıkçı teknelerinin yapım malzemesi analizi.....	48

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 3.1: Finans desteği sağlansaydı hangi eksikliklerinizi kapatırdınız	33
Tablo 3.2: Balıkçıların kooperatife üye olma nedenleri	34
Tablo 3.3: Balıkçılık mesleğinin en zor yanı nedir sorusunun analizi.....	35
Tablo 3.4: Balıkçıların yerel yönetimden beklentisi.....	35
Tablo 3.5: Balıkçıların devlet kurumundan beklentisi.....	36
Tablo 3.6: Balıkçıların meslek hastalıklarının değerlendirilmesi	37
Tablo 3.7: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların kullandıkları av araçlarının değerlendirilmesi	37

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

%	: Yüzde Oranı
km	: Kilometre
m	: Metre
n	: Kişi Sayısı

ÖNSÖZ

Hayatımın her anında imkânlarını benden maddi manevi esirgemeyen ve yanımda olan, güvenlerini ve desteklerini hep üzerimde hissettiğim değerli aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Lisans eğitimimden bugüne kadar sabrını, ilgisini, desteğini üzerimden eksik etmeyen ve bilgilerini benimle paylaşan değerli öğretmenim ve tez danışmanım Doç. Dr. Dilek TÜRKER'e saygılarımı sunarak teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmalarım esnasında sorduğum sorulara vakit ayıran, sabırla cevaplayan bütün balıkçılara ve destek veren herkese teşekkür ederim.

Balıkesir, 2023

Elif Aslı KARASU

1. GİRİŞ

Artan dünya nüfusu insanoğlunun besin ihtiyacını karşılamak üzere daha çok deniz ekosistemlerine yönelmesine neden olmuştur. Bu durum deniz ekosistemlerinin üzerindeki baskıyı arttırırken, geçimini denizlerden sağlayan insanların üzerinde de baskı unsurunun artmasına neden olması mümkündür. Denizel alanlar dünya üzerindeki toplam alanın $\frac{3}{4}$ şeklinde tanımlansa da içerisinde barındırdığı ekosistem ve bunu oluşturan denizel canlı kaynaklar sınırsız değildir. Her geçen gün artan balıkçı sayısı ve teknolojik olarak sürekli gelişmekte olan av araçları ve yardımcı araçlar sınırlı boyut ve stoklara sahip olan kaynaklar için baskının artmasına neden olmaktadır. Dünya ve ülkemiz genelinde balıkçılık genel olarak babadan oğula geçen bir meslek gibi algılanır, durum böyleyken gelişen günümüz gençliği daha çok av araçlarının gelişmesine bağlı diğer bir deyişle endüstriyel balıkçılık uygulamalarını kullanmayı tercih etmektedir. Bu yöntemler mesleki kolaylıklar sağlıyor olsa da işletme maliyetlerini yükseltmekte ve halen herkesin ulaşması mümkün olmayan yöntem ve av araçları bulunabilmektedir. Ülkemiz özelinde genel bir değerlendirme yapmak gerekirse farklı ekollerce farklı sınıflandırmalar yapılsa bile geleneksel ve endüstriyel balıkçılık dışında, açık deniz balıkçılığı, kıyı balıkçılığı gibi sınıflandırmalar bulunduğu bilinir. Bunlar teknolojik gelişmelerle ve av araç gereçleriyle desteklenerek sınıflandırılır. Bu bağlamda bu sınıflandırma çalışan balıkçıyı etkilediği gibi balıkçının etrafındaki birinci derece yakını olan insanları da etkilemektedir. Özellikle son 10 yılda dünyadaki hızlı devinim balıkçılığı da etkilemiştir. Bu etkileşimin balıkçıların üzerindeki değişimini gözlemek, incelemek ve gelecek nesillere durum bilgisi aktaracak bir veri yumağı bırakmak hedefi ile bu araştırma yapılmıştır. Bunu yaparken kronolojik sıra ile benzer araştırmaların neler olduğunu incelemek bu çalışmanın ilk basamağını oluşturmaktadır. Ayrıca literatür bilgisi hazırlanarak geliştirdiğimiz anketler içinde bize ön desteği sunmuştur. Yaptığımız araştırmada iki denize kıyısı olan 81 il içerisinde yer alan 6 ilden ikisi Balıkesir ve Çanakkale seçilmiş, bunların etkileşimlerine kıyas oluşturması için ise sadece ülkemiz iç denizini oluşturan Bursa ilinin balıkçılarını gözlemek amacıyla anketler yapılmış, onların görüşleri kayıt altına alınmaya çalışılmıştır. Farklı illerde balıkçılık yapmakta olan nüfusa ait demografik veriler analiz edilmiş ve Güney Marmara Bölgesi balıkçılığının alansal, teknolojik ve kültürel farklılıklarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu haliyle yapılan araştırma denizel, teknolojik, kültürel vb. pek çok farklılıkları ortaya koymayı hedeflerken bundan sonra yapılacak araştırmalara ışık tutmayı hedeflemektedir.

1.1 Yurtdışında Yapılan Araştırmaların Literatür Özetleri

TZANATOS ve ark., tarafından 2005 yılında yapılan araştırma Yunanistan'daki küçük ölçekli balıkçılığın sosyo-ekonomik durumunu ortaya koymayı amaçlamıştır. 121 limanda 551 balıkçı ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda son 10 yılda hem balıkçı hem de tekne sayısında azalma eğilimi olduğu ortaya konulmuştur. Aynı zamanda balıkçılıkta kullanılan av malzemesinin tür, bölge ve mevsim koşullarına göre değiştiği sonucuna varılmış ve rapor edilmiştir.

PALİVELA ve ark., tarafından 2011 yılında yapılan araştırma Hindistan'ın güneydoğu kıyısında bulunan Visakhapatnam şehrinin Lawson's Bay körfezinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı bölgede faaliyet gösteren balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu araştırmaktır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Anket yapılan kişi sayısı 96 kadın, 48 erkek olmak üzere toplam 144 kişidir. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlara göre balıkçıların sosyo-ekonomik yönden durumunun pek iç açıcı olmadığı ortaya konulmuştur.

MAYNOU ve ark., tarafından 2013 yılında yapılan çalışma Balear adalarında küçük ölçekli balıkçılığın sosyo-ekonomik durumunu ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplamı aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler neticesinde küçük ölçekli balıkçılığın çeşitli baskılardan dolayı yakın zamanda zayıflayacağı kanısına varılmıştır. Araştırma bulgularına göre balıkçılığın ekonomik açıdan getirisi olmadığı ve bu araştırmadan elde edilen sonuçların Akdeniz'deki diğer ülkelerde yapılan çalışmalara benzerlik gösterdiği tespit edilmiş ve kayıt altına alınmıştır.

FARİD ve ark., tarafından 2013 yılında yapılan araştırma Bangladeş'in Jhenaidah ilçesine bağlı Kotchandpur Upazilla'daki Baluhar Baor'da gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma Baluhar Baor çevresindeki balıkçıların durumunu sosyo-ekonomik yönden değerlendirebilmek için yapılmıştır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış ve 50 balıkçıya uygulanmıştır. Toplanan veriler Excel ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre balıkçıların birçok olanaktan mahrum kaldığı kanısına varılmıştır.

ALİ ve ark., tarafından 2014 yılında yapılan araştırma Patuakhali'nin Lohalia Nehri'nde faaliyet gösteren balıkçıları sosyo-ekonomik yönden değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Balıkçıları sosyo-ekonomik yönden değerlendirebilmek için uygulanan ankette okur-yazarlık durumu, gelir düzeyi, cinsiyet, hane halkı nüfusu gibi temel bilgiler ele alınmıştır. Anket toplamda 60 kişiye uygulanmıştır. Anket sonuçlarından elde edilen verilere göre bölge balıkçılarının kıt kanaat geçindikleri tespit edilmiştir.

BAPPA ve ark., tarafından 2014 yapılan araştırma Jhenaidah ilçesine bağlı Kaliganj'daki Marjat Baor balıkçılarının durumunu sosyo-ekonomik yönden analiz etmiştir. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış, anket 50 balıkçıya uygulanmıştır. Anket sonuçları katılımcıların %94'ünün evli olduğu ve yaşlarının 30-45 arasında değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Marjat Baor halkının büyük bir kısmı geçimini balıkçılık ile sağlamasına rağmen mevcut sosyo-ekonomik durumlarının pek iç açıcı olmadığı kanıtlanmıştır. Hem devletin hem de sivil toplum kuruluşlarının daha iyi ve etkili girişimleri balıkçıların sosyo-ekonomik koşullarının gelişmesinde etkili bir rol oynayacaktır.

KALİTA ve ark., tarafından 2015 yılında yapılan araştırma Beki Nehri balıkçılarının durumunu sosyo-ekonomik yönden analiz etmeyi amaçlamıştır. Araştırma Beki Nehri'nin 5 farklı bölgesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada anket yöntemi kullanılmış ve anket 276 balıkçıya uygulanmıştır. Araştırma sonucunda balıkçıların ekonomik yönden oldukça kötü bir durumda olduğu tespit edilmiştir.

HABİB VE JAN tarafından 2021 yılında yapılan araştırma Jammu ve Keşmir'in Bandipore ilçesindeki Wular Gölü'ndeki balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu analiz etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini 150 balıkçı oluşturmaktadır. Çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır ve verileri elde etmek için haftalık olarak saha çalışması yapılmıştır. Toplanan veriler sayısal olarak tablo haline getirilmiş ve Excel programında basit istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında Wular Gölü'ndeki balıkçıların sosyo-ekonomik yönden oldukça kötü bir durumda oldukları tespit edilmiştir.

1.1.1 Ülkemiz Denizlerinde Yapılan Araştırmaların Literatür Özetleri

ÜNAL'ın 2001 yılında yaptığı araştırmanın amacı araştırma bölgesindeki balıkçılığın, ekonomik anlamda sürdürülebilir olup olmadığını ortaya koymak, balıkçıların sorunlarını saptamak ve uygun çözüm önerileri sunmak, balıkçılık gücünü analiz etmek, uygunluğunu tartışmak ve öneriler getirmek, büyük ölçekli ve küçük ölçekli balıkçılıkta av araçlarının

başarı ölçütlerini saptamak ve etkinliklerini karşılaştırmak, balıkçılıkta kullanılan girdiler ile çıktı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve balıkçılığı daha iyi anlayabilmek için bazı hipotezleri kurup test etmeyi önerdiği bulgularını ortaya koymuştur.

ÜNAL tarafından 2003 yılında yapılan çalışmada Foça'da bulunan yarı-zamanlı küçük ölçekli balıkçılık incelenmiş ve Foça'daki yarı-zamanlı küçük ölçekli balıkçılığın ekonomik analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonuçları bu tür balıkçılığın kârlı olmadığını fakat diğer taraftan yarı-zamanlı balıkçıların sayısında bir artış eğilimi olduğunu göstermektedir.

ALTINIŞIK'ın 2006 yılında yaptığı çalışmada Çanakkale İli deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu belirleyip pazarlama sistemini ortaya koymak amacıyla; Çanakkale ili merkez ve sahil şeridinde bulunan 113 balıkçı teknesiyle anket yapmıştır. Anket yapılan balıkçı teknelerinin teknik özellikleri, yardımcı tekne özellikleri, ağ donanım özellikleri, avcılık gereçleri, tekne sahibinin ve tayfaların sosyo-ekonomik özellikleri, mevcut sorunlar ve çözüm önerileri incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda tekne büyüklük gruplarına göre tekne sahiplerinin sosyo-ekonomik yönden pek de farklı olmadıkları görülmüş, Denizcilik Bakanlığının olmaması, ekipman pahalılığı ve denetim yetersizliği gibi sorunlar tespit edilmiştir. Balıkçıların sorunlarının çözülebilmesi için denizcilik bakanlığı acilen kurulmalı ve denetimler artırılarak aşırı avlanmanın önüne geçilmesi yönünde önerilerde bulunmuştur.

CEYHAN ve ark., 2006 yılında yaptıkları araştırma Ocak, Haziran ve Temmuz 2005'te Edremit Körfezi'nde yer alan altı adet balıkçı kooperatifinde yürütülmüştür. Kooperatif başkanları ve balıkçılarla yapılan yüz yüze anketler sonucu kooperatiflerin işleyişi, sorunları, av sahaları, kullanılan av araçlarının teknik özellikleri vb. bilgiler elde edilmiştir. Bölgede küçük ölçekli balıkçılığın tanıtıldığı ve temel sorunlarının saptandığı bu çalışma sonrası süregelen problemlerin çözümü için detaylı teknik, biyo-ekolojik ve sosyo-ekonomik araştırmaların yapılarak kapsamlı bir veri bankasının oluşturulması gerektiğine karar verilmiştir.

UZMANOĞLU ve SOYLU'nun 2006 yılında yapılan çalışmada Sakarya ili Karasu ilçesinde faaliyet gösteren deniz balıkçılarının sosyo-ekonomik yapısı incelenmiştir. Bölgede kayıtlı 143 adet balıkçı teknesi olduğu saptanmış, bu amaçla hazırlanan anket formları Temmuz

2004 ve Temmuz 2005 tarihleri arasında bölgeye 4 kez gidilerek 28 adet tekne sahibi deniz balıkçısına uygulanmıştır. Bu anketle balıkçıların kendileri, aile yapıları ve balıkçılık faaliyetleri ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Elde edilen bu bilgiler analiz edilerek tablolar halinde verilmiştir. Araştırma sonucunda balıkçılar kooperatif olarak bölgelerine barınak yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

YÜCEL tarafından 2006 yılında yapılan “Orta Karadeniz Bölgesi Balıkçılığı ve Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Durumu” adlı çalışma, Orta Karadeniz bölgesinin kıyı şeridinde yaşayan ve geçimini balıkçılıkla sağlayan yöre halkının sorunlarını ve sosyo-ekonomik yapısını incelemiştir. Bu merkezlerde yaşayan balıkçılar ana kütle kabul edilmiş ve bu bölgedeki 210 balıkçı ile yüz yüze görüşülerek saha çalışması yapılmıştır. Çalışmanın amacı bu sektörde faaliyet gösteren insanların sorunları belirlemek ve sorunlarını çözmek isteyenlere kolaylık sağlanması hedeflenmiştir.

AVAN tarafından 2007 yılında yapılan bu çalışmada Manyas Gölü’nde su ürünleri avcılığı yapan balıkçıların sosyo-ekonomik yapıları incelenmiştir. 2005 Mayıs ayından başlayarak 2006 yılı Eylül ayı da dâhil olmak üzere bu süre içerisinde 6 kere göle gidilerek balıkçılıkla uğraşan 118 adet balıkçıya hazırlanan anketler uygulanmıştır. Bu çalışmada, hazırlanan ve uygulanan anketlerden elde edilen veriler yardımıyla Manyas Gölü’ndeki balıkçı köyleri, balıkçı sayısı ve tekne sayısı tespit edilerek, mevcut durumunun ortaya konması amaçlanmıştır. Yapılan bu incelemenin, göl balıkçıları ile ilgili sosyo-ekonomik veri eksikliğini gidermede yardımcı olacağı ve diğer göller için örnek teşkil edeceği hedeflenmiştir.

GÜNGÖR ve ark., tarafından 2007 yılında yapılan araştırma Marmara denizinde karides balıkçılığının sosyo-ekonomik yapısını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın ana materyalini 2003-2004 karides av sezonu sırasında balıkçılarla karşılıklı görüşmeler yoluyla doldurulan anket formlarından elde edilen orijinal veriler oluşturmaktadır. Anket formlarında ağırlıklı olarak tekne ve balıkçılık faaliyetleri ile ilgili; tekne uzunlukları, motor gücü, tekne imal materyali, balıkçılık ekipmanları, tekne imal yeri ve yılı, teknelerdeki tayfa sayısı, avlanan karides miktarı, av dönemleri, ortalama satış fiyatları ve pazarlama kanalları ele alınmıştır. Araştırma bulguları Microsoft Word ve Excel programları ile çizelgeler haline getirilerek mutlak ve oransal değerler şeklinde yorumlanmıştır. Araştırma sonunda, karides balıkçılığının sürdürülebilir nitelikte olabilmesi için çözülmesi gereken pek çok sorun tespit

edilmesine rağmen, Marmara denizinde karides balıkçılığı ile uğraşan ailelere tatmin edici bir gelir sağladığı tespiti kayıt altına alınmıştır.

GÖNCÜOĞLU'nun 2008 yılında yaptığı bu çalışmanın amacı, kadın balıkçıların varlığını, demografik, sosyo-ekonomik durumlarını ve mesleki örgütlenme eğilimlerini ortaya koymak, kadınların balıkçılıktaki yerlerini saptamak, ilgililerin konuya dikkatini çekmektir. Sonuçların, olası yerel bir balıkçılık yönetimine katkı sağlaması, çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucuna göre kadınların balıkçılığın gerektirdiği her türlü işi yapmasına rağmen arka planda kaldığını ve ilgili politikalarda göz ardı edildiklerini göstermektedir. Çalışma, toplumsal cinsiyete dayalı verilerin toplanmasını ve kadının balıkçılık sektörü içindeki yerinin tespit edilerek politikalara yansıtılmasını önermektedir.

BENLİ' nin 2009 yılında yaptığı çalışmada İstanbul İli (Marmara Denizi sahil şeridi) deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik yapısını ortaya koymak ve pazarlama sistemini inceleyerek aksaklıkları tespit edip, giderilmesine ilişkin çözüm önerilerinde bulunmak amacıyla hazırlanmıştır. Balıkçılık Bakanlığı'nın kurulması, balıkçıların kooperatifler ve kooperatif birlikleri şeklinde örgütlenmelerinin sağlanması, stok tespit çalışmalarının yapılması, avcılık ekipman fiyatlarının düzenlenmesi gibi çözüm önerileri 15 madde halinde listelenmiştir.

DARTAY ve ark.,'nın 2009 yılında yaptıkları çalışma, Keban Baraj Gölü Pertek Bölgesi Balıkçılarının sosyo-ekonomik durumlarını araştırmak amacı ile yapılmıştır. Pertek Bölgesi, Keban Baraj Gölü'nün 5. avlak sahası olan Pertek Balıkçı Kooperatifi ile 6. avlak sahası olan Aydıncık Balıkçı Kooperatifinden oluşmaktadır. Bölgenin toplam alanı 12000 hektardır. Bölgelerinde yaşayan 31 tekne sahibi balıkçıyla yüz yüze görüşülerek, bire-bir sorular yöneltilerek cevapları kaydedilmiştir. Bu toplam 31 balıkçının 18'i Aydıncık'ta, 13 balıkçı ise Pertek bölgesindedir. Yapılan bu sosyo-ekonomik analiz çalışması neticesinde 31 balıkçıya 15 adet anket sorusu sorularak bölgenin, diğer bölgelerimizle olan farklılıkları ve benzerlikleri ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonrasında balıkçıların çoğunun sosyal güvencesinin olmadığı tespit edilmiştir. Bu konuda balıkçıların sosyal güvenceye kavuşturulabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca balıkçılara gerekli kredi desteğinin de uygun vade ve faizlerde uygulanması, balıkçılara ekonomik anlamda kolaylık sağlayacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

DOĞAN tarafından 2009 yılında yapılan çalışmada dört avlanma sahasına bölünmüş olan İznik Gölü'nde gümüş balığı avcılığı yapan balıkçılarla yüz yüze görüşülüp sosyo-ekonomik yapıları ve balıkçılık faaliyetinin ekonomik analizi çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda İznik Gölü'nde gümüş balığı avcılığı yapan balıkçıların diğer göllerdeki balıkçılığa göre daha profesyonel oldukları tespit edilmiştir.

DOĞAN tarafından 2010 yılında yapılan bu çalışmada İstanbul ilinde kıyı balıkçılığı yapan su ürünleri kooperatifleri ve kooperatiflere üye olan balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı incelenmiştir. Çalışmanın amacına uygun hazırlanan anket kooperatif başkanı, yönetim kurulu üyesi ve tekne sahibi balıkçılarla yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Yapılan araştırmada anketlere olumlu yanıt veren 167 balıkçı değerlendirmeye alınıp analiz edilmiştir. İncelenen kooperatiflere üye olan balıkçılar kıyı balıkçılığı yaptıklarından av yasağı uygulanmamaktadır. Bu nedenle avcılık meteorolojik şartlara bağlı olarak yıl boyunca devam etmektedir. Kooperatiflerin tamamı küçük ölçekli balıkçılık yaptığı için gelir seviyelerinin düşük olduğu ve pazarlama konusunda sıkıntı yaşadıkları sonucuna varılmış ve rapor edilmiştir.

DOĞAN ve GÖNÜLAL tarafından 2011 yılında yapılan araştırmada, Gökçeada balıkçılığı, balıkçıların örgütlenme yapıları ve kooperatif üyesi balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı incelenmiştir. Araştırmanın içeriğini adada ikamet eden ve su ürünleri kooperatifine üye olan balıkçılarla 2010 yılının farklı zamanlarında yapılan görüşmeler oluşturmuştur. S.S. Kaleköy, Uğurlu ve Yeni Bademli Su Ürünleri Kooperatifi'ne üye olan tekne sahibi balıkçılarla anket yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre incelenen bölge ada olduğundan belirli sıkıntılarının olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle havanın kötü geçtiği dönemlerde ava çıkılamadığı ve yakaladıkları balıkları pazarlamakta zorluk çektikleri tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada kooperatif başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve anketlere olumlu yanıt veren 24 balıkçı değerlendirmeye alınıp analiz edilmiştir. Bulgular çalışmanın amacı doğrultusunda teknelerin fiziksel ve teknik özellikleri, balıkçıların sosyo-ekonomik yapıları ve balıkçılık faaliyetinin ekonomik yapısı gibi üç ayrı aşamada değerlendirilmiştir. Balıkçılıkta ve pazarlamada kolaylıklar sağlanmalı, soğuk zincir ve pazarlama sistemi geliştirilmelidir. Daha iyi sosyo-ekonomik koşulların yaratılması ve yeterli sayıda nitelikli mesleki eğitime sahip örgütlü bireyler oluşturulmalıdır.

DÜZ'ün 2011 yılında yaptığı çalışma Bursa ve Kocaeli illeri Marmara Denizi sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçı teknesi sahiplerinin avcılık, sosyal ve ekonomik yapılarını ortayakoyarak, birbirleri ile karşılaştırmak suretiyle iki ilin balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunun belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Anket yapılan tekne sahibi balıkçı sayıları Bursa İli'nde 35, Kocaeli İli'nde 30 kişidir. Karşılaştırmalı olarak balıkçı teknelerinin teknik özellikleri, ağ donanımları, avcılık gereçleri incelenmiştir. Tekne sahiplerinin sosyo-ekonomik özellikleri, mevcut sorunları ve çözüm önerileri ortaya konulmuştur. Mevcut sorunları Kocaeli İli balıkçılarının sorunları, Bursa İli balıkçılarının sorunları ve her iki ilin balıkçıları tarafından da dile getirilen sorunlar olarak 3 gruba ayırmış ve sonrasında genel sorunlar 8 madde olarak listelemiştir. Yerel sorunlar genel sorunların parçaları olduğu için genel anlamda tüm sorunların çözümünün ortak olacağını vurgulamıştır.

AKSOY ve KOÇ'un 2012 yılında Zonguldak ilinde balıkçılık yapılan teknelerden; tekne boyları yalnızca 10 metreye kadar olanlar incelenmiştir. Örneklem kapsamında 25 tekne ele alınmıştır. Ancak sayı olarak Zonguldak ili, merkez ilçelere bağlı teknelerin yalnızca %10'luk bir kısmına tekabül ettiği görülmektedir. Araştırma kapsamında 25 teknede balıkçılık yapan 55 balıkçının bilgileri derlenmiştir. Araştırma ve analizler sonucunda teknelerin ortalama uzunluğunun 6 metre olduğu, tamamının yapım malzemesinin ahşap olduğu, teknelerde çalışanların yaşlarının ortalamasının 43.67 ve %78'inin evli %22'sinin bekâr olduğu tespit edilmiştir. Balıkçıların %80'inin ne yazık ki mazottaki ÖTV indiriminden yararlanamadığı ortaya konulmuştur. Bu çalışma Zonguldak İli küçük ölçekli balıkçılık kapsamında yapılan ilk çalışma niteliği taşımaktadır.

CAN ve ark., tarafından 2012 yılında yapılan bu çalışmada, İskenderun körfezinde yer alan üç bölge (İskenderun, Arsuz ve Konacık) dikkate alınmıştır. Araştırma kapsamında ihtiyaç duyulan veriler İskenderun'dan 22, Arsuz'dan 13 ve Konacık'tan 8 olmak üzere toplam 43 adet balıkçı ile yüz yüze yapılan anketlerden elde edilmiştir. Çalışma neticesinde, tekne boylarının % 89'unun 12m'den küçük olmasıyla birlikte 8m'den küçük olan teknelerin büyük bölümünün motor gücünün 20 BG'den düşük olduğu bildirilmiştir. Aynı çalışmada balıkçıların %69'unun bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olduğu ve % 60'ının kooperatif üyesi olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma kapsamında Konacık'taki balıkçıların tamamına yakınının kooperatife üyesi olması, İskenderun ve Arsuz'daki balıkçıların ise çoğunluğunun kooperatif üyesi olmayı düşünmesi bölgedeki balıkçılığın geleceği açısından umut verici olarak kaydedilmiştir.

UZMANOĞLU ve SOYLU'nun 2012 yılında yaptığı bu araştırma, Edirne ili İpsala İlçesinde bulunan Yeni Karpuzlu Baraj Gölü Balıkçılarının Sosyo-ekonomik yapısını belirlemek amacıyla Mayıs 2011 – Mayıs 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anketlerle balıkçıların demografik yapıları ve balıkçılık durumlarıyla ilgili tekne, av aracı ve avlanma, balıkçılık dışı uğraşları, balıkçılıktan memnuniyetleri gibi bilgiler toplanmıştır. Anketlerin uygulanacağı balıkçılar Yeni Karpuzlu Su Ürünleri Kooperatifinden alınan bilgiler doğrultusunda belirlenmiştir. Yeni Karpuzlu Baraj Gölünde avcılık yapan ruhsatlı 55 balıkçı teknesi bulunmaktadır. Anketler bilgi vermeyi kabul eden tekne sahibi 22 balıkçıya uygulanmıştır. Yeni Karpuzlu Baraj Gölünde anket uygulanan 22 balıkçının hepsi Yeni Karpuzlu Su Ürünleri Kooperatifi üyesidir. Yeni Karpuzlu Baraj Gölünde balıkçılıkla uğraşanların asıl mesleği çiftçilik olmasına karşın ek gelir ve hobi amaçlı olarak balıkçılık yapmaktadırlar. Balıkçıların hiçbiri çocuğunun gelecekte balıkçılığı tercih etmesini istememektedir.

KURU tarafından 2013 yılında yapılan çalışma 2011 Haziran ayının başından 2012 Mayıs ayının sonuna kadar 12 ay boyunca, Üç Kuyular Feribot İskelesi ile Bostanlı Feribot İskelesinin arasında kalan kıyı şeridinde yapılmıştır. Anket çalışması 200 amatör balıkçı ile 4 sahada gerçekleştirilmiş olup anket 24 sorudan oluşmaktadır. Balıkçılara sosyo-ekonomik durumları, avlanma zamanları, yakaladıkları av, tür ve miktarı, yakaladıkları ürünü nasıl değerlendirdikleri, olta takımları ve körfezin yasal durumu ile ilgili sorular sorulup bilgileri alınmıştır. Araştırmanın amacı amatör balıkçıların yakaladıkları av miktarlarını kayıt altına alarak balık stoklarımız ile ilgili en doğru bilgiye ulaşılmasını sağlamaktır.

YAĞLIOĞLU isimli araştırmacının 2013 yılında yaptığı çalışma Karadeniz'in güneybatı sahilinde bulunan Düzce ili Akçakoca ilçesinin balıkçı barınağında avcılık yapan balıkçıların sosyo-ekonomik yapısını araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada büyük oranla S.S. Akçakoca Su Ürünleri Kooperatifi'ne üye olan balıkçılar incelenmiştir. Balıkçı teknelerinin yaşlarının 2 ile 33 yıl arasında değişim gösterdiği, balıkçılar tarafından genel olarak uzatmaağı ve olta balıkçılığı yapıldığı çalışmada ortaya konmuştur. Balıkçıların tümünün balıkçılıkla uğraşmaktan memnun olduğunu belirttiği yapılan çalışmada dikkati çekmektedir. Sahada deneklerden, kapalı ve açık uçlu, çoğunluğu daha önce yapılan benzer bilimsel çalışmalarda balıkçılara yöneltilmiş 44 sorudan oluşan anket çalışması uygulanmış

ve birebir görüşmeler sonucunda gerekli bilgiler elde edilmiştir. Çalışma sonucunda, Akçakoca balıkçılarının sosyo-ekonomik yapısı ortaya konmuştur.

ATAY tarafından 2014 yılında yapılan bu çalışmada Hatay İli kıyı şeridindeki limanlarda avcılık faaliyetinde bulunan Samandağ, Arsuz, İskenderun, Payas ve Dört Yol İlçelerinde yaşayan ve geçimini balıkçılıkla sağlayan balıkçıların sorunları ve sosyo-ekonomik yapısının incelenerek ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Av araçlarının teknik ve fiziksel özellikleri, balıkçıların sosyo-ekonomik özellikleri, balıkçılık faaliyetinin ekonomik analizi ve balıkçıların karşılaştıkları sorunlar irdelenmiş olup balıkçılık yönetimince uygulanacak politikalara, yapılacak veya yapılması planlanan tedbirlere ışık tutacak veriler elde edilmesi amacıyla yapılmıştır. İhtiyaç duyulan veriler Hatay iline bağlı beş ilçede (Samandağ, Arsuz, İskenderun, Payas ve Dört Yol) balıkçılık faaliyetleri ile uğraşan ve geneli tekne sahibi olan balıkçılarla kapalı ve açık uçlu sorulardan elde edilmiştir. Toplam 42 soru içeren anketler yüz yüze 209 balıkçı ile gerçekleştirilmiş olup veriler bir araya getirilmiştir. Araştırma sonuçlarından elde edilen verilere göre küçük ölçekli balıkçı teknelerinin eski olduğu, genç nüfusun balıkçılık faaliyetlerine daha az ilgi duyduğu, genel olarak orta yaş ve üzeri kişilerin balıkçılık ile uğraştığı görülmektedir. Bu durum sonraki senelerde küçük ölçekli balıkçılık faaliyeti ile uğraşacak insanların sayısında azalma ve tecrübe bakımından kayıp yaratabileceğini düşündürmektedir.

BENLİ ve ark.,'nın 2014 yılında yaptıkları "İstanbul İli (Marmara Denizi Sahil Şeridi) Deniz Balıkçılığında Faaliyette Bulunan Tekne Sahiplerinin Sosyo-Ekonomik Yapıları" adlı çalışma, Marmara Denizi sahil şeridinde yer alan Silivri, Yeşilköy, Kumkapı ve Tuzla gibi ilçe ve beldelerinde faaliyette bulunan tekne sahipleri ile yüz yüze yapılan görüşmeler yoluyla doldurulan anket formlarından elde edilen veriler sonucu oluşturulmuştur. İstanbul balıkçılığında sektörün yapısal, teknik ve uygulamadan kaynaklanan çeşitli sorunların var olduğu saptanmıştır. Balıkçılık Bakanlığının yokluğu, denetimin yetersizliği ve etkisiz olması, ekipman pahalılığı, pazarlama sisteminin gelişmemiş olması saptanan sorunlardan bazılarıdır.

DEMİRCİ ve ark.,'nın 2015 yılında yaptıkları bu araştırmanın amacı, İskenderun Balıkçı Barınağında faaliyet gösteren balıkçıların sosyo-ekonomik yapılarının ortaya konmasıdır. Ayrıca balıkçılık faaliyetleri kapsamında av aracının teknik özellikler, avcılık süresi, avcılık sahasının belirlenmesi, av miktarının tahmin edilmesi gibi konularda ele alınmıştır.

Araştırma sahası İskenderun Balıkçı Barınağıyla sınırlandırılmıştır. Yerel balıkçıların durumunu değerlendirmek ve çözüm önerileri getirmek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Bu anket çalışması 210 balıkçı ile yüz yüze görüşülerek tamamlanmıştır. Daha kaliteli üretim ve çevreye duyarlı balıkçılığın olabilmesi için daha iyi sosyo-ekonomik koşulların sağlanması ve yeterli sayıda nitelikli mesleki eğitime sahip örgütlü bireylerin oluşturulması gerekmektedir. Dolayısıyla balıkçılara uygun vade ve faizlerle kredi uygulanması, ekonomik anlamda kolaylık sağlanması ve desteklemelerden faydalanmalarının sağlanması balıkçılık mesleğinin sürdürülebilir olması açısından önemli yarar sağlayacaktır. Sonuç olarak; balıkçılığın sürdürülebilirliği, düzenli ve sistematik veri toplanmasına bu verilerin değerlendirilmesi, sağlıklı politikalar oluşturulmasına ve yönetimlerinin hayata geçirilmesine bağlı olduğu kanısına varılmıştır.

ERDOĞAN ve ark., 'nın 2016 yılında yaptıkları bu çalışmada Doğu Karadeniz Bölgesi deniz balıkçılığı, balıkçıların örgütlenme yapıları ve kooperatif üyesi balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı değerlendirilmiştir. Araştırma materyalini su ürünleri kooperatiflerine üye olan balıkçılar oluşturmaktadır. Bu amaçla Artvin, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun ve Sinop illerinde toplam 388 adet balıkçı ile görüşülmüş, sosyal ve ekonomik durum, var olan problemler belirlenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur. Ayrıca bölgede kullanılan balıkçı gemilerinin teknik özellikleri de belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda tüm illerde tekne boyları, tayfa sayısı, sosyal güvence ve gelir memnuniyetleri arasında benzerlikler olduğu, eğitim durumları, yaş dağılımları ve balıkçılığı seçme nedenleri arasında ise farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Yapılan görüşmelere göre balıkçılık organizasyonlarının yetersizliği, aşırı avcılığa karşı sessiz kalınması, yasadışı ve düzensiz avcılık, balıkçı barınaklarının alt yapı eksikliği ve balıkçılığın devamı için finansal destek olmaması gibi sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

SAĞLAM ERDOĞAN ve KARADAL'ın 2016 yılında yaptığı bu çalışmada Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçı teknesi sahiplerinin örgütlenme ve sosyoekonomik yapıları değerlendirilmiştir. Hatay İl'inde 99, Adana'da 11, Mersin'de 53 ve Antalya'da 89 kişi olmak üzere sahil şeridinde tüm ilçe ve beldelerde faaliyette bulunan 253 adet balıkçı ile anket yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda tekne sahiplerinin sosyoekonomik yönden önemli farklılıkları olmadığı görülmüş, sosyal güvencelerinin olmaması, gelir seviyelerinin düşük olması, bilinçsiz

avlanmanın önüne geçilememesi ve denetimlerin yetersiz olması gibi sorunlar tespit edilmiştir.

DARTAY ve CANPOLAT isimli araştırmacıların 2017 yılında yaptığı çalışma Keban Baraj Gölü'nde Su Ürünleri Kooperatifi'ne ortak su ürünleri avcılığı yapan balıkçıların sosyo-ekonomik yapılarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Keban Baraj Gölü'nde 82 balıkçı ile yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanan anketler ile elde edilmiştir. Sonuç olarak; Keban Baraj Gölü Bölge balıkçısının sosyoekonomik yapılarının istenilen düzeyde olmadığı, balıkçıların daha iyi sosyo- ekonomik koşullara ihtiyacı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonunda sürdürülebilir bir balıkçılık yönetimi için balıkçıların eğitilmeleri gerekliliği sonucuna varılmıştır.

AYDIN ve ark.,'nın 2018 yılında yapılan çalışmada Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki amatör balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu analiz edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, 2013 yılında bölgede bulunan Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin illerinin sahil şeridinde faaliyette bulunan 517 amatör balıkçıya yüz yüze anket çalışması uygulanmıştır. Çalışmada amatör balıkçıların sosyo-ekonomik durumları haricinde, avlanma çeşitleri, avlanma sıklıkları, avlanma süreleri ve tercih ettikleri saat aralıkları, yakaladıkları türler ve yakaladıkları türlerin miktarı, yakalanan su ürünlerinin nasıl değerlendirildiği, balıkçıların giderlerini (yem, ulaşım, olta malzemeleri vb.) belirlemeye yönelik sorular yöneltmiştir. Bu çalışmada Doğu Karadeniz Bölgesi kıyısal bölge halkı için oldukça önemli bir sosyal aktivite olan amatör balıkçılığın durumu ortaya konulmaya çalışılmış ve amatör balıkçıların sosyo-ekonomik durumu analiz edilmiştir.

MUTLU ve ark., tarafından 2018 yılında yapılan bu araştırma Giresun İli balıkçılık faaliyetlerinin ekonomik analizini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Giresun ili sahil şeridindeki ilçelerden örnekleme yapılmış ve toplam 630 adet avlama teknesi tespit edilmiştir. Avlama tekneleri kullanım özelliğine göre küçük ölçekli balıkçılık ve orta/büyük ölçekli balıkçılık olmak üzere 2 grupta incelenmiştir. Teknelerin %96'sı kıyı balıkçı teknesi, %4'ü ise orta ve büyük ölçekli balıkçı teknesi olarak belirlenmiştir. Analiz için gerekli olan bulgular balıkçılık faaliyetinde bulunan tekne sahipleri ile yapılan yüz yüze görüşmeler sonrasında elde edilmiştir. Anket sonuçları doğrultusunda kıyı balıkçılığı ile gırgır balıkçılığı ekonomik açıdan kıyaslanmıştır. Yapılan karşılaştırmalar sonrasında gırgır

balıkçılığı yapan balıkçıların ekonomik açıdan bir sıkıntılarını olmadığı tespit edilmiştir ancak kıyı balıkçılığı yapan balıkçıların ekonomik sıkıntı içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

ALIÇLI ve ark., tarafından 2019 yılında yapılan bu çalışmada Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) küçük ölçekli balıkçılığı ele alınmıştır. 30 balıkçı ve 24 adet balıkçı teknesi incelenmiştir. Bölgede çoğunlukla ahşap tekneler aracılığı ile balıkçılık yapıldığı kayıt altına alınmıştır. Ayrıca bu çalışmada, ilçedeki balıkçı tekneleri, donanımları, kullanılan av araçları ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapıları hazırlanan anketler ve istatistiklerle tespit edilmeye çalışılmıştır. Anketlere olumlu yanıt veren 24 adet balıkçı değerlendirmeye alınıp analiz edilmiştir. Bölge balıkçılarının sosyo-ekonomik yapıları diğer bölgelerdeki balıkçılar ile benzerlik göstermektedir. Yapılan çalışmada, bölge balıkçısının karşılaştığı başlıca problemin 1983 yılından itibaren başlayan ve yunus popülasyonunun korunmasına yönelik düzenlemelerin bir sonucu olan balık ağlarındaki kayıplardır. Kontrolsüz ve yasadışı avlanma sonucunda düşen birim av gücü ise bölgede yaşanan bir diğer problemdir.

AYYILDIZ ve BALIK'ın 2019 yılında yaptıkları çalışma, Yalova İli'ne kayıtlı balıkçılık yapan tekne sahipleri ve balıkçılar ile yüz yüze gerçekleştirilen anketler sonucu oluşturulmuştur. Yalova İli'nde toplam 511 adet tekne bulunmaktadır. Yalova ili balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapısının araştırıldığı bu çalışmaya göre, balıkçılık bölge halkının temel geçim kaynakları arasındadır. Yalova İli'nde balıkçılığın daha çok Karadeniz bölgesinden Yalova'ya göç ederek yerleşen vatandaşlar tarafından yapıldığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan yıllık su ürünleri üretiminin giderek daha fazla azalma eğilimi gösterdiği ortaya konulmuştur.

ÇEKİÇ ve ark., tarafından 2020 yılında yapılan bu çalışmada deniz patlıcanı avcılığı yapan balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı araştırılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Balıkçılara uygulanan anketler 35 sorudan oluşmaktadır. Sorular içerisinde balıkçıların sosyo-demografik özelliklerinin tespit edilmesine yönelik sorular haricinde; avcılık yöntemleri, avlanma dönemleri, kullandıkları av araçları, dalış sırasında kullandıkları ekipmanlar, deniz patlıcanının pazarlanması ve ekonomiye olan katkısı gibi durumlarda incelenmiştir. Anket çalışması, Nisan ve Mayıs 2017 tarihlerinde İzmir-Dikili, İzmir-Urla ve Balıkesir-Altınova kıyılarında deniz patlıcanı avcılığı yapan 31 balıkçı ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Anket sonuçlarına göre balıkçıların, deniz patlıcanı avcılığını

sürekli değil dönemsel olarak dalarak yaptıkları ve topladıkları deniz patlıcanlarını canlı olarak işleme fabrikalarına sattıkları belirlenmiştir. Ücretlerini ise günlük aldıkları ortaya konulmuştur. Dalarak avcılık yapan balıkçıların dalış esnasında kullandıkları tekne ve dalış ekipmanlarının dalış ve avcılık kurallarına uygun olmadığı görülmüştür. Bu çalışma sonucundan elde edilen veriler doğrultusunda deniz patlıcanı avcılığı yapan balıkçıların büyük bir kısmının sosyal güvenceden mahrum kaldığı saptanmıştır. Bu nedenle balıkçıların öncelikle sosyal güvenlik durumlarının iyileştirilmesi ve güvence altına alınması gerektiğinin üzerinde durulmuştur.

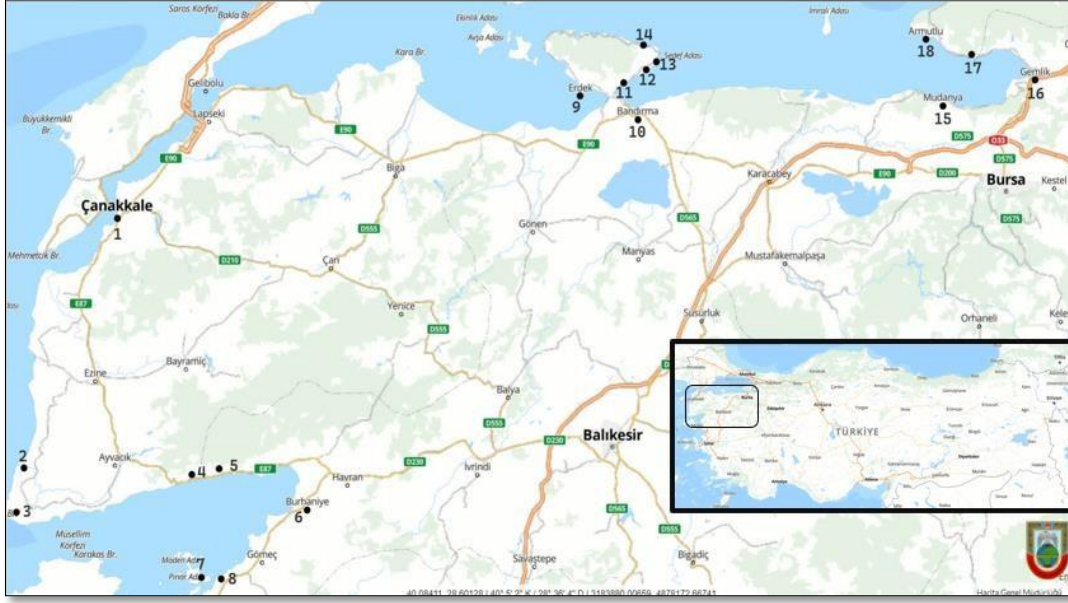
REİS ve ark.,'nın 2020 yılında yaptığı bu araştırmada, Aşağı Sakarya Nehri balıkçılarının sosyo-ekonomik yapısı incelenmiştir. Bu çalışma, Haziran 2017- Mayıs 2018 tarihleri arasında yürütülmüştür. Aşağı Sakarya Nehri balıkçıları ile ilgili sosyo-ekonomik konularda veri eksikliğini gidermek, çalışma yapılmayan diğer nehirler için örnek teşkil etmek ve karşılaştırma materyali oluşturarak literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır. Ayrıca, elde edilen veriler doğrultusunda bölge balıkçılarının gelirlerinin, av araç-gereçlerinin ve mevcut durumlarının iyileştirilmesine olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma bölgesine 9 kez gidilerek devamlı olarak avcılık yapan 69 adet balıkçıya 18 soruluk bir anket uygulanmıştır. Balıkçılarla yüz yüze görüşülerek, hazırlanan anket soruları sorulmuş ve cevapları kaydedilmiştir. Balıkçılara sorulan anket soruları; balıkçıların yaşı, öğrenim düzeyi, sosyal güvenlik durumları, meslek tecrübeleri, mesleği seçme nedenleri, kullandıkları av araçlarının özellikleri ve çalışma koşulları ile ilgilidir. Bulgular çalışmanın amacı doğrultusunda av araçlarının fiziksel ve teknik özellikleri, balıkçıların sosyo-ekonomik yapıları ve balıkçılık faaliyetinin ekonomik yapısı gibi üç ayrı aşamada değerlendirilmiştir.

ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ'nin 2020 yılında yaptığı bu çalışmada, Çanakkale'de faaliyet gösteren küçük ölçekli balıkçıların sosyo-ekonomik durumu ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada balıkçıları sosyo-ekonomik yönden değerlendirebilmek için gerekli veriler; bölgede faaliyet gösteren su ürünleri kooperatifleri, Tarım ve Orman İl Müdürlüğü kayıtlarında yer alan tekne sahipleri ile yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırma sonucuna göre KÖB (Küçük Ölçekli Balıkçılık) yapılması zor, aynı zamanda geçim açısından yetersiz olsa da Çanakkale bölgesi için vazgeçilmez bir uğraş ve geçim kaynağı olarak belirtilmiştir.

YÜCEL ve KURUMAHMUT tarafından 2020 yılında yapılan bu çalışmada Sinop ilinde; trol balıkçılığı yapan balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Tarım ve Orman Bakanlığı Sinop İl Müdürlüğü ve Sinop Liman Başkanlığı kayıtlarına göre Sinop İline bağlı 21 adet trol avcılığı ruhsatlı tekne bulunduğu tespit edilmiştir. Çalışma verisi kapsamında aktif olarak trol avcılığı yapan 8 teknenin sahipleri ve tayfaların %63'ü ile yüz yüze görüşülmüştür. Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Tayfalar ile yapılan yüz yüze görüşmeler sonrasında bir kısmının pay usulü ile mevsimlik çalıştırıldığı saptanmıştır. Tayfaların belirli bir kısmının ise sosyal güvenceden mahrum kaldığı belirlenmiştir. Sosyal güvence durumu ve ücretlendirme, genç kesimin balıkçılık mesleğini tercih etmemesi sektörün başta gelen sorunlarından. Çalışma sonucunda kooperatiflerin, yerel balıkçılık paydaşları ile ortak çalışmalar yürütmesi gerektiği; balıkçılık politikalarının yerelden ulusala düzenlenmesi konusunda öneride bulunulmuştur.

2. MATERYAL VE METOD

Bu araştırma Güney Marmara Bölgesi'nin kıyı şeridinde yer alan Bursa, Balıkesir, Çanakkale illerine bağlı olan ilçe ve beldelerde yürütülmüştür. Ülkemizin sahip olduğu biri iç olmak üzere toplamda dört denizden aynı anda ikisine kıyısı olan altı şehirden iki tanesi bu çalışmada örnekleme alanı olarak denizler arasında da farklılığı-benzerliği olup olmadığını tespit etmek amacıyla özellikle tercih edilmiştir (Şekil 2.1). Araştırmanın amacı bu bölgelerde faaliyet gösteren balıkçıların sosyo-ekonomik yapısını ortaya koymaktır. Çalışmada balıkçıları sosyo-ekonomik yönden değerlendirebilmek için gerekli veriler; bölgede faaliyet gösteren su ürünleri kooperatifleri ve bu bölgelerde tekne sahibi olup balıkçılık yapmakta olan 199 kişi ile yüz yüze yapılan görüşmeler sonucu elde edilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Balıkçılara sorulan anket soruları; balıkçıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumları, ev ve otomobil mülkiyeti, hane halkı nüfusu, öğrenim durumları, sosyal güvenlik durumları, ek gelir varlıkları, gelir memnuniyet durumları, mesleği bırakma istekleri, mesleki tecrübeleri, mesleğe başlama nedenleri, mesleğe başlama yaşları, kredi kullanma durumları, tekne yaşı, tekne boyu, motor gücü, tekne yapım malzemesi, kullandıkları av araçları, bir av periyodundaki gelir-gider durumları, haftalık yakıt sarfiyatları, teknede bulun personel sayısı, avlanmada günlük kaç saat geçirdikleri, bir yıl içerisinde denizde çalışılan gün sayısı, denizde çalışılan gün sayısının aylara göre dağılımı, en fazla avlandıkları mevsim, son bir sene içerisinde en çok yakaladıkları 3 balık türü, en çok yakalamak istedikleri 3 hedef tür, denetlenme durumları ve denetlemeleri hangi kurumlar tarafından yapıldığı, avladıkları ürünü pazarlama şekilleri, mesleki rahatsızlık durumları, avlanan balık miktarında yıllara göre azalma olup olmadığı, meslek memnuniyet durumları, devlet kurumları ve yerel yönetimden beklentileri, kooperatife üye olma durumları ve nedenlerini içermektedir (Ek 1). Saha uygulamalarından elde edilen araştırma bulguları bilgisayar ortamına aktarılmış, Microsoft Word ve Excel programları ile tablo ve grafikler haline getirilerek yorumlanmıştır.

Şekil 2.1: Çalışmanın yürütüldüğü bölge (Harita Genel Müdürlüğü (2022)).

*(1: Çanakkale, 2: Gülpınar, 3: Babakale, 4: Küçükkuyu, 5: Altınoluk, 6: Burhaniye, 7: Cunda, 8: Ayvalık, 9: Erdek, 10: Bandırma, 11: Tatlısu, 12: Karşıyaka, 13: Çakıl, 14: Şahinburgaz, 15: Mudanya, 16: Gemlik, 17: Kapaklı, 18: Armutlu)

Ayvalık, Altınoluk, Burhaniye ve Cunda değerlendirme tabloları ve grafiklerinde yerel ismi olan KÖRFEZ, Gemlik, Mudanya, Armutlu, Kapaklı benzer şekilde GEMLİK, Babakale, Küçükkuyu, Gülpınar ÇANAKKALE, Bandırma, Karşıyaka, Erdek, Tatlısu, Çakıl, Şahinburgaz BANDIRMA ismiyle değerlendirmeye alınmıştır.

2.1 Araştırma Alanı Hakkında Bilgiler

2.1.1 Bandırma

Bandırma, Marmara Denizi'nin güneyinde Balıkesir iline bağlı bir ilçedir. Son yıllarda hızla gelişen Bandırma, Türkiye'nin en büyük limanlarından birine ev sahipliği yapmaktadır. Bandırma nüfus bakımından Balıkesir'in üçüncü büyük ilçesidir (Vikipedi Özgür Ansiklopedisi, (2022)). Bandırma nüfusu 2021 yılı verilerine göre 161.894 olarak kaydedilmiştir. Bu nüfus 81.890 erkek ve 80.004 kadından oluşmaktadır (Nüfusu.com, (2022)). Bandırma'nın kıyı uzunluğu ise 60 km'dir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2022)).

Bandırma'da Su Ürünleri Kooperatifinden elde edilen verilere göre 80 kayıtlı tekne bulunmaktadır. Bandırma araştırma sahası adıyla anılan alan içinde yer alan Erdek'te 30, Karşıyaka'da 120, Çakıl'da 180, Şahinburgaz'da 20, Tatlısu'da ise 7 kayıtlı tekne bulunmaktadır.

Bölgede araştırmamıza dâhil olan 51 balıkçının av aracı analiz edildiğinde; 15'inin uzatma ağı, 10'unun voli ağı, 19'unun gırgır ağı, 6'sının dip ağı, 5'inin algarna, 12'sinin trol ağı, 1'inin parakete ve 2'sinin de diğer av araçlarını kullandıkları tespit edilmiştir.

2.1.2 Gemlik

Gemlik Körfezi, Marmara Denizi'nin güney doğusunda genişliği batıya doğru artan Marmara Denizi'nin körfezlerinden biridir. Marmara Denizi'nin genelinde olduğu gibi Gemlik Körfezi'nde de üstte Karadeniz suyu, altta Akdeniz suyu olmak üzere iki tabakalı akıntı mevcuttur. Körfez çevresinde 11 yerleşim merkezi bulunmaktadır. En büyük yerleşimyeri ise Bursa iline bağlı olan Gemlik İlçesi'dir (Kayhan, F. E. & Büyükgancı, N. (2017). Gemlik nüfusu 2021 yılı verilerine göre 118.037 olarak kaydedilmiştir. Bu nüfus 59.987 erkek ve 58.050 kadından oluşmaktadır (Nüfusu.com, (2022)). Gemlik ilinin kıyı uzunluğu yaklaşık 38 km'dir (Bulut, E. (2019).

Su Ürünleri Kooperatifinden elde edilen verilere göre Gemlik'te ruhsatlı 40 tekne bulunmaktadır. Gemlik araştırma bölgesi adıyla anılan alan içinde yer alan Mudanya'da 15, Kapaklı'da 80, Armutlu'da ise 15 tekne kayıtlıdır.

Bu bölgede yaptığımız ankete katılan 48 balıkçının kullandığı av araçları incelendiğinde; 16'sının uzatma ağı, 5'inin voli ağı, 21'inin gırgır ağı, 1'inin dip ağı, 1'inin algarna, 4'ünün saplama ağı kullandığı tespit edilmiştir.

2.1.3 Çanakkale

Çanakkale İli, 25° 40'-27°30' doğu boylamları ve 39°27'-40°45' kuzey enlemleri arasında 9.933 km²'lik bir alanı kapsar. Çanakkale İli'nin toprakları büyük bir kısmıyla Marmara Bölgesinin Güney Marmara bölümüne; Edremit Körfezi kıyısındaki küçük bir alanı ise, Ege Bölgesine girer. Çanakkale ilinin toplam kıyı uzunluğu 671 km'dir (Çanakkale İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğu (2022)). Çanakkale'nin nüfusu 2021 yılı verilerine göre 557.276'dır. Bu nüfus 280.334 erkek, 276.942 kadından oluşmaktadır (Nüfusu.com (2022)). Bu çalışma içinde Çanakkale çalışma sahası adıyla anılan Babakale, Küçükkuşu ve Gülpınar araştırma noktaları seçilmiştir.

Çanakkale Boğazı hidrolojik yapısından dolayı çok sayıda balık türü ile kabuklu ve yumuşakçaların yaşamasına imkân veren önemli bir bölgedir (İşmen vd. 2006).

Su Ürünleri Kooperatiflerinden elde edilen verilere göre Babakale'de 40, Gülpınar'da 10,

Küçükkuşu 'da ise 40 tane ruhsatlı tekne bulunduğu ikili görüşmeler ile tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Bölgede yaptığımız araştırmaya dâhil olan 50 balıkçının av araçları incelendiğinde, 17'sinin uzatma ağı, 13'ünün voli ağı, 5'inin gırgır ağı, 7'sinin dip ağı, 1'inin algarna, 5'inin trol, 14'ünün olta ve 5 kişinin de diğer av araçlarını kullandıkları tespit edilmiştir

2.1.4 Körfez

Edremit Körfezi, Ege kıyılarında, Biga yarımadasının güneyinde konumlanmış önemli turizm ve balıkçılık merkezlerini içeren bir körfezdır. Körfez, coğrafik olarak Ege Bölgesinin kuzeyini oluşturmakla beraber, Çanakkale ve Balıkesir illerinin kıyılarında yer almaktadır. Edremit Körfezi, Babakale Burnu'ndan başlar, Ayvalık'a kadar devam eder. Ceyhan, T., Akyol, O., Ünal, V., (2006).

Adını bölgedeki en büyük yerleşim yeri olan Edremit ilçesinden almaktadır (Vikipedi Özgür Ansiklopedisi, (2022)). Edremit nüfusu 2021 yılı verilerine göre 164.696 olarak kaydedilmiştir. Bu nüfus 81.060 erkek ve 83.636 kadından oluşmaktadır (Nüfusu.com (2022)).

Altınoluk, Ayvalık, Burhaniye ve Cunda KÖRFEZ bölgesinin çalışma alanını oluşturmaktadır.

Bu bölgede yaptığımız anket çalışmasına dâhil olan 51 balıkçının 30'unun uzatma ağı, 14'ünün voli ağı, 5'inin gırgır ağı, 12'sinin dip ağı, 3'ünün trol, 5'inin paragat, 5'inin olta ve 2 kişinin de diğer av araçlarını kullandıkları tespit edilmiştir.

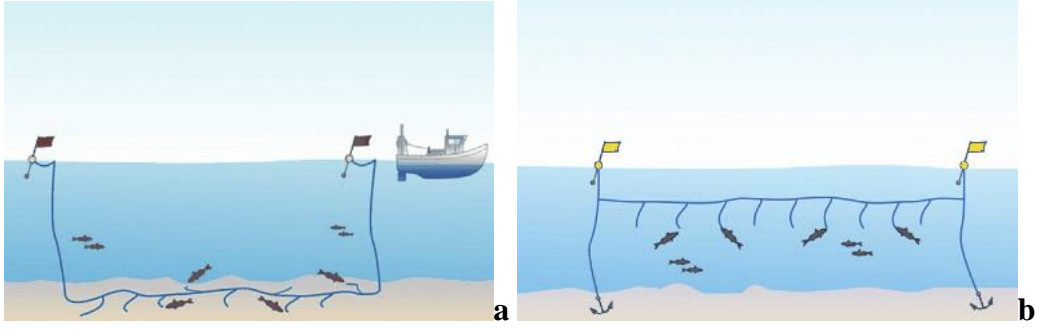
2.2 Av Araçları Hakkında Bilgiler

2.2.1 Trol Ağı

Türkiye'de kullanılan trol ağları genellikle küçük tip trollerdir. Trol ağları ile avlanan başlıca türler: Barbun, tekir, mercan, çipura, bakalyaro, ıskarmoz, izmarit, lahoz, levrek, kalkan, köpek balığı, vatoz, dil, pisi ve karidestir. Trollerin yapımında av verimliliğinin yüksek olması ve ekonomik olması gibi iki önemli husus üzerinde durulmaktadır. Değişik tip ve modellerde trol ağları vardır (Şekil 2.2).

Trol ağlarında av verimine etki eden başlıca etkenler:

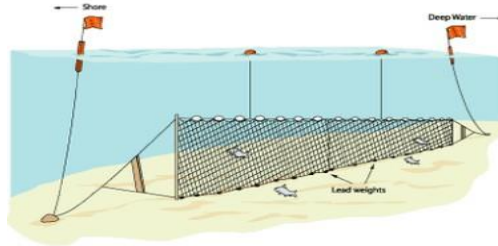
1. Ağın açıklığının geniş ve yüksek olması,
2. Kolay kullanılması ve çekilme (toplama) hızının yüksek olması,
3. Materyalinin iyi kalite olması,
4. İyi ve sağlam işçiliğinin olmasıdır.

Şekil 2.4: Dip paraketası (a) ve orta su paraketasının (b) şematik gösterimi.

2.2.4. Uzatma Ağı

Balıkların galsamalarının takılması (galsama ağları) veya ağa vurdukları esnada yaptıkları hareketlerle ağlara sarılmaları suretiyle (fanyalı ağlar) yakalanmalarını sağlayan ağlardır. Balıkları galsamalarından yakaladıkları için galsama ağları da denilmektedir. Uzunluk ve yükseklikleri avlanacak balığın cinsine göre değişir. Uzatma ağlarının çoğunluğu naylon ipliğinden yapılır. Naylon ipliği herhangi bir sentetik ipliğe göre her bakımdan daha üstündür. Esneme ve dayanma gücü fazladır. Ağa fazla miktarda balık takıldığında parçalanmadan toplanabilecek dayanıklılıkta olması gerekir. Bu da ağ ipliğinin direnci ve esneme durumu ile ilişkilidir. Ağ ipliğinin fazla esnek olması da istenmez. Böyle ağlardan balıklar kolayca geçerler (Şekil 2.5).

Şekil 2.5: Uzatma ağının şematik gösterimi.

2.2.5. Voli Ağı

Deniz ve iç sularda su ürünleri istihsaline uygun, kıyıya bitişik ve sınırları belirli su alanlarına voli yeri denir. Buralarda bir ucu kıyıda başlamak üzere denize doğru bir yarım ay şeklinde atılan ve diğer ucu da kıyıya getirilerek çekilen ağlara voli ağı denir. Bu ağlarda trol ağları gibi çekme halatları, kanatlar mantar ve kurşun yaka ile torba kısımlarından oluşur. Voli ağlarını toplamak için insan gücü veya vinç kullanılır. Vinç kıyıda bir yere yerleştirilebileceği gibi gemide de olabilir (Şekil 2.6).

Şekil 2.6: Voli ağının görüntüsü.

2.2.6. Olta

Olta ile balık avcılığında esas ilke; oltanın ucuna gerçek yapay yem takarak balıkların yemle birlikte oltayı yutmasını sağlamaktır. Bu tarz avcılıkta olta iğnesi gerekli olmayabilir. Ancak olta ile balık avcılığında uygulanan değişik yöntemler vardır. Olta takımları çapa ile dibe sabitleştirilebileceği gibi yüzeyden dibe kadar değişik biçimlerde bulunabilir. Önceleri olta yalnız bir balık yakalamada kullanılırken daha sonra çapari ve paraketaların yapılması ile çok miktarda balık yakalayabilen av araçları haline gelmiştir (Şekil 2.7).

Şekil 2.7: Oltanın görüntüsü.

3. BULGULAR

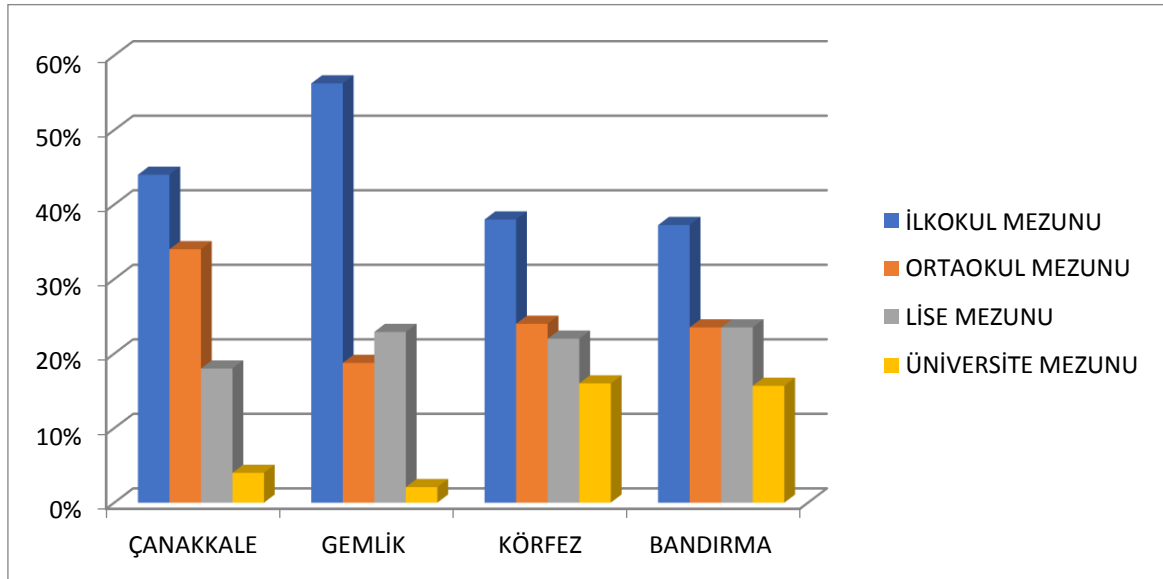
Bu çalışma 3 il 18 farklı kıyı bandına ait bazılarında su ürünleri kooperatifleri bazılarında balıkçı barınakları ya da karaya çıkış noktalarında ulaşılan balıkçılara yapılan anketler ve genel görüşmelerden elde edilen veriler derlenerek değerlendirilmiştir.

3.1 Cinsiyet

Şubat 2021-Ağustos 2022 tarihleri arasında 18 farklı lokasyonda gerçekleştirilen 199 anket çalışması sonucunda sadece 1 kadın balıkçıya ulaşılmış geriye kalan tüm balıkçılar erkek olarak kayıtlara girilmiştir.

3.2 Eğitim Durumu

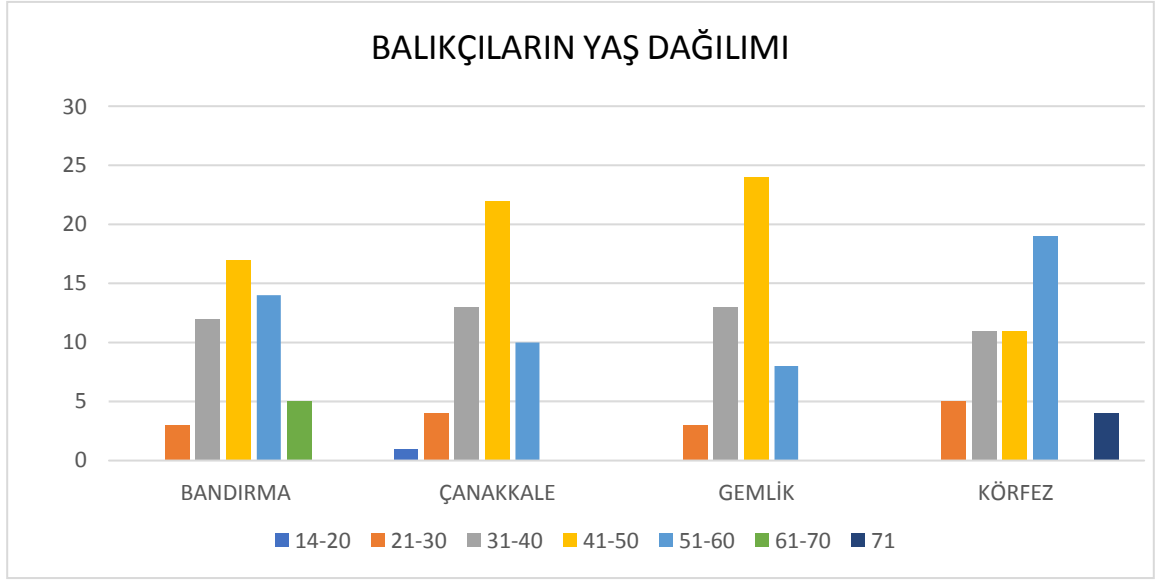
Genel olarak 4 farklı lokasyon değerlendirmesi incelendiğinde anket sayıları neredeyse eşit olan bu alanlarda (Bandırma'da 51, Çanakkale'de 50, Körfez'de 50, Gemlik'te 48) eğitim durumları sorgulanıp değerlendirildiğinde en fazla İlkokul mezununa Gemlik'te rastlanırken (n=27) en fazla üniversite mezununa Körfez'de rastlanmıştır (Şekil 3.1).

Şekil 3.1: 4 Farklı lokasyona göre eğitim durumlarının değerlendirilmesi.

3.3 Yaş Dağılımı

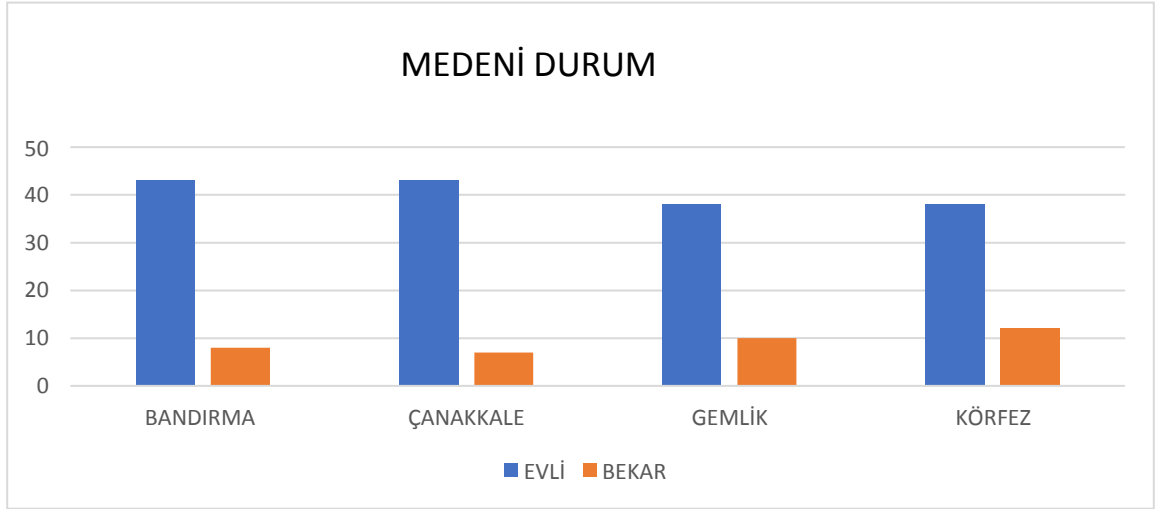
199 balıkçının yaş dağılımı incelendiğinde en yaşlı balıkçılara Balıkesir İli KÖRFEZ bölgesinde rastlanmış ve en yaşlı balıkçı olarak 80 yaşında bir bireyle karşı karşıya kalınmıştır. En genç 14 yaşındaki bir balıkçıya ise ÇANAKKALE'DE rastlanmıştır. Genel olarak orta yaş sınıfı kabul edilebilecek 41-50 yaş grubuna ait en fazla birey GEMLİK'TE 24 balıkçı ile tespit edilmiştir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların yaş dağılımı.

3.4 Medeni Durum

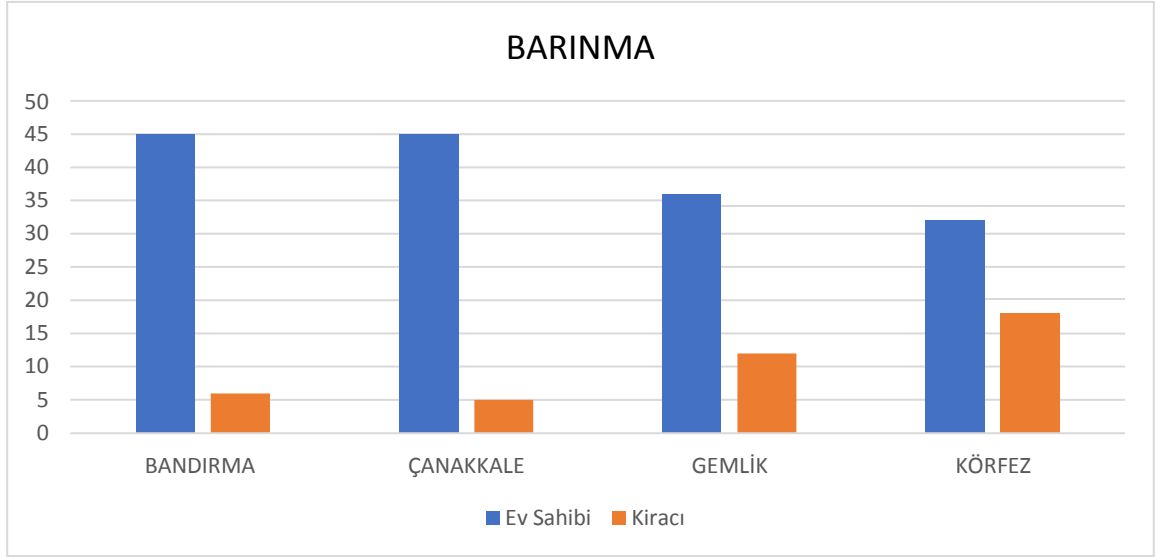
Katılım sağlayan balıkçıların medeni durumu incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun evli olduğu açık bir şekilde görülmektedir (Şekil 3.3).

Şekil 3.3: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların medeni durum analizi.

3.5 Ev Mülkiyeti

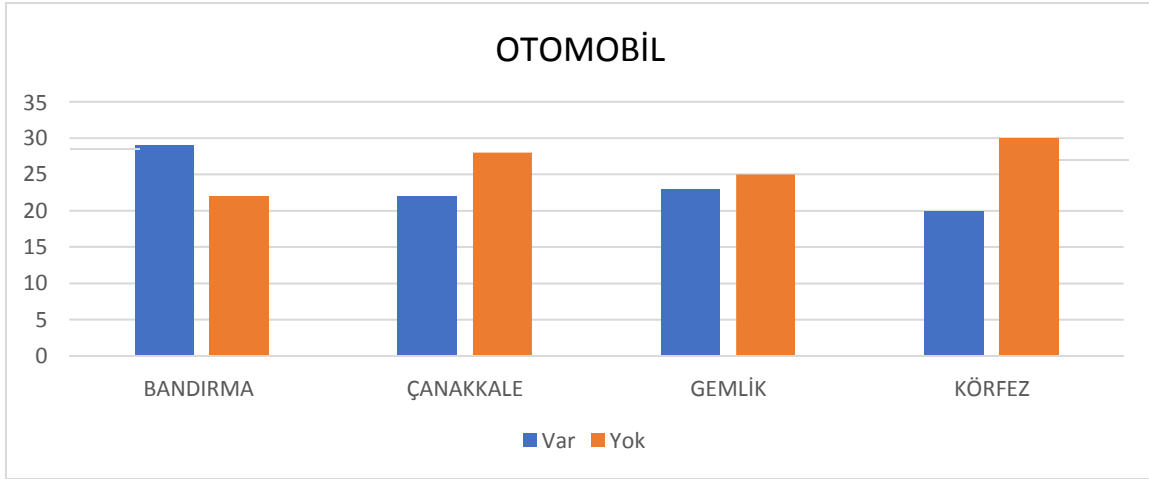
Balıkçıların barınma durumları incelendiğinde BANDIRMA ve ÇANAKKALE’de ev sahibi olan balıkçı sayısı eşit olup bu değer n=45’tir, oysaki en yüksek kiracı sayısı 18 balıkçıyla KÖRFEZ araştırma bölgesinde gözlemlenmiştir. Benzer şekilde en düşük ev sahibi sayısı 32 balıkçıyla KÖRFEZ’de en düşük kiracı sayısı yine 5 balıkçıyla ÇANAKKALE’de tespit edilmiştir (Şekil 3.4).

Şekil 3.4: 4 Farklı lokasyona göre balıkçıların barınma durumu.

3.6 Otomobil Mülkiyeti

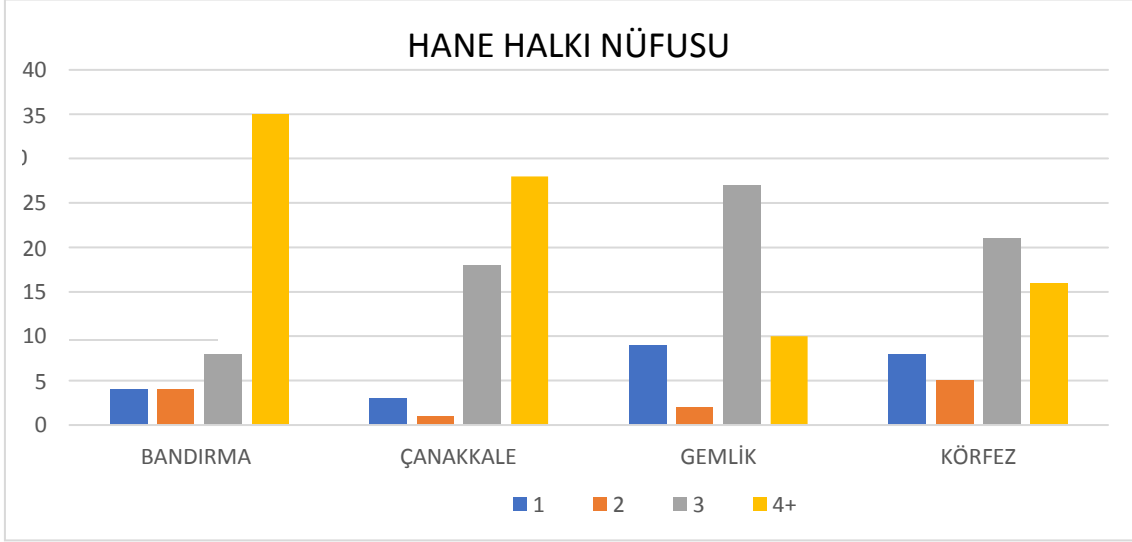
4 lokasyona göre otomobile sahip olma durumları incelendiğinde BANDIRMA bölgesinin otomobile sahip olan kişi sayısı 29 otomobili olan kişi sayısı ile en fazla, 20 otomobil ile en az otomobile sahip olan araştırma bölgesi ise KÖRFEZ olmuştur. KÖRFEZ araştırma bölgesi otomobile sahip olmayan balıkçı sayısı da 30 değeri ile en fazla, 22 kişi ile BANDIRMA en az balıkçının olduğu araştırma bölgesini oluşturmuştur (Şekil 3.5).

Şekil 3.5: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların otomobil mülkiyeti.

3.7 Hane Halkı Nüfusu

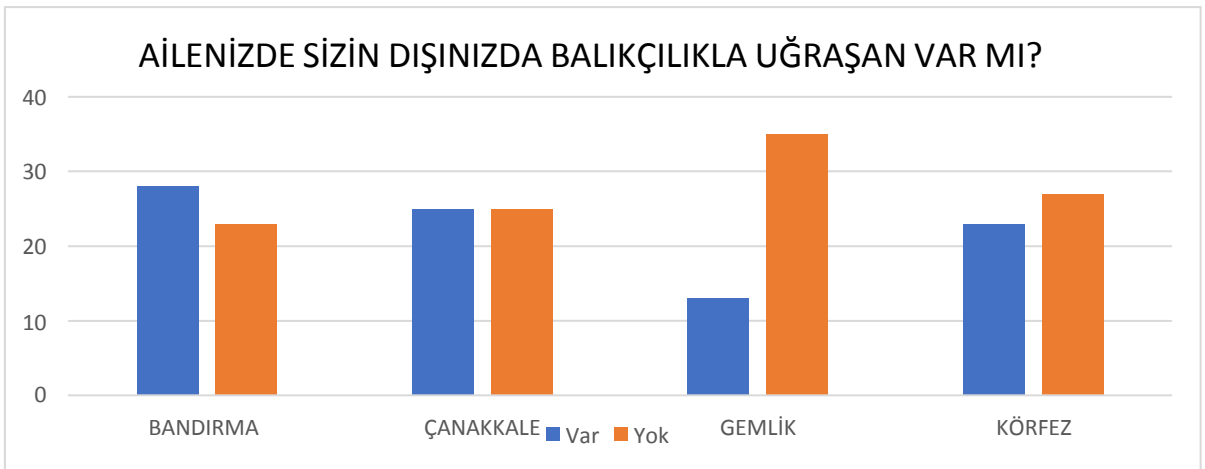
4 farklı lokasyona göre hane halkı nüfusu incelendiğinde BANDIRMA ve ÇANAKKALE bölgesindeki balıkçıların bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısının (n=4+) daha fazla olduğu görülmektedir. GEMLİK ve KÖRFEZ bölgesinde de durum 3 kişiye bakmakla yükümlü olduklarından farklı değildir. Bu bölgedeki balıkçılarında bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısının (n=3) çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir (Şekil 3.6).

Şekil 3.6: 4 Farklı lokasyona göre balıkçıların hane halkı nüfusu.

3.8 Ankete Katılan Dışında Ailede Balıkçılık Mesleği İle Uğraşan Kişi Sayısı

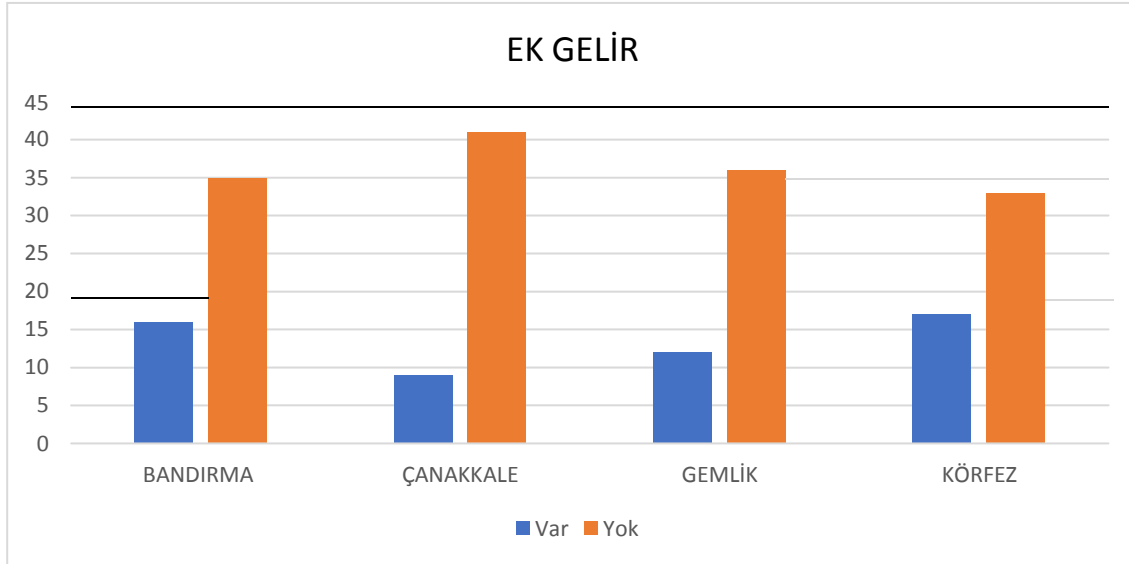
4 farklı lokasyona göre balıkçılığın bir aile mesleği olup olmadığı incelendiğinde GEMLİK bölgesinde 35 ankete katılana göre bu mesleğin aile mesleği olarak yapılmadığı görülmektedir. ÇANAKKALE bölgesinde ise bu durum bire birdir (Şekil 3.7).

Şekil 3.7: Ankete katılan dışında ailede balıkçılık mesleği ile uğraşan kişi sayısı.

3.9 Ek Gelir Durumu

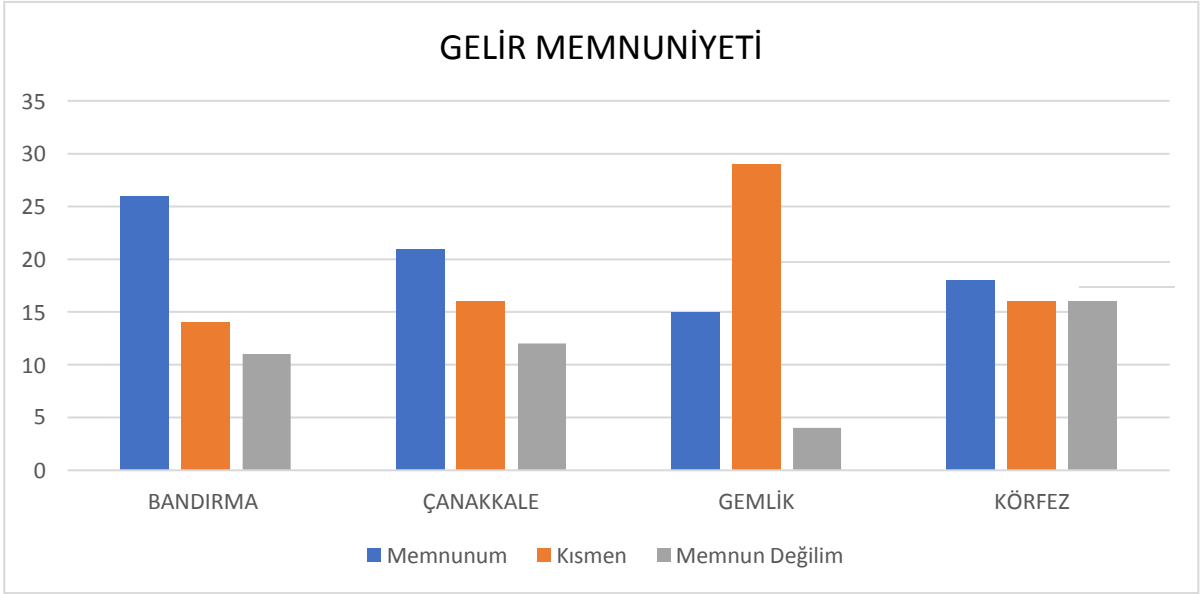
KÖRFEZ, BANDIRMA, ÇANAKKALE VE GEMLİK olarak isimlendirdiğimiz lokasyonlarda toplam 199 balıkçıyla yaptığımız anket çalışmasının sonuçlarına göre tüm bölgelerdeki balıkçıların büyük çoğunluğunun ek gelirinin olmadığı tespit edilmiştir. Aralarında ek gelire sahip balıkçı sayısı en az (n=9) olan bölge ÇANAKKALE olarak görülmektedir (Şekil 3.8).

Şekil 3.8: 4 Farklı lokasyona göre ek gelire sahip olma durumu.

3.10 Gelir Memnuniyet Durumu

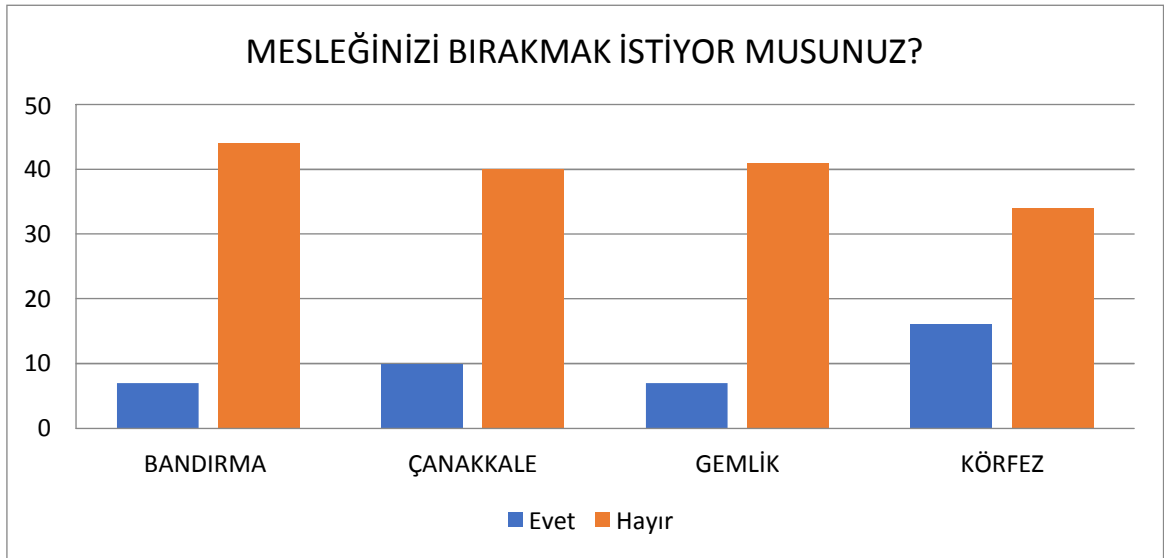
Yapılan ankete katılan balıkçıların gelirlerinden memnun olup olmadıkları araştırılarak sunulan 3 seçenekten (Memnunum; Kısmen, Memnun Değilim) birinin seçilmesi istendi. Sonuçlarda memnunum seçeneğini işaretleyen balıkçı sayısının en fazla olduğu bölge BANDIRMA, kısmen seçeneğini işaretleyen balıkçı sayısının en fazla olduğu bölge büyük çoğunlukla GEMLİK, memnun değilim seçeneğini işaretleyen balıkçı sayısının tüm bölgeler genelinde yakın aralıkta olduğu görülüp aralarında en fazla KÖRFEZ bölgesinde seçildiği tespit edilmiştir (Şekil 3.9).

Şekil 3.9: 4 Farklı lokasyonda araştırılan balıkçıların gelir memnuniyet durumları.

3.11 Mesleği Bırakmak İstiyor Musunuz?

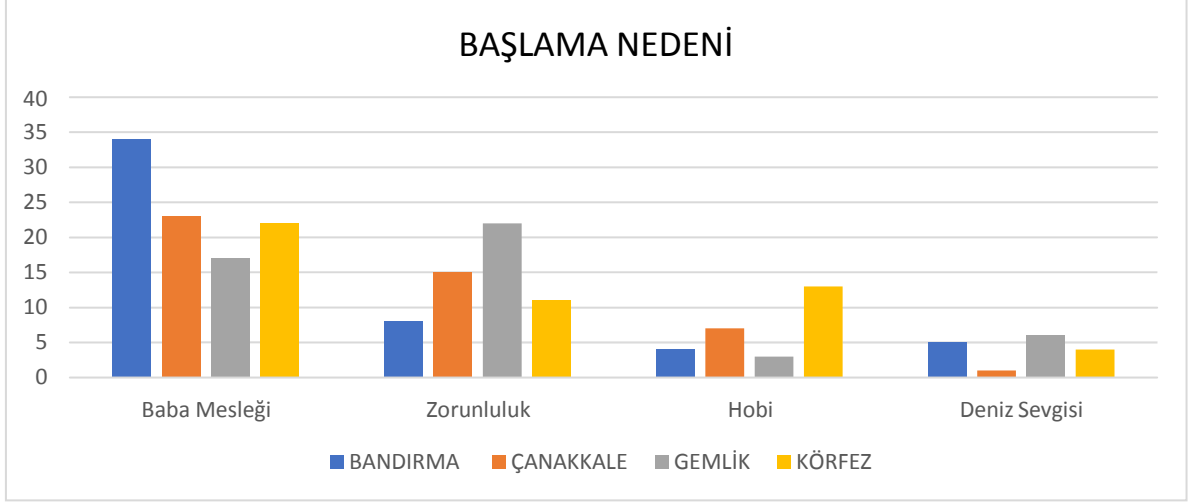
4 farklı lokasyona göre balıkçıların mesleği bırakma durumları incelendiğinde tüm bölgelerde mesleği bırakmak isteyen balıkçı sayısının oldukça az olduğu ve üç araştırma bölgesi için bu değer 10'un altında olduğu tespit edilmiştir (Şekil 3.10).

Şekil 3.10: 4 Farklı lokasyona göre balıkçıların mesleği bırakmak isteme durumları.

3.12 Balıkçılığa Başlama Nedeni

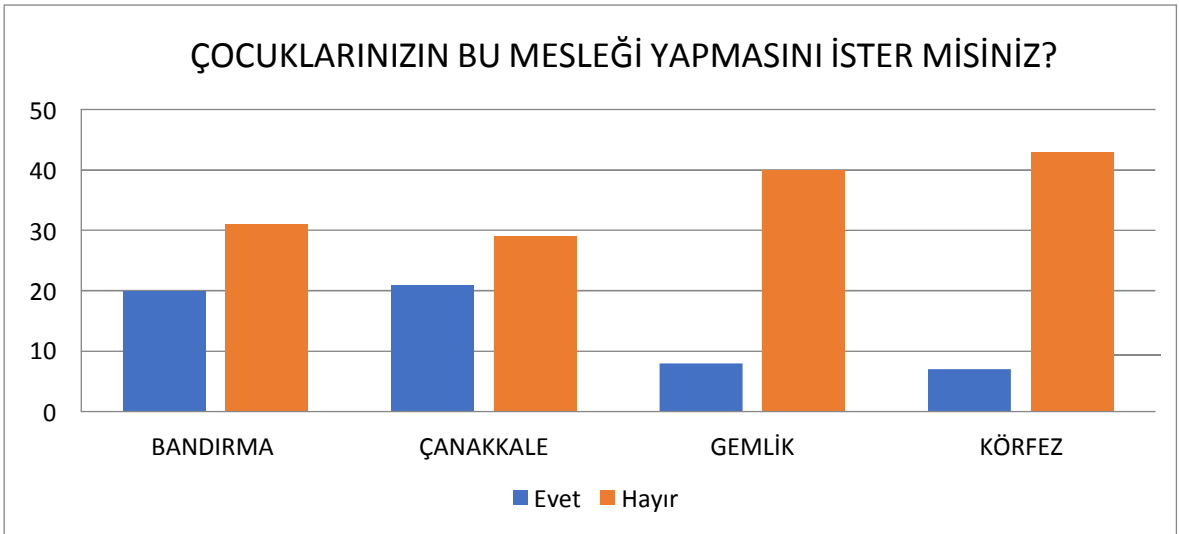
4 farklı lokasyon değerlendirmesi incelendiğinde genel olarak balıkçıların mesleğe başlamanedeninin baba mesleği olduğu görülmektedir. GEMLİK'te ise katılım sağlayan 48 balıkçının 22'sinin mesleğe başlama nedeninin zorunluluk olduğu tespit edilmiştir (Şekil 3.11).

Şekil 3.11: 4 Farklı lokasyonda balıkçıların mesleğe başlama durumlarının analizi.

3.13 Çocuklarınızın Bu İş Yapmasını İster Misiniz?

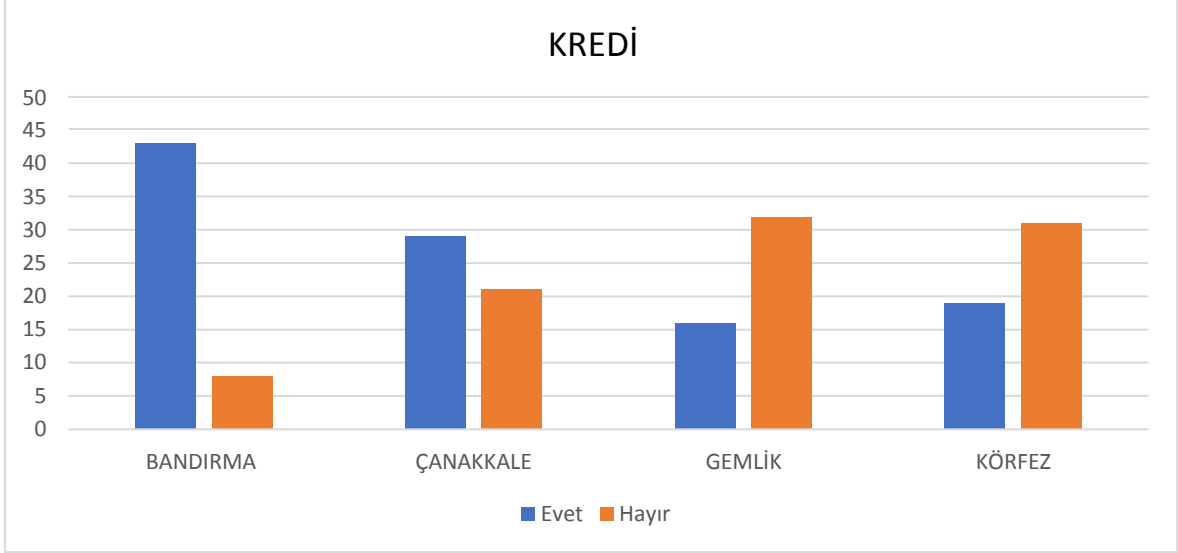
4 farklı lokasyondan elde edilen veriler doğrultusunda bölgelerde faaliyet gösteren balıkçıların çoğu çocuklarının ileride bu mesleği yapmasını istememektedir. Balıkçılık yapılması istenmeyen en fazla sayıya (n=43) KÖRFEZ bölgesinde rastlanırken, en az sayıya ise ÇANAKKALE'DE rastlanmıştır (Şekil 3.12).

Şekil 3.12: Çocuklarınızın bu mesleği yapmasını ister misiniz?.

3.14 Kredi Kullanma Durumu

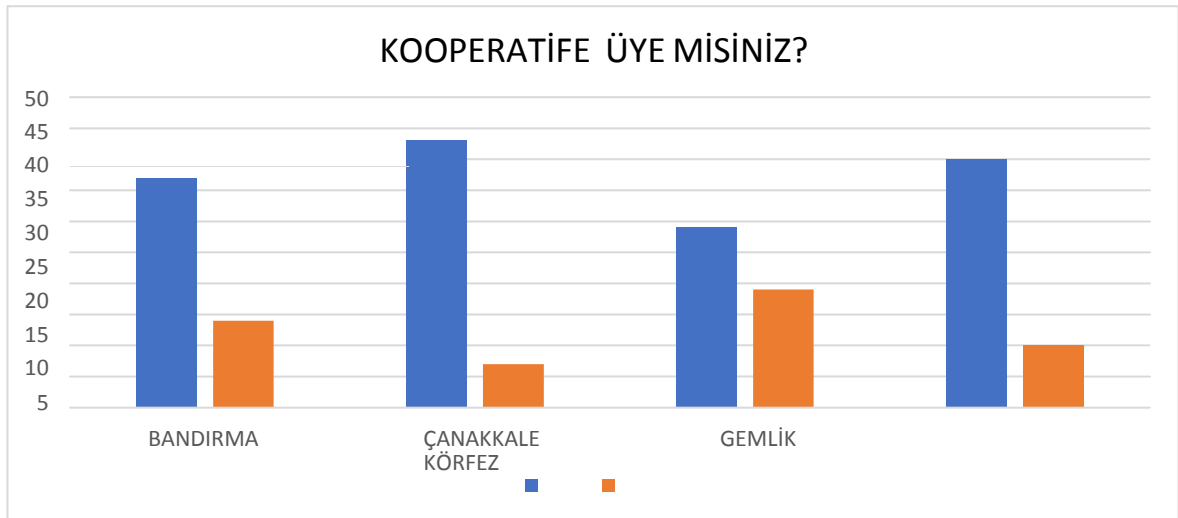
KÖRFEZ, BANDIRMA, ÇANAKKALE ve GEMLİK olarak isimlendirilen lokasyonlarda balıkçıların kredi kullanma durumları analiz edilmiştir. BANDIRMA bölgesinde balıkçıların neredeyse tamamı (n=43) kredi kullanmayı tercih ederken, GEMLİK bölgesindeki balıkçıların (n=48) yalnızca 16'sı kredi kullanmayı tercih etmiştir (Şekil 3.13).

Şekil 3.13: Balıkçıların kredi kullanma durumu.

3.15 Kooperatife Üye Olma Durumu

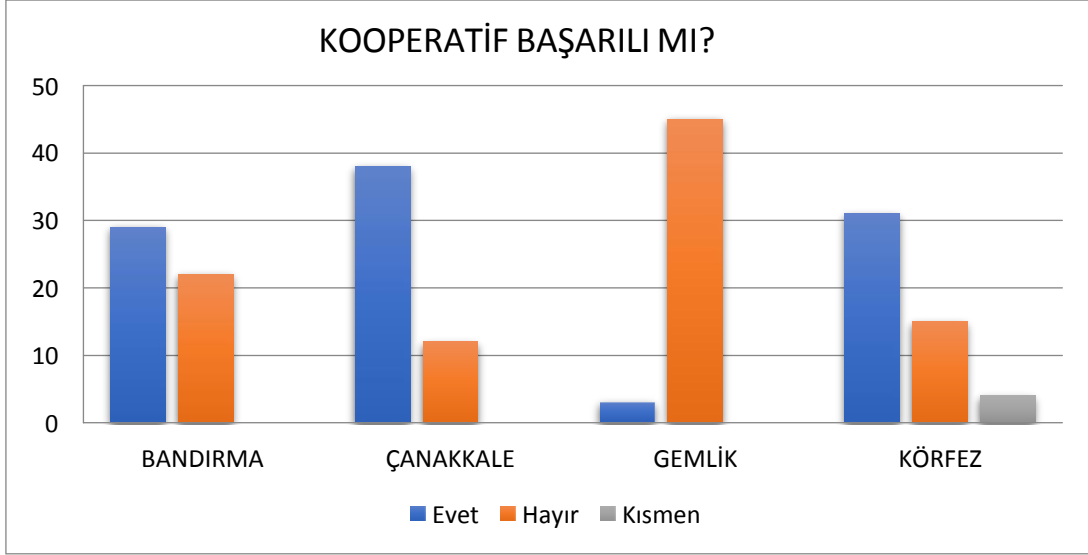
4 farklı lokasyondan elde edilen veriler doğrultusunda balıkçıların kooperatife üye olma durumları incelendiğinde ÇANAKKALE, KÖRFEZ ve BANDIRMA bölgesinde balıkçıların kooperatife üye olma durumu oldukça fazla iken; GEMLİK bölgesinde ankete katılım sağlayan balıkçıların (n=48) arasında kooperatife üye olan balıkçı sayısı 29 olarak kaydedilmiştir (Şekil 3.14).

Şekil 3.14: Balıkçıların kooperatife üye olma durumu.

3.16 Kooperatifin Başarılı Olduğuna İnanıyor Musunuz?

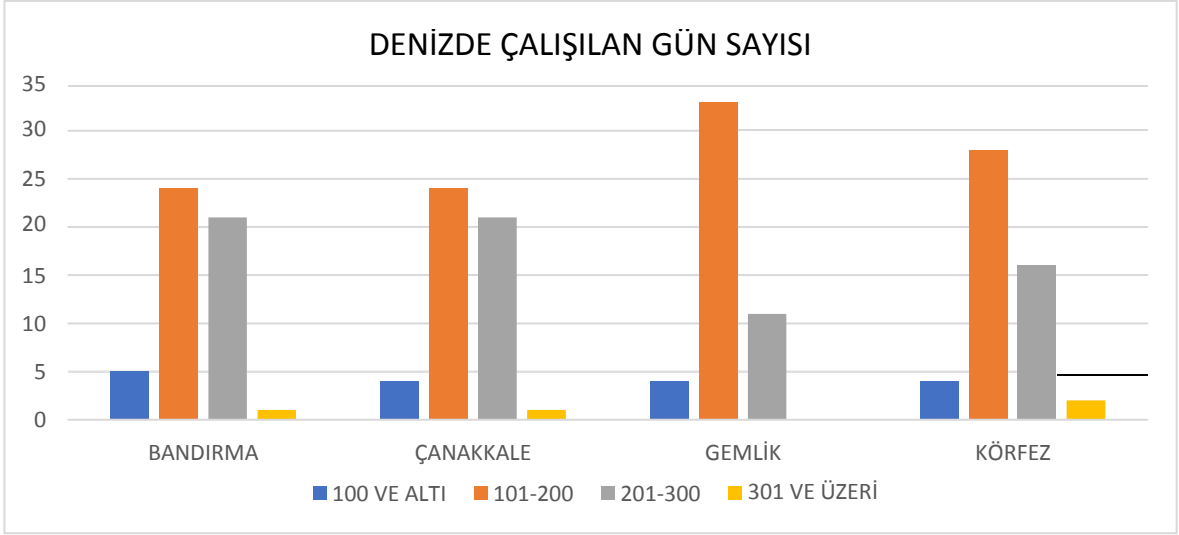
4 farklı lokasyonda yapılan anketler doğrultusunda kooperatiflerin başarılı olma durumları incelendiğinde diğer bölgelere göre GEMLİK bölgesindeki balıkçıların (n=48) neredeyse tamamı (n=45) bölgelerindeki Su Ürünleri Kooperatifinin başarısız olduğunu dile getirmiştir. ÇANAKKALE, BANDIRMA ve KÖRFEZ bölgelerinde ise genel olarak kooperatif başarılı bulunmuştur (Şekil 3.15).

Şekil 3.15: 4 Farklı lokasyona göre kooperatiflerin başarılı olma durumu.

3.17 Denizde Çalışılan Gün Sayısı

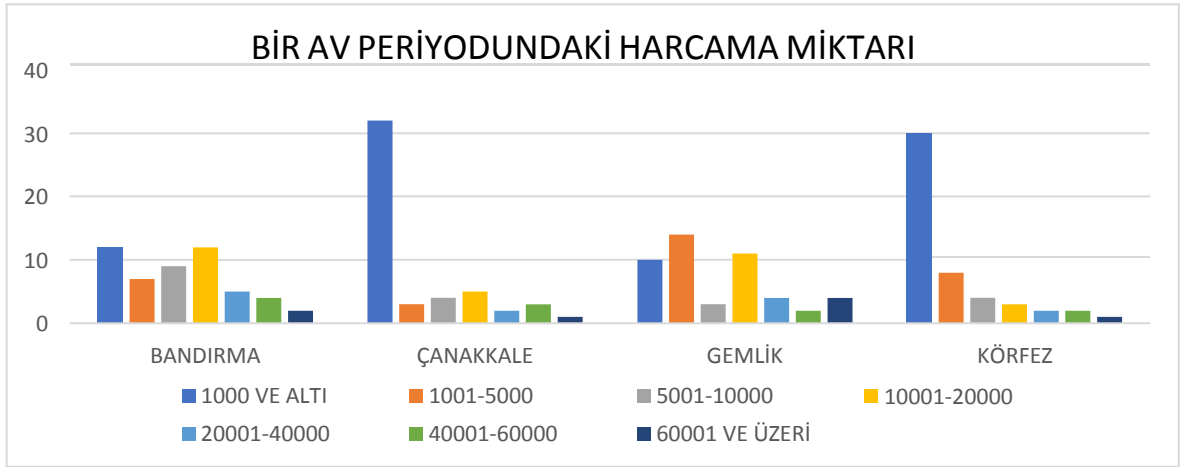
4 farklı lokasyona göre balıkçıların 1 yıl boyunca denizde çalışma süreleri analiz edildiğinde BANDIRMA, ÇANAKKALE, GEMLİK ve KÖRFEZ bölgelerinde faaliyet gösteren balıkçıların (n=199) yalnızca 4 balıkçı 300 günden fazla çalıştığını belirtmiştir. Genel olarak balıkçıların 1 yıl içerisinde ortalama 101-200 gün çalıştığı tespit edilmiştir (Şekil 3.16).

Şekil 3.16: 4 Farklı lokasyonda balıkçıların denizde çalıştığı gün sayısı.

3.18 Bir Av Periyodundaki Harcama Miktarı

4 Lokasyonda balıkçıların av periyodundaki harcama miktarları değerlendirildiğinde ÇANAKKALE ve KÖRFEZ bölgesindeki balıkçıların çoğunun giderlerinin 1000 TL'nin altında olduğu kaydedilmiştir. Bölgede faaliyet gösteren teknelerin boyları 6-10 m aralığında olduğu için kumanya masrafı yok denecek kadar azdır (Şekil 3.17).

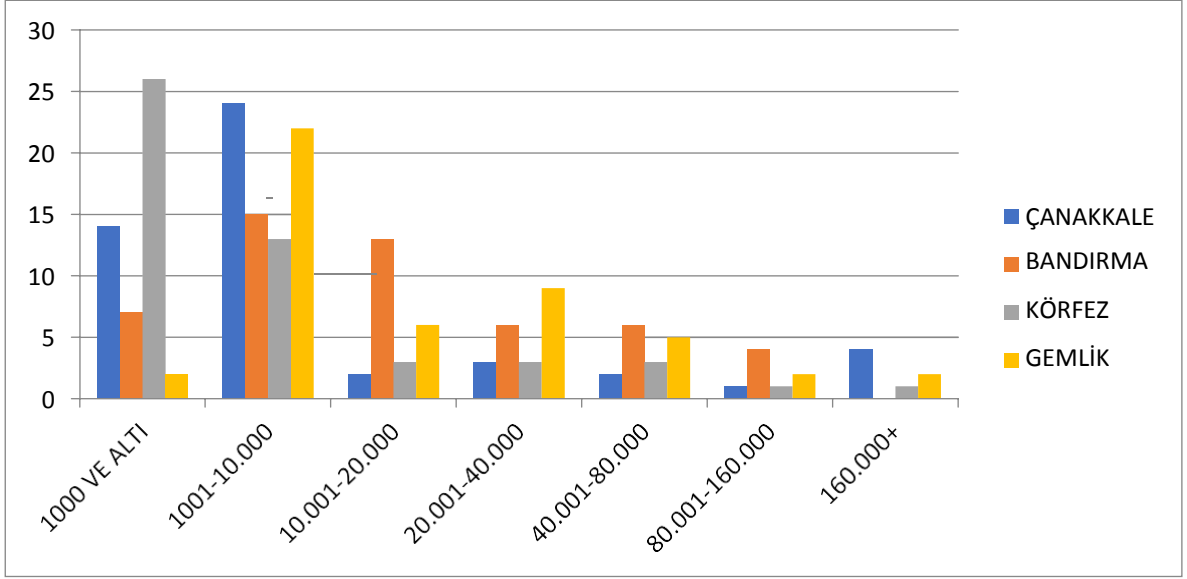

Şekil 3.17: 4 farklı lokasyondaki balıkçıların bir av periyodundaki harcama miktarı.

3.19 Bir Av Periyodundan Elde Edilen Gelir

4 farklı lokasyona göre balıkçıların bir av periyodundan elde ettikleri gelir miktarları incelendiğinde KÖRFEZ bölgesinde ankete katılım sağlayan balıkçıların (n=48) 26'sı bir av periyodundan elde ettikleri gelirin 1000 TL'nin altında olduğunu belirtmiştir. ÇANAKKALE bölgesinde ise katılım sağlayan balıkçıların (n=50) 24'ü gelirlerinin 1001-10.000 TL aralığında olduğu kaydedilmiştir. Faaliyet gösteren balıkçıların arasındaki gelir eşitsizliği kullandıkları av araçlarından, avlandıkları bölgeden, teknelerinin fiziksel

özelliklerinden kaynaklanmaktadır (Şekil 3.18).

Şekil 3.18: 4 farklı lokasyondaki balıkçıların bir av periyodunda elde ettiği gelir miktarı.

3.20 Finans Desteği Sağlansaydı Hangi Eksiklerinizi Tamamlardınız?

4 farklı lokasyonda yapılan çalışmada ankete katılan balıkçıların (n=199) finans desteği sağlansa hangi eksikliklerini kapatacakları araştırılarak sunulan 6 seçenekten (Borçlarımı Kapatırdım; Daha Fazla Balık Tutmayı Sağlayacak Teknolojik Cihazlar Alırdım; Buz Makinesi ve Soğuk Hava Deposu; Tuvalet Tankı, Av Aracı Yenileme; Diğer) bir veya birden fazlasının seçilmesi istenmiştir. Hazırlanan ankete katılım sağlayan balıkçılardan 155 tanesinin öncelik olarak av aracı yenilemeyi tercih ettiği görülmektedir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Finans desteği sağlansaydı hangi eksikliklerinizi kapatırdınız.

	BANDIRMA	ÇANAKKALE	GEMLİK	KÖRFEZ
Borçlarımı kapatırım	21	7	8	20
Teknolojik cihaz alırım	26	24	34	27
Buz mak. / soğuk hava deposu	16	1	11	7
WC tankı	6	0	0	1
Av aracı yeniler	36	45	40	34
Diğer	0	3	0	0

NOT: Balıkçıların çoğu birden fazla seçeneği işaretlemiştir.

3.21 Kooperatife Üye Olma Nedeni

4 farklı lokasyonda yapılan çalışmada ankete katılan balıkçılardan (n=199) kooperatife üye olanların (n=149) üye olma nedenleri araştırılarak sunulan 4 seçenekten (Bürokratik kolaylıklardan faydalanmak; pazarlamada fiyat avantajı olması, saygınlık ölçüsü olarak; diğer) bir veya birden fazlasının seçilmesi istenmiştir. Kooperatife üye olan balıkçıların çoğu (n=101) kooperatife bürokratik kolaylıklardan faydalanmak amacıyla üye olduğunu belirtmiştir. Özellikle ÇANAKKALE bölgesinde kooperatife üye olan katılımcıların (n=43) 37'si bu seçeneği işaretlemiştir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2: Balıkçıların kooperatife üye olma nedenleri.

	Bürokratik kolaylıklardan faydalanmak	Pazarlamada fiyat avantajı olması	Saygınlık ölçüsü olarak	Diğer
BANDIRMA	20	9	10	6
ÇANAKKALE	37	3	4	4
GEMLİK	22	4	7	0
KÖRFEZ	22	25	13	8

3.22 Balıkçılık Mesleğinin En Zor Yanı Nedir?

4 farklı lokasyonda yapılan çalışmada ankete katılan balıkçılara (n=199) balıkçılık mesleğinin en zor yanı nedir sorusu yöneltilmiş, sunulan 11 seçenekten (Av sezonunun geç başlaması; yetersiz devlet desteği, deniz kirliliği; olumsuz hava şartları; yasa dışı avcılık; pazarlama sorunları; büyük ölçekli balıkçılık; aşırı avlanma ve balığın azalması; ağ fiyatlarının yüksek olması; kooperatifin olmaması; diğer) bir veya birden fazlasının seçilmesi istenmiştir. Balıkçıların büyük bir çoğunluğu (n=143) ağ fiyatlarının yüksek olması seçeneğini işaretlemiştir. Diğer seçeneğini işaretleyen balıkçı sayısı (n=57) azımsanmayacak ölçüdedir. Bu seçeneği işaretleyen balıkçılara göre mesleğin en zor yanı son zamanlarda oldukça yükselen mazot fiyatları ve yunusların ağlara zarar vermesidir (Tablo 3.3).

Tablo 3.3: Balıkçılık mesleğinin en zor yanı nedir sorusunun analizi.

	BANDIRMA	ÇANAKKALE	GEMLİK	KÖRFEZ
Av Sezonunun Geç Başlaması	6	4	4	7
Yetersiz Devlet Desteği	14	8	33	20
Deniz Kirliliği	13	20	13	16
Olumsuz Hava Şartları	20	32	6	28
Yasa Dışı Avcılık	13	5	12	25
Pazarlama Sorunları	11	1	29	7
Büyük Ölçekli Balıkçılık	6	15	4	23
Aşırı Avlanma / Balığın Azalması	13	12	7	24
Ağ Fiyatlarının Yüksek Olması	33	36	40	34
Kooperatifin Olmaması	4	5	0	0
Diğer	21	22	1	13

NOT: Balıkçıların çoğu birden fazla seçeneği işaretlemiştir.

3.23 Yerel Yönetimden Beklentileriniz Nelerdir?

4 farklı lokasyonda yapılan çalışmada ankete katılan balıkçılara (n=199) yerel yönetimden beklentilerinin ne olduğu sorusu yöneltilmiş, sunulan 4 seçenekten (denizin temizlenmesi; yasak avcılık ile mücadeleye destek vermesi, çekek yeri yapılması; diğer) bir veya birden fazlasının seçilmesi istenmiştir. Verilen cevaplar araştırma bölgelerine göre farklılık göstermektedir. GEMLİK bölgesinde ankete katılım sağlayan balıkçıların (n=48) 39'u denizin temizlenmesi seçeneğini işaretlemiştir. ÇANAKKALE bölgesinde ise diğer cevabını veren katılımcı sayısı 29 olarak belirlenmiştir. Bu seçeneği işaretleyen balıkçıların yerel yönetimden beklentisi limanın genişletilmesi, mendirek yapılması ve balık satacak yer kurulması yönünde kaydedilmiştir (Tablo 3.4).

Tablo 3.4: Balıkçıların yerel yönetimden beklentisi.

	DENİZİN TEMİZLENMESİ	YASAK AVCILIK İLE MÜCADELE	ÇEKEK YERİ YAPILMASI	DİĞER
BANDIRMA	18	27	11	7
ÇANAKKALE	8	9	12	29
GEMLİK	39	28	20	0
KÖRFEZ	23	23	17	15

NOT: Balıkçıların çoğu birden fazla seçeneği işaretlemiştir.

3.24 Devlet Kurumlarından Beklentileriniz Nelerdir?

4 farklı lokasyonda yapılan çalışmada ankete katılan balıkçılara (n=199) devlet kurumlarından beklentilerinin ne olduğu sorusu yöneltilmiş, sunulan 5 seçenektan (mazot desteği; düşük faizli kredi; yasak avcılığın engellenmesi; sosyal güvence; tekneleri modernize etmek için yardım; diğer) bir veya birden fazlasının seçilmesi istenmiştir. Ankete katılım sağlayan balıkçıların büyük bir çoğunluğu (n=150) devlet kurumlarından mazot desteği beklemektedir. GEMLİK bölgesinde ankete katılım sağlayan katılımcıların (n=48) hepsi mazot desteği seçeneğini işaretlemiştir. ÇANAKKALE bölgesinde ise katılımcıların (n=50) 21'i diğer seçeneğini işaretlemiş, devlet kurumlarından mazot fiyatının düşürülmesini, verilen yıllık devlet desteğinin arttırılmasını ve ÖTV'nin kaldırılmasını talep etmektedir (Tablo 3.5).

Tablo 3.5: Balıkçıların devlet kurumundan beklentisi.

	BANDIRMA	ÇANAKKALE	GEMLİK	KÖRFEZ
Mazot Desteği	42	33	48	27
Düşük Faizli Kredi	17	9	16	20
Yasak Avcılığın Engellenmesi	29	7	11	34
Sosyal Güvence	9	4	6	12
Tekneleri Modernize Etmek İçin Yardım	23	20	3	15
Diğer	4	21	1	14

Not: Balıkçıların çoğu birden fazla seçeneği işaretlemiştir.

3.25 Meslek Hastalığınız Var Mı?

4 farklı lokasyonda yapılan anket çalışmasına katılım sağlayan balıkçıların meslek hastalıkları araştırılmıştır. Ankette cevap hakkı olarak 8 seçenek (bel ağrısı ve bel fitiği; boyun fitiği; sinir sıkışması; güneş yanıkları; romatizma; kireçlenme; meslek hastalığım yok; diğer) sunulmuş ve bu seçeneklerden bir veya birden fazlasını seçmeleri istenmiştir. Katılımcıların (n=199) büyük çoğunluğu (n=103) herhangi bir meslek hastalığının olmadığını belirtmiştir. Meslek hastalıkları arasında en çok rastlanan hastalık (n=66) bel ağrısı ve bel fitiği, en az rastlanan hastalık ise (n=8) kireçlenme olarak kaydedilmiştir. Bel ağrısı ve bel fitiği seçeneğini işaretleyen balıkçıların çoğu (n=34) GEMLİK bölgesinden katılım sağlamıştır (Tablo 3.6).

Tablo 3.6: Balıkçıların meslek hastalıklarının değerlendirilmesi.

	BANDIRMA	ÇANAKAKALE	GEMLİK	KÖRFEZ
Bel Ağrısı Ve Bel Fıtığı	10	10	34	12
Boyun Fıtığı	4	4	19	2
Sinir Sıkışması	3	3	6	8
Güneş Yanıkları	2	2	0	5
Meslek Hastalığı Yok	33	31	9	30
Romatizma	8	13	0	5
Kireçlenme	4	1	1	2
Diğer	2	0	0	3

3.26 Kullandığınız Av Aracı?

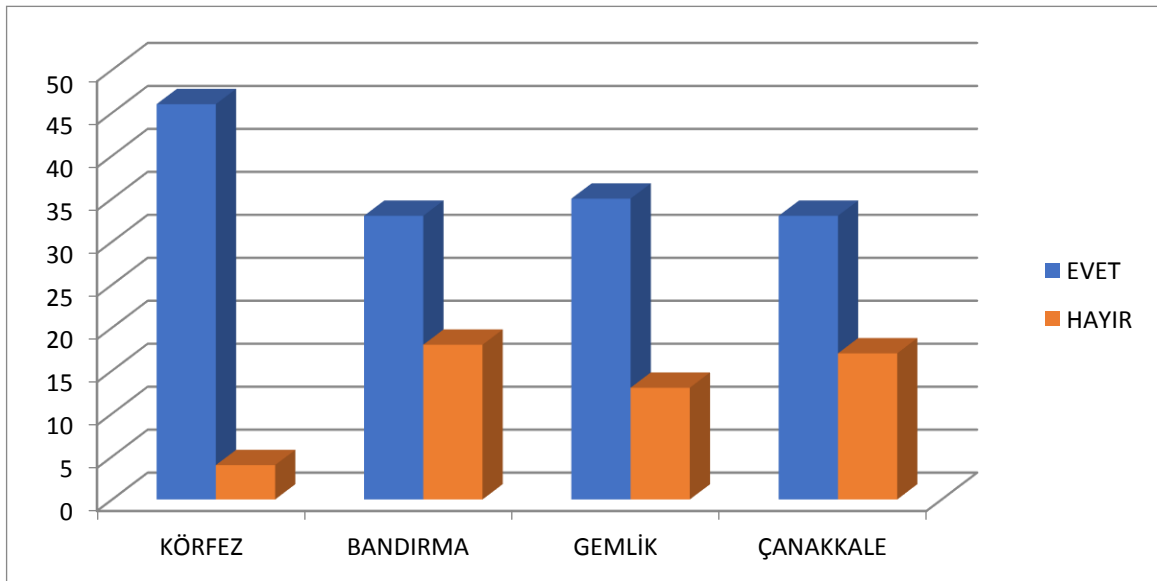
GEMLİK, BANDIRMA, ÇANKKALE ve KÖRFEZ olarak isimlendirilen 4 farklı araştırma sahasında yapılan anket çalışmasına katılan balıkçıların (n=199) kullandıkları av araçları araştırılmıştır. Katılımcılara yöneltilen soruya cevap olarak 6 seçenek (uzatma ağı, voli ağı, gırgır ağı, dip ağı, algarna, diğer) sunulmuştur. Sonuçlar incelendiğinde en çok işaretlenen seçenek (n=78) uzatma ağı, en az işaretlenen seçenek ise (n=7) algarna olarak kaydedilmiştir. GEMLİK bölgesinde katılım sağlayan balıkçıların (n=48) 21'i av aracı olarak gırgır ağını kullanmakta, KÖRFEZ bölgesinde ise katılım sağlayan balıkçıların (n=50) büyük çoğunluğu (n=30) av aracı olarak uzatma ağı kullanmaktadır (Tablo 3.7).

Tablo 3.7: 4 farklı lokasyona göre balıkçıların kullandıkları av araçlarının değerlendirilmesi.

	BANDIRMA	ÇANAKAKALE	GEMLİK	KÖRFEZ
Uzatma Ağı	15	17	16	30
Voli Ağı	10	13	5	14
Gırgır Ağı	19	5	21	5
Dip Ağı	6	7	1	12
Algarna	5	1	1	0
DİĞER	15	18	4	16

3.27 Avlanan Balık Miktarında Yıllara Göre Azalma Var Mı?

4 farklı lokasyonda yapılan anket çalışmasında balıkçılara (n=199) yıllara göre avlanan balık miktarında azalma olup olmadığı sorusu yöneltilmiş, sunulan 2 seçenekten (Evet; Hayır) birinin işaretlenmesi istenmiştir. Ankete katılım sağlayan balıkçıların (n=199) 147'si yıllara göre avlanan balık miktarında geçen senelere göre azalma olduğunu belirtmiştir. Avlanan balık miktarında azalma olduğunu söyleyen en fazla balıkçıya (n=46) KÖRFEZ bölgesinde rastlanırken, en az balıkçı sayısına (n=33) ise ÇANAKKALE ve BANDIRMA bölgelerinde rastlanmıştır. Avlanan balık miktarında azalma olmadığını ortaya koyan en fazla balıkçı ise (n=18) BANDIRMA bölgesinden katılım sağlamıştır (Şekil 3.19).

Şekil 3.19: 4 farklı lokasyona göre avlanan balık miktarındaki azalma durumu.

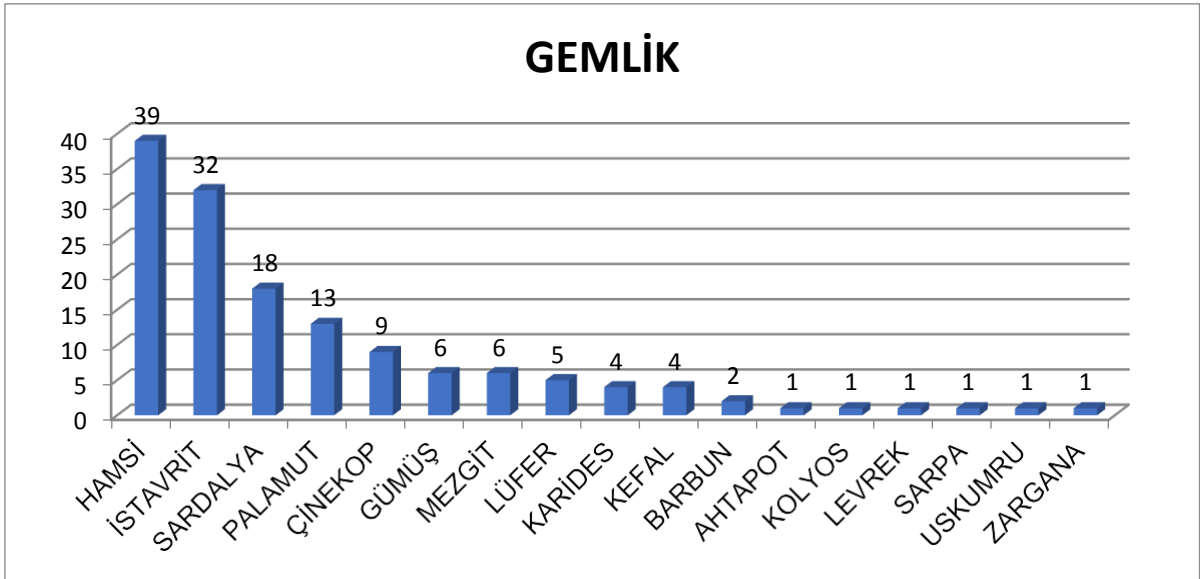
3.28 Son 1 Sene İçerisinde En Çok Yakalanan 3 Tür

GEMLİK, KÖRFEZ, ÇANAKKALE, BANDIRMA bölgesinde faaliyet gösteren, ankete katılım sağlayan balıkçılara (n=199) son 1 sene içerisinde en çok yakaladıkları 3 tür sorulmuş, verilen cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar 4 bölge için ayrı ayrı değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

3.28.1 Gemlik Bölgesi

GEMLİK bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 48 kişiye son bir sene içerisinde en çok yakaladıkları 3 balık türü sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 17 türe ulaşılmıştır. Verilen cevaplar değişkenlik gösterse de çok büyük bir çoğunluk (n=39) son 1 sene içerisinde en çok avladığı balık türünün hamsi olduğunu dile getirmiştir. En çok yakalanan balık türleri arasında balıkçıların

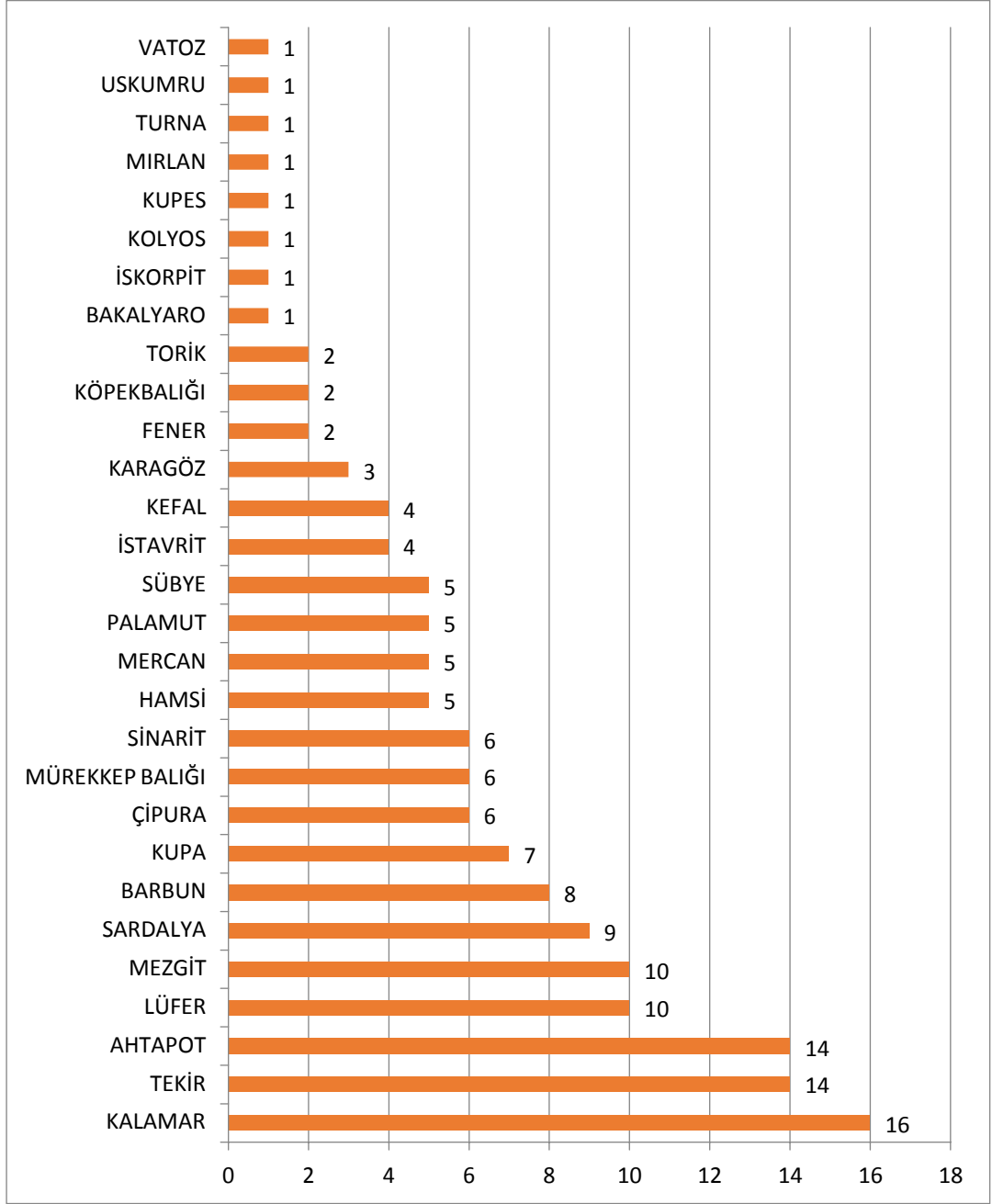
vermiş oldukları cevaplara göre (n=32) 2.sırada ise istavrit gelmektedir. 3.sırada 18 kişinin kanısına göre sardalya yer almaktadır (Şekil 3.20).

Şekil 3.20: Gemlik bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.

3.28.2 Körfez Bölgesi

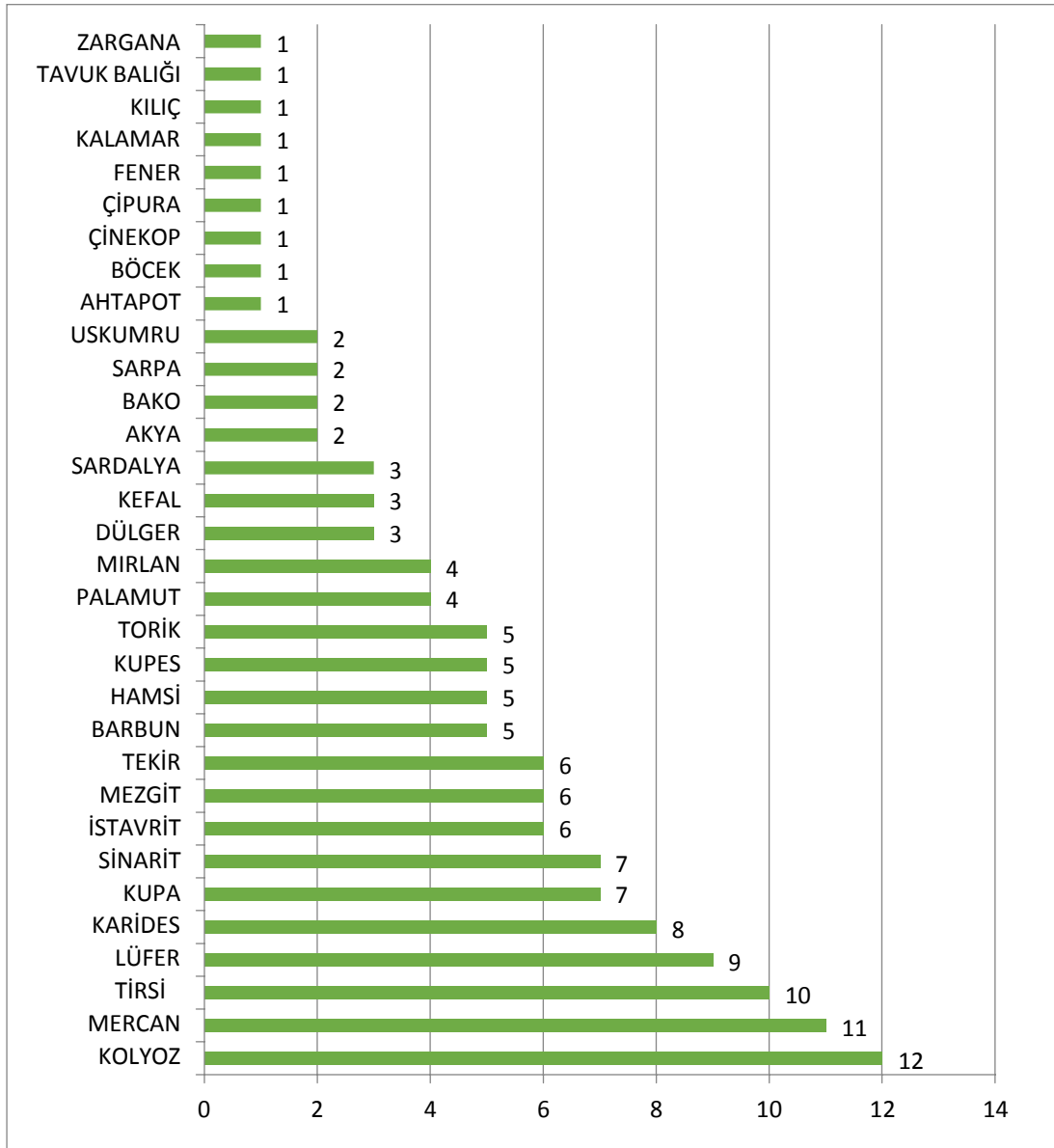
KÖRFEZ bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 50 kişiye son bir sene içerisinde en çok yakaladıkları 3 balık türü sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar değişkenlik göstermektedir. Verilen cevaplar doğrultusunda 29 türe ulaşılmıştır. KÖRFEZ bölgesinde avlanan balıkçılar (n=50) arasında son 1 sene içerisinde en çok yakalanan balık türü 16 balıkçının vermiş olduğu cevap ile kalamar olarak belirlenmiştir. 2.sırayı ise 14 balıkçının vermiş olduğu cevaplar doğrultusunda ahtapot ve tekir oluşturmuştur (Şekil 3.21).

Şekil 3.21: Körfez bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.

3.28.3 Çanakkale Bölgesi

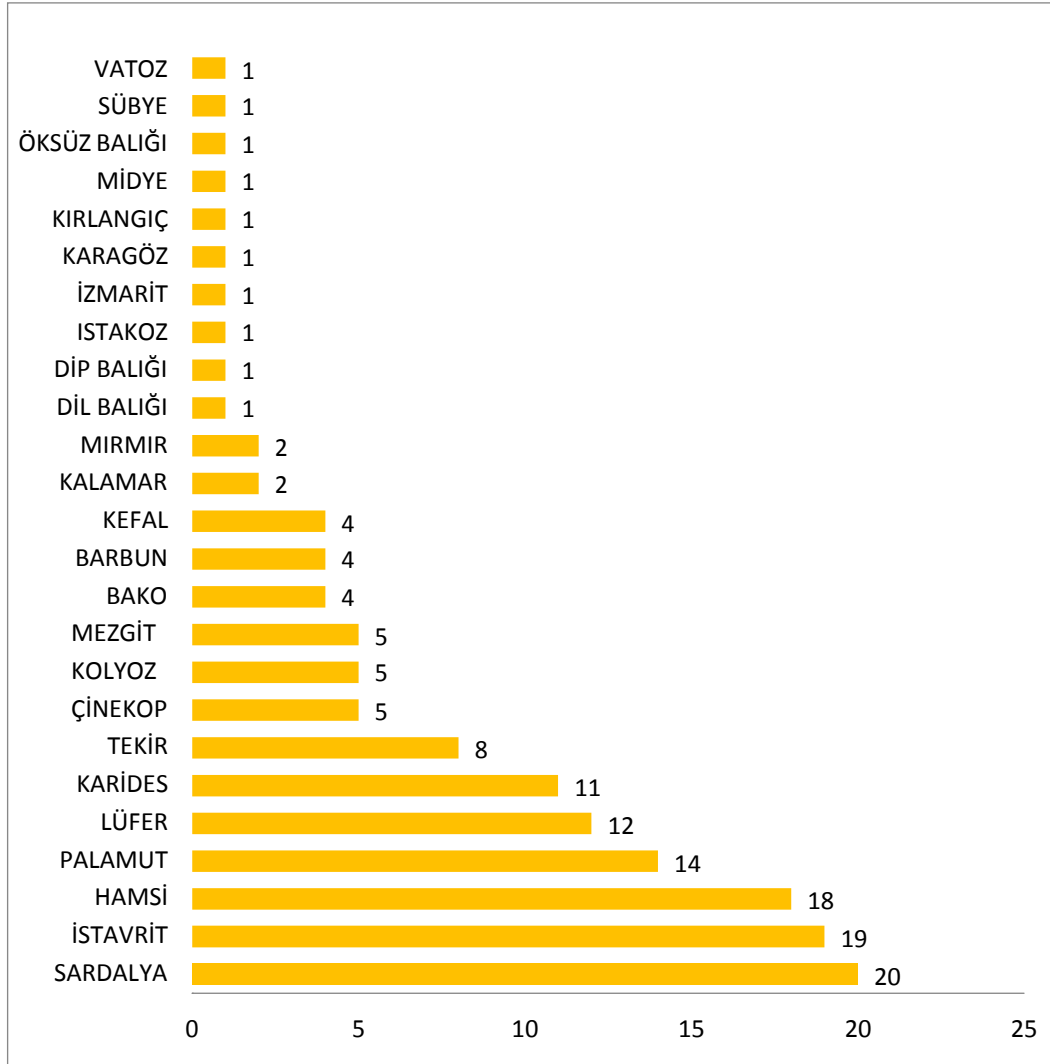
ÇANAKKALE bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 50 kişiye son bir sene içerisinde en çok yakaladıkları 3 balık türü sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 32 türe ulaşılmıştır. En fazla tür sayısına ulaşılan bölge ÇANAKKALE olarak kaydedilmiştir. ÇANAKKALE bölgesinde balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok yakaladığı balık türü 12 kişinin vermiş olduğu cevap ile kolyoz olarak belirlenmiştir. En çok yakalanan 2.balık türünü ise 11 kişinin vermiş olduğu cevap doğrultusunda mercan oluşturmaktadır. ÇANAKKALE bölgesinde en çok avlanan 3.balık türü ise 10 balıkçının cevabı ile tirsi olarak kaydedilmiştir (Şekil 3.22).

Şekil 3.22: Çanakkale bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.

3.28.4 Bandırma Bölgesi

BANDIRMA bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 51 kişiye son bir sene içerisinde en çok yakaladıkları 3 balık türü sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 25 türe ulaşılmıştır. BANDIRMA bölgesinde en çok avlanan 1.balık türü 20 kişinin vermiş olduğu cevap doğrultusunda sardalya olarak belirlenmiştir. İstavrit 19 kişinin cevabına göre en çok avlanan balık türleri arasında 2.sırada, hamsi ise 18 kişinin vermiş olduğu cevaba göre 3.sırada yer almaktadır (Şekil 3.23).

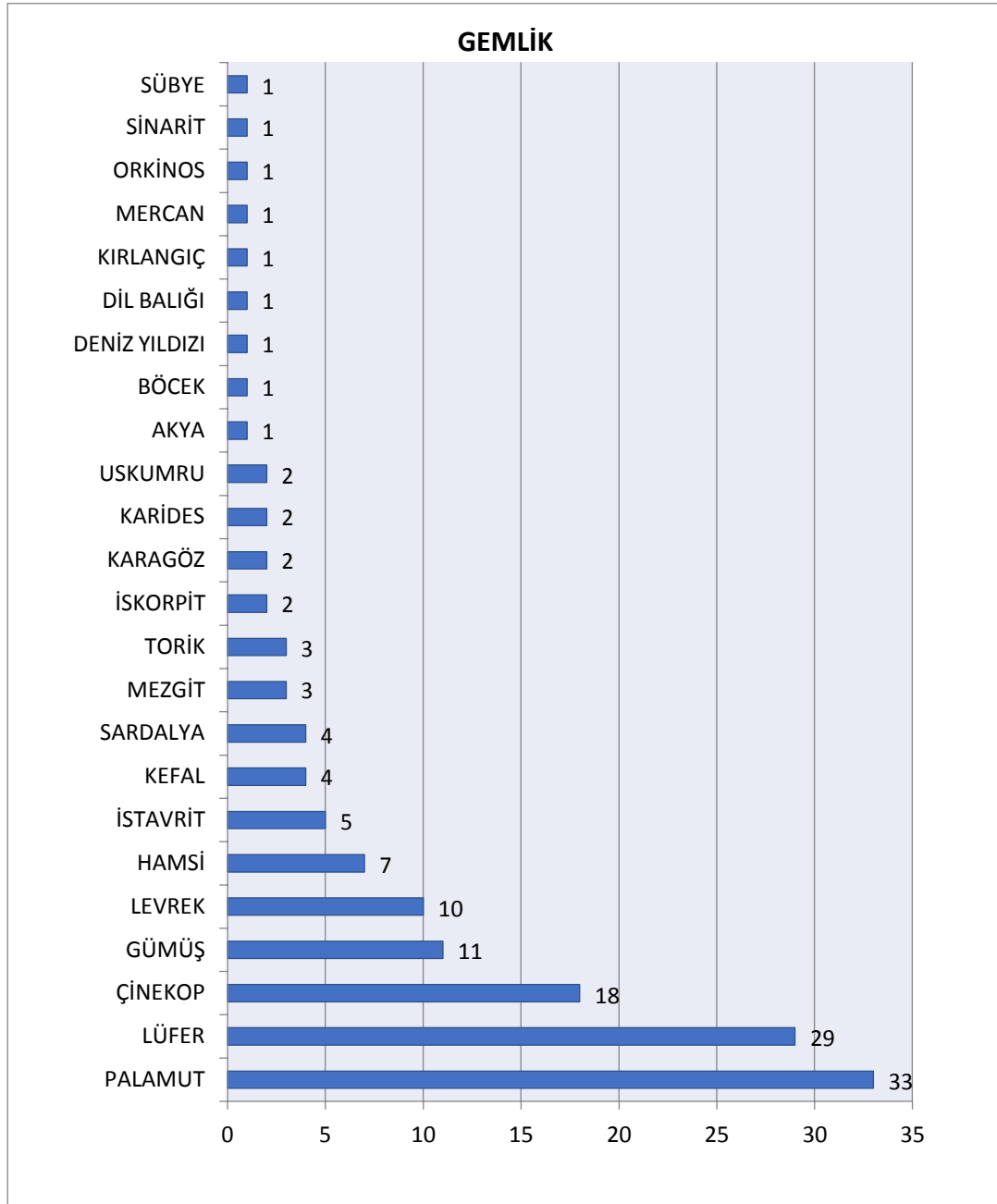
Şekil 3.23: Bandırma bölgesindeki balıkçıların son 1 yıl içerisinde en çok avladığı 3 balık türü.

3.29 En Çok Yakalamak İstedığınız 3 Hedef Tür

GEMLİK, KÖRFEZ, ÇANAKKALE, BANDIRMA bölgesinde faaliyet gösteren, ankete katılım sağlayan balıkçılara (n=199) en çok yakalamak istedikleri 3 hedef tür sorulmuş, verilen cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar 4 bölge için ayrı ayrı değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

3.29.1 Gemlik Bölgesi

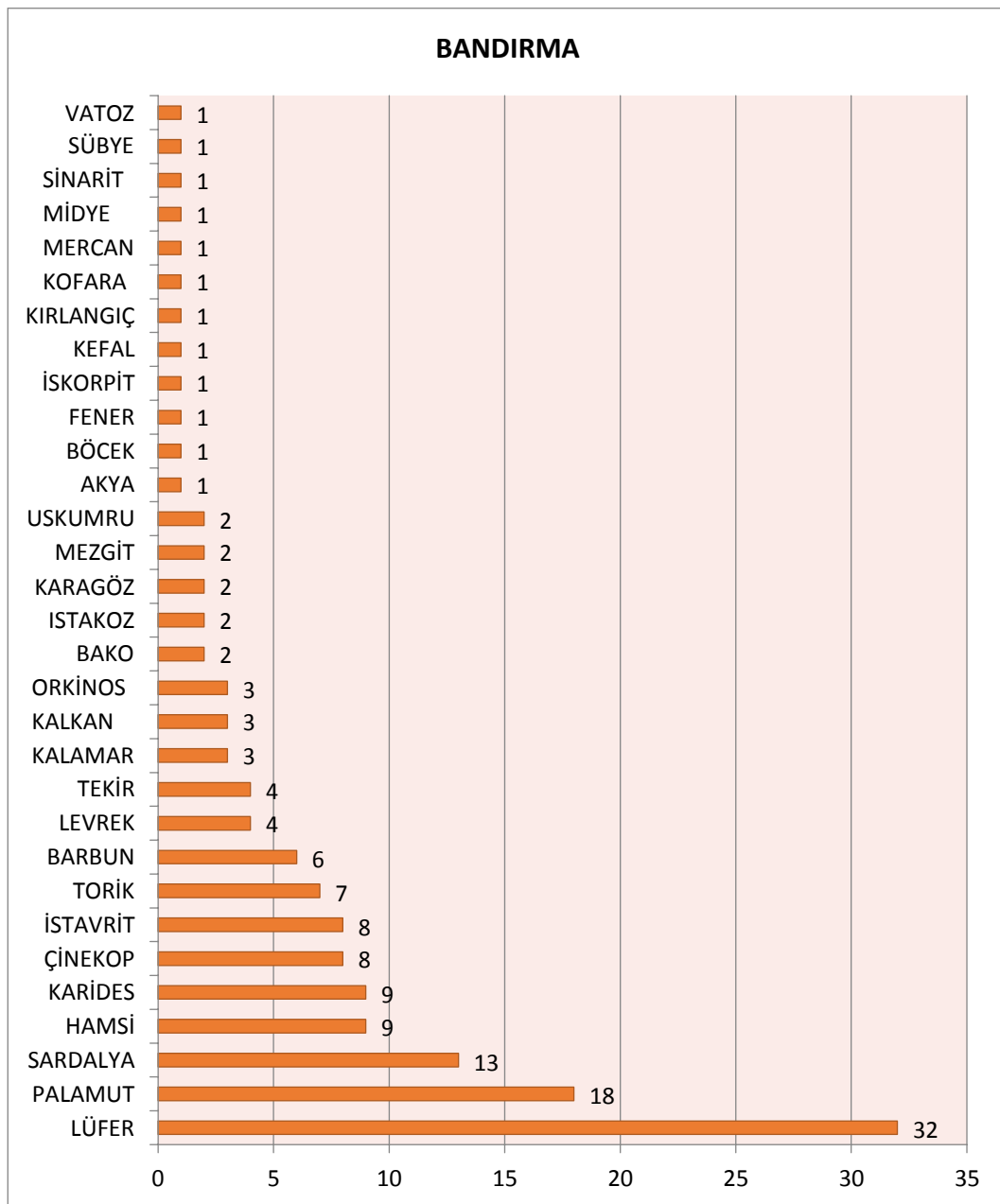
GEMLİK bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 48 kişiye en çok yakalamak istedikleri 3 hedef tür sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 24 türe ulaşılmıştır. GEMLİK bölgesinde ankete katılım sağlayan balıkçıların hedef türleri değişkenlik gösterse de büyük bir çoğunluk (n=33) en çok yakalamak istediği balık türünün palamut olduğunu dile getirmiştir. GEMLİK bölgesi balıkçılarının 2.sırada yer alan hedef türü ise 29 kişinin cevabı doğrultusunda lüfer olarak belirlenmiştir. 3.hedef tür ise 18 kişinin cevabı ile çinekop olarak kaydedilmiştir (Şekil 3.24).

Şekil 3.24: Gemlik bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.

3.29.2 Bandırma Bölgesi

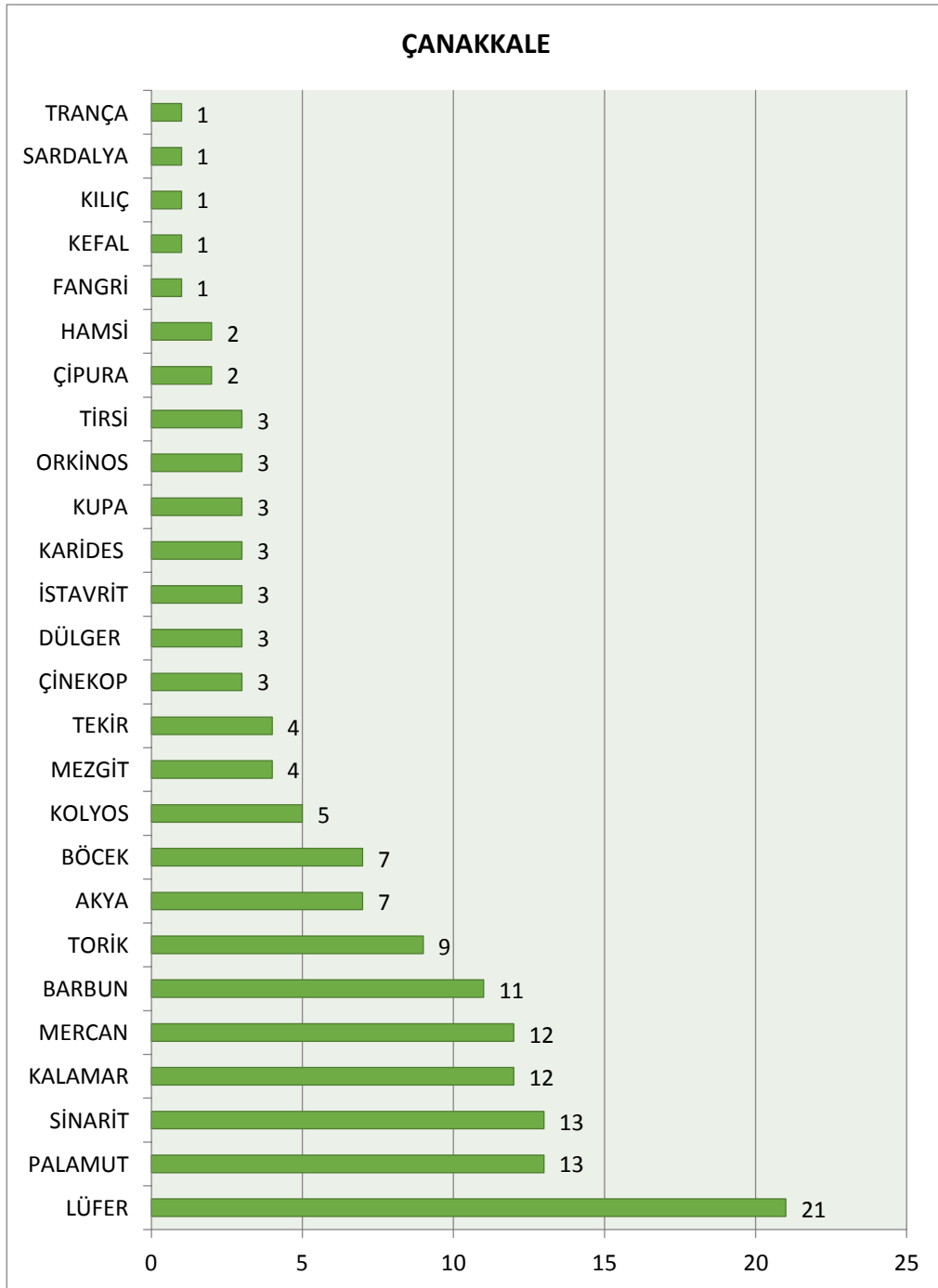
BANDIRMA bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 51 kişiye en çok yakalamak istedikleri 3 hedef tür sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 31 türe ulaşılmıştır. En fazla tür sayısına ulaşılan bölge BANDIRMA olarak kaydedilmiştir. BANDIRMA bölgesinde ankete katılım sağlayan balıkçıların hedef türleri değişkenlik göstermektedir. Ancak bölge balıkçılarının büyük bir kısmının (n=32) hedef türü lüfer olarak kaydedilmiş ve 1.sırada yer almıştır. 2.sırada 18 balıkçının cevabı doğrultusunda palamut, 3.sırada ise 13 balıkçının cevabına göre sardalya yer almaktadır (Şekil 3.25).

Şekil 3.25: Bandırma bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.

3.29.3 Çanakkale Bölgesi

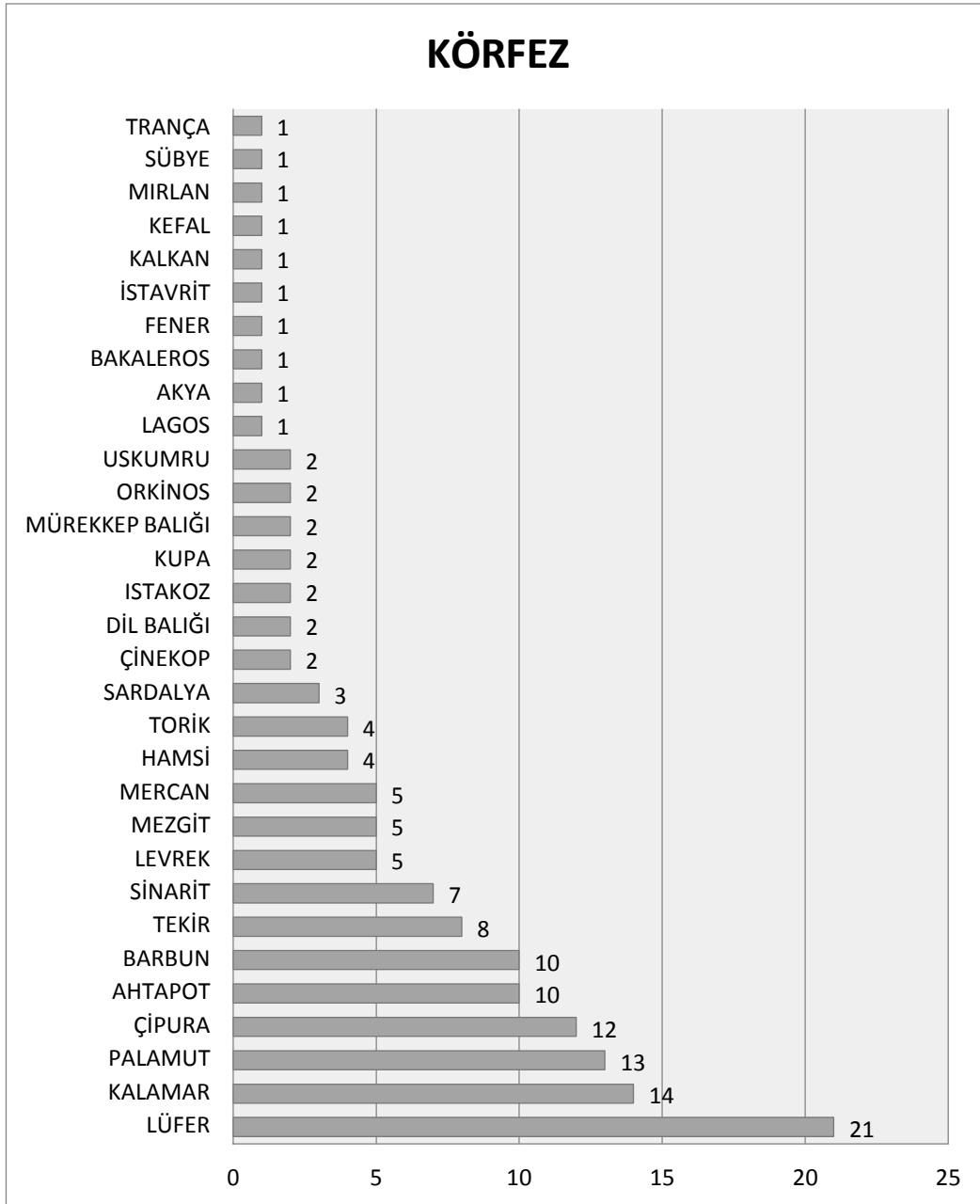
ÇANAKKALE bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 50 kişiye en çok yakalamak istedikleri 3 hedef tür sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 26 türe ulaşılmıştır. ÇANAKKALE bölgesinde ankete katılan balıkçıların hedef türleri arasında 1.sırada 21 balıkçının cevabı doğrultusunda lüfer yer almıştır. 2.hedef türü ise 13 balıkçının cevabına göre palamut ve sinarit oluşturmaktadır (Şekil 3.26).

Şekil 3.26: Çanakkale bölgesi balıkçıların en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.

3.29.4 Körfez Bölgesi

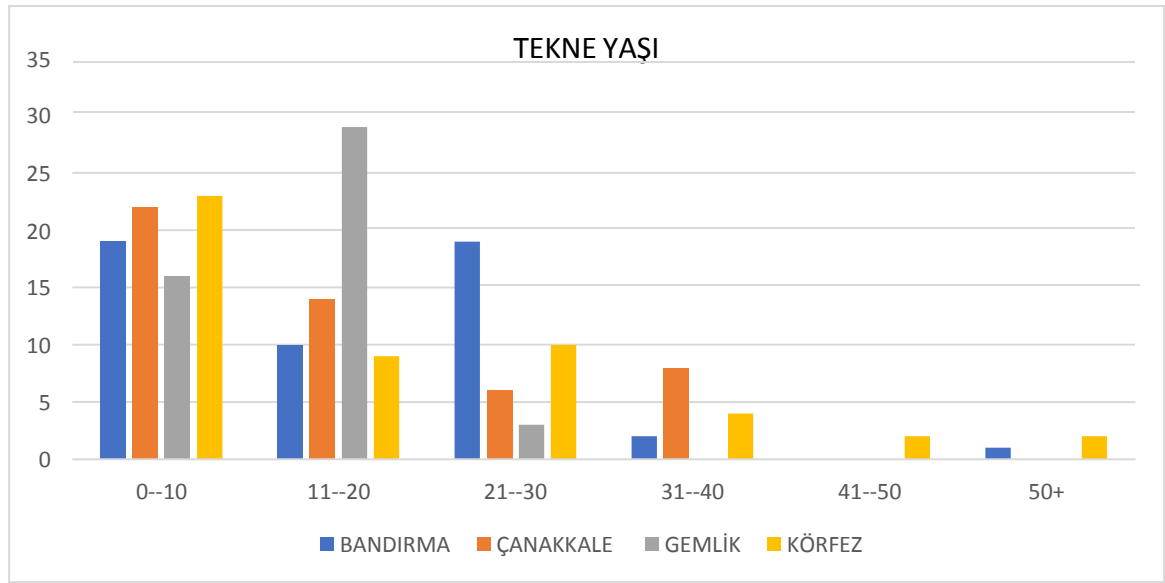
KÖRFEZ bölgesinde balıkçılık faaliyetinde bulunan 50 kişiye en çok yakalamak istedikleri 3 hedef tür sorulmuş, vermiş oldukları cevaplar kaydedilmiştir. Balıkçıların vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda 31 türe ulaşılmıştır. KÖRFEZ bölgesinden katılım sağlayan balıkçıların hedef türleri arasında 1.sırada 21 balıkçının vermiş olduğu cevap doğrultusunda lüfer yer almaktadır. 2.hedef tür 14 balıkçının vermiş olduğu cevap ile kalamar, 3.hedef tür ise 13 balıkçının cevabı doğrultusunda palamut olarak kaydedilmiştir (Şekil 3.27).

Şekil 3.27: Körfez bölgesi balıkçılarının en çok yakalamak istediği 3 hedef tür.

3.30 Tekne Yaşı

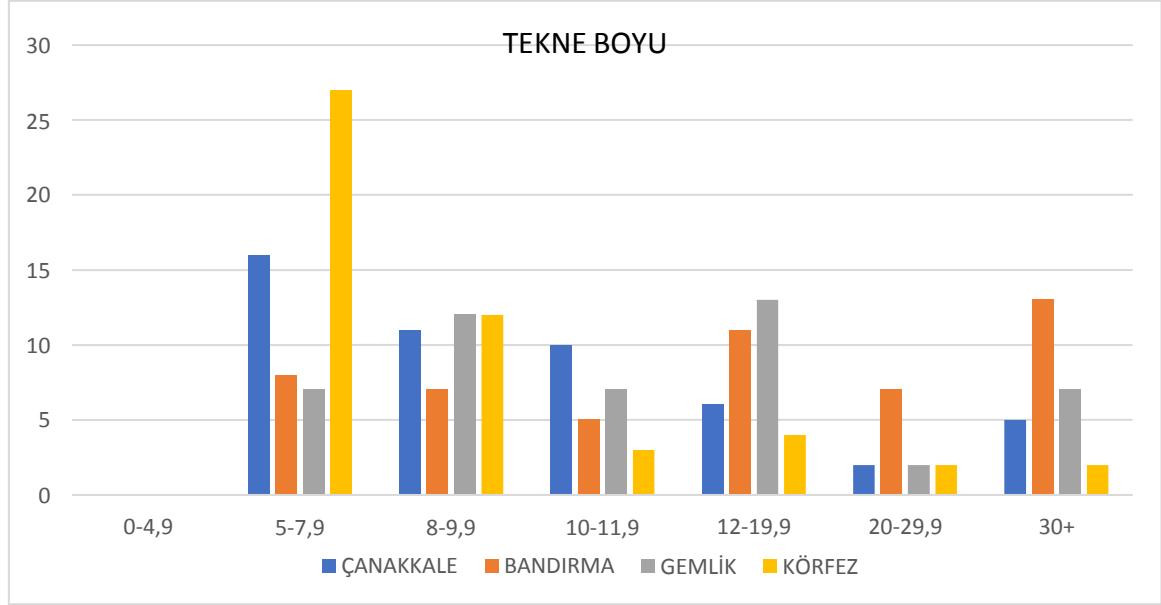
4 farklı lokasyonda gerçekleştirilen anket çalışmasına katılan balıkçıların (n=199) faaliyet gösterdikleri teknelerin yaşları araştırılmıştır. Veriler doğrultusunda en genç tekne 8 aylık olup ÇANAKKALE bölgesinde bulunurken, en yaşlı tekne ise 84 yaşında KÖRFEZ bölgesinde bulunmaktadır. Ankete katılan teknelerden (n=199) 80 tanesinin yaşı 0-10 yıl arasında değişim göstermektedir, başka bir deyişle tekne varlığımız 10 yaş ve altındadır. GEMLİK bölgesinde balıkçılık yapan katılımcıların (n=48) arasında 30 yılı aşkın zamandır görev yapan tekneye sahip kimse bulunmamaktadır. 41 yıldan fazladır işlevde olan tekne sayısı yalnızca 5 tanedir (Şekil 3.28).

Şekil 3.28: 4 Farklı lokasyonda araştırılan teknelerin yaşları analizi.

3.31 Tekne Boyu

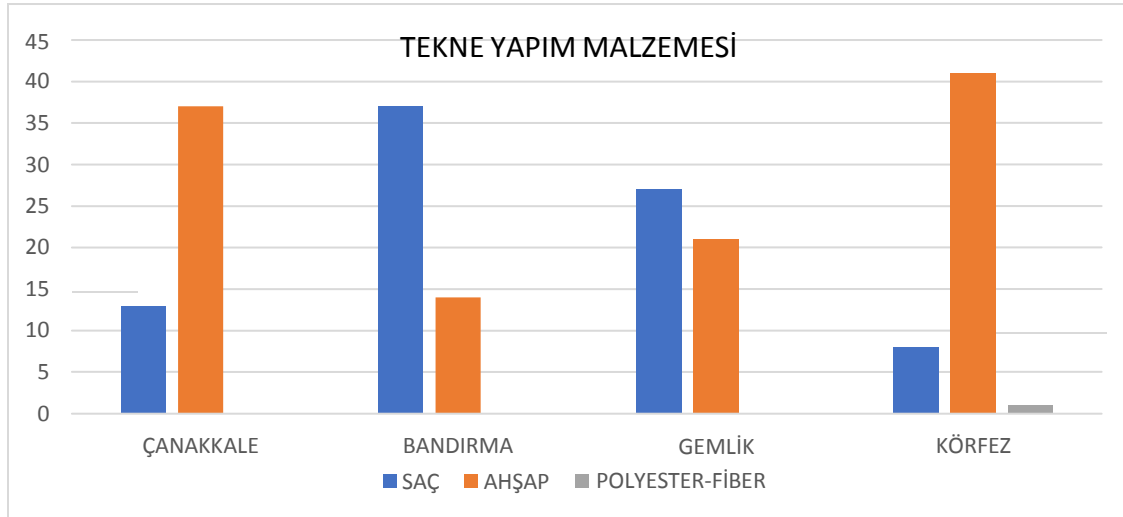
GEMLİK, BANDIRMA, ÇANAKKALE ve KÖRFEZ olarak isimlendirilen araştırma sahalarında balıkçılık yapan katılımcıların kullandıkları tekne boyları araştırılmış ve sonuçlar kaydedilerek analiz edilmiştir. Tekne boylarının sınıf aralıkları Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünün tasnif sıralaması baz alınarak yapılmıştır. Veriler sonucunda 5 metreden daha kısa tekne bulunmadığı tespit edilmiştir. En kısa teknenin boyu 5,5 metre olup KÖRFEZ bölgesinde faaliyet gösterirken, en uzun teknenin boyu 60 metre olup yine KÖRFEZ bölgesinde faaliyet göstermektedir (Şekil 3.29).

Şekil 3.29: 4 Farklı lokasyonda araştırılan teknelerin boyları analizi.

3.32 Tekne Yapım Malzemesi

4 farklı lokasyonda yapılan çalışmaya katılım gösteren balıkçı teknelerinin yapım malzemeleri araştırılmıştır. ÇANAKKALE ve KÖRFEZ bölgelerindeki balıkçıların çoğu (n=78) ahşap tekneler kullanmaktadırlar. Bu veriler ÇANAKKALE’DE 37 tekne, KÖRFEZ’DE 41 tekne olarak kaydedilmiştir. BANDIRMA ve GEMLİK bölgelerindeki katılımcılar ise saç tekneleri ahşaplara göre daha yoğun kullanmaktadır. 4 bölge içinde yalnızca KÖRFEZ bölgesinde bir teknenin yapısında polyester-fiber malzemesi kullanılmıştır (Şekil 3.30).

Şekil 3.30: 4 Farklı lokasyondan araştırmaya dâhil olan balıkçı teknelerinin yapım malzemesi analizi.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Güney Marmara Bölgesi'nin kıyı şeridinde yer alan Bursa, Balıkesir, Çanakkale illerine bağlı olan ilçe ve beldelerde yürütülen çalışma sonucunda 199 balıkçıya 44 anket sorusu sorularak bölgelerin sosyo-ekonomik yapısı analiz edilmiştir.

4.1 Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Özellikleri

Çalışmamıza katılım sağlayan balıkçıların yaş aralıkları analiz edildiğinde 14-80 yaş arasında değişim gösterdiği gözlemlenmiştir. Yaş grupları incelendiğinde en fazla %37,18 oran ile orta yaş sınıfı kabul edilebilecek 41-50 yaş grubuna ait olduğu ortaya konulmuştur. ATAY (2020), Hatay İli balıkçılarının sosyo-ekonomik durumunu incelediği çalışmada balıkçı yaşlarının 24-78 yaş aralığında değiştiğini ve %31 oran ile çoğunluğunun 41-50 yaş ve 51-60 yaş aralığında olduğunu belirtmiştir. UZMANOĞLU ve SOYLU (2012), Yeni Karpuzlu Baraj Gölü'ndeki yaptığı çalışmada balıkçıların yaş aralıklarının 20 ile 59 yaş arasında değiştiği ve 40-49 yaşlarında olan balıkçıların yüzde %40.91 ile ilk sırada yer aldığını belirtmiştir. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ (2020), Çanakkale'de faaliyet gösteren küçük ölçekli balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu ortaya koyduğu çalışmada ankete katılan balıkçıların yaş dağılımında 45-59 yaş grubunun %51,24 ile en fazla orana sahip olduğunu rapor etmiştir. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli'ndeki balıkçılığın ve balıkçıların sosyo-ekonomik durumlarını belirlemeyi amaçladığı çalışmada ilk sırada yer alan yaş grubunun %72 oranla 31-49 olduğunu belirtmiştir. ALIÇLI ve ark. (2019), Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) alanında yaptığı çalışmada balıkçıların yaşlarının 20-75 arasında değiştiğini ve en yüksek yaş oranının %39,3'lük oranla 50-59 yaş arasındaki balıkçılardan oluştuğunu ortaya koymuştur. Balıkçıların yaş aralıkları incelendiğinde verilerimizin diğer bölgeler ile uyum gösterdiği, gençlerin balıkçılık mesleğine daha az ilgi duyduğu görülmektedir. Balıkçılık zor ve zahmetli bir iş olduğu için gençler tarafından tercih edilmediği anlaşılmaktadır. Ayrıca balıkçılık stoku hakkında da endişe duyduklarını belirtmektedirler.

Araştırmaya dâhil olan 199 balıkçının medeni durumları analiz edildiğinde %81,40'ının evli, %18,60'ının ise bekâr olduğu saptanmıştır. UNCUMUSAOĞLU (2015), Giresun İli deniz balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapısını incelediği çalışmada ankete katılanların %86'sının evli, %14'ünün bekâr olduğunu ortaya koymuştur. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %95,8'inin evli, 4,2'sinin bekâr olduğunu belirtmiştir. ATAY (2020), Hatay ili balıkçılarının %89'unun evli, %11'inin bekâr

olduğunu tespit etmiştir. DARTAY ve CANPOLAT (2017), Keban Gölü balıkçılarının %95,12'i evli, %4,88 bekâr olduğunu rapor etmiştir. DOĞAN ve GÖNÜLAL (2011), Çanakkale, Gökçeada (Ege Denizi) balıkçılarının %83,3'ünün evli olduğunu ortaya koymuştur. Evli balıkçı sayısı diğer bölgelerde de bekâr balıkçı sayısına göre fazla olduğundan veriler bu anlamda birbiri ile uyumaktadır. 4 farklı lokasyona göre balıkçıların 1 yıl boyunca denizde çalışma süreleri analiz edildiğinde bölgelerde faaliyet gösteren balıkçıların genel olarak 1 yıl içerisinde ortalama 101-200 gün çalıştığı tespit edilmiştir. Yılın yarısından fazlasını denizde geçirmelerine ve neredeyse hiç evde vakit geçirememelerine rağmen bu durumun evlilik için caydırıcı bir unsur olmadığı görülmektedir. Buna sebep olarak balıkçıların kazançlarının iyi olması ve belirli köylerden çıktıkları için kadınların kültür olarak da bu duruma alışık olduğu gösterilebilir.

Yürüttüğümüz araştırmaya katılan balıkçıların eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde %43,71'inin ilkokul, %25,12'sinin ortaokul, %21,60'ının lise, %9,54'ünün ise üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %4,2'sinin okuma-yazma bilgisi olmadığını, %4,2'sinin okur-yazar olduğunu, %79,2'sinin ilkokul mezunu, %6,3'ünün ortaokul mezunu, %6,3'ünün ise lise mezunu olduğunu ortaya koymuştur. AVAN (2007), Manyas Gölü balıkçılarının %90,68'inin ilkokul, %7,63'ünün ortaokul, %1,69'unun lise mezunu olduğunu ve çalışma sahasında üniversite mezunu balıkçı olmadığını rapor etmiştir. ATAY (2020), Hatay ili balıkçılarının %64'ünün ilkokul, %16'sinin ortaokul, %13'ünün lise, %2'sinin üniversite, %3'ünün okur-yazar, %2'sinin ise okur-yazar olmadığını belirtmiştir. UNCUMUSAOĞLU (2015), Giresun İli deniz balıkçılarının %55'inin ilkokul, %19'unun lise, %17'sinin ortaokul, %6'sinin üniversite, %3'ünün ise okur-yazar olduğunu tespit etmiştir. DOĞAN ve GÖNÜLAL (2011), Çanakkale, Gökçeada (Ege Denizi) balıkçılarının en yüksek oranda %54,2 ilkokul mezunu olduğunu ortaya koymuştur. Eğitim düzeyleri incelendiğinde çalışmamızın diğer bölgelere göre eğitim düzeyinde ilkokulun üzerinde olduğu ortaya konulmuştur. Araştırmamız ülkenin eğitim seviyesi açısından en yüksek bölgesinde gerçekleştirilmesine rağmen balıkçıların eğitim seviyesinin düşük olduğu görülmektedir. Balıkçıların mesleğe küçük yaşta başlamaları bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

Araştırmamıza dâhil olan balıkçıların barınma durumları incelendiğinde %79,40'ının ev sahibi, 20,60'ının kiracı olduğu saptanmıştır. DOĞAN ve GÖNÜLAL (2011), Çanakkale, Gökçeada (Ege Denizi) balıkçılarının %91,7'sinin ev sahibi, %8,3'ünün ise kiracı olduğunu

ortaya koymuştur. ATAY (2020), Hatay ili balıkçıların %70'inin ev sahibi, %24'kirada, %6'sının ise ailesi ile oturduğunu rapor etmiştir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %89,6'sının ev sahibi, %10,4'ünün ise kiracı olduğunu belirtmiştir. DARTAY ve CANPOLAT (2017), Keban Gölü balıkçıların %97,5'inin ev sahibi olduğunu, %2,5'inin ise kiracı olduğunu ortaya koymuştur. Barınma durumları incelendiğinde çalışmamızı oluşturan bölgelerde ev sahibi olma oranının düştüğü ortaya konulmuştur. TÜİK 2022 verilerine göre ev sahibi olma oranı %60,7 iken ankete katılan balıkçıların toplamına göre %79,40 ile Türkiye ortalamasının üstünde bir değer ile balıkçıların yatırım yapma ihtimallerinin mümkün olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmamıza katılan balıkçıların SGK durumları incelendiğinde %82,91'inin sosyal güvenceye sahip olduğu, %17,09'unun ise herhangi bir sosyal güvenceye sahip olmadığı saptanmıştır. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %87'sinin sosyal güvenceye sahip olmadığını yalnızca %13'ünün sosyal güvenceye sahip olduğunu belirtmiştir. ATAY (2020), Hatay ili balıkçıların %65'inin sosyal güvencesi olduğu, %35'inin ise sosyal güvencesi olmadığını ortaya koymuştur. DOĞAN ve GÖNÜLAL (2011), Çanakkale, Gökçeada (Ege Denizi) balıkçıların %62,5'inin sosyal güvencesi olduğunu, %37,5'inin ise sosyal güvencesi olmadığını belirtmiştir. Kadın balıkçıların dışında kalan bölgelere göre sosyal güvence algısı gelişerek artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Çalışmamıza katılan balıkçıların ek gelire sahip olma durumları analiz edilmiştir. %72,86'sının ek gelire sahip olmadığı %27,14'ünün ek gelire sahip olduğu saptanmıştır. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %89,6'sının ek geliri olmadığını %10,4'ünün ise ek gelire sahip olduğunu ortaya koymuştur. ATAY (2020), Hatay İli balıkçıların %55'inin herhangi bir ek gelire sahip olmadığını %45'inin ise başka bir işi veya emekli maaşı ile ek gelire sahip olduğunu belirtmiştir. ALTINIŞIK (2006), Çanakkale ili deniz balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada tekne sahiplerinin %67,3'ünün ek gelire sahip olmadığını, %18'inin balıkçılığın yanı sıra işçi olarak bir kurumda çalıştığını, %16,8'inin ise çiftçilik ile uğraştığını ortaya koymuştur. DOĞAN (2010), İstanbul ilinde kooperatife üye olan ve kıyı balıkçılığı yapan balıkçıların %44,3'ünün ek gelire sahip olmadığını, %55,7'sinin ek gelire sahip olmadığını saptanmıştır. UNCUMUSAOĞLU (2015), Giresun İli deniz balıkçıların %65'inin ek geliri olmadığını, %35'inin ise ek gelire sahip olduğu belirtilmiştir. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ (2020),

Çanakkale’de faaliyet gösteren küçük ölçekli balıkçıların %63,63’ünün ek gelire sahip olmadığını, %36,37’sinin ise ek gelire sahip olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmamızı oluşturan bölgelerde yalnızca balıkçılık ile uğraşan insanların artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anketimize katılan balıkçıların kredi kullanma durumları incelendiğinde %53,76’sının kredi kullandığı, %46,23’ünün ise kredi kullanmayı tercih etmediği saptanmıştır. ATAY (2020), Hatay ili balıkçılarının %31’inin kredi kullandığını, %69’unun ise kredi kullanmadığını belirtmiştir. UNCUMUSAOĞLU (2015), Giresun İli deniz balıkçılarının uygun kredi koşulları sağlandığında kredi kullanacağını belirten balıkçı oranı %48 olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bölgelere göre çalışmamızda kredi kullanma oranı artış göstermiştir.

Anketimize katılım sağlayan balıkçıların otomobil mülkiyeti durumları incelendiğinde %52,76’sı otomobil sahibiyken %47,24’ünün otomobili bulunmamaktadır. ATAY (2020), Hatay ili balıkçılarının %32’si otomobil sahibi olduğunu, %68’inin otomobili olmadığını belirtmiştir. DOĞAN ve GÖNÜLAL (2011), Çanakkale, Gökçeada (Ege Denizi) balıkçılarının %37,5’inin otomobil sahibi olduğunu, %62,5’inin ise otomobil sahibi olmadığını rapor etmiştir. DARTAY ve CANPOLAT (2017), Keban Gölü balıkçılarının %57,3’ünün otomobil sahibi olduğunu, %42,6’sının ise otomobili olmadığını belirtmiştir. DOĞAN (2010) İstanbul ilinde kıyı balıkçılığı yapan kooperatife üye olan balıkçıların %16,8’inin otomobil olduğu, %83,2’sinin ise otomobili olmadığı ortaya konmuştur. Çalışmamızı oluşturan bölgelerde diğer araştırma sonuçlarına göre balıkçıların otomobil alım gücünün artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Ülkemizde otomobile sahip olma oranı %31 iken araştırmamıza katılan balıkçıların otomobile sahip olanların oranı %52,76 olarak tespit edilmiştir. Balıkçıların otomobile sahip olma oranı Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. Buradan da anlaşılacağı üzere balıkçıların kazançlarının bu anlamda yeterli olduğu görülmektedir.

Araştırmamıza dâhil olan balıkçıların cinsiyet oranları %99,50 erkek, %0,50 kadın olarak saptanmıştır. DOĞAN (2010) İstanbul ilinde kooperatife üye olan ve kıyı balıkçılığı yapan balıkçıların %98,8’inin erkek, %1,2’sinin ise kadın olduğunu ortaya koymuştur. KURU (2013), İzmir Körfezi kıyı şeridinde yapılan amatör balıkçılığın sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada amatör balıkçıların cinsiyet oranlarının %96 erkek, %4 kadın olduğunu rapor etmiştir. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli’nde ankete katılan balıkçılar arasında kadın balıkçı bulunmadığını ortaya koymuştur. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ

(2020), Çanakkale’de faaliyet gösteren ankete katılan balıkçıların %97,11’inin erkek, %2,89’unun ise kadın olduğunu belirtmiştir. Çalışmamız doğrultusunda ve diğer bölgelerden elde edilen sonuçlara göre veriler kadınların balıkçılığa ilgi duymadığını göstermektedir. Kadın balıkçıların sektörde daha fazla rol alması için toplumsal cinsiyet algısı değiştirilmeli, kadın balıkçıların iş gücünde görünürlüğü artırılmalı, sektörde eşit haklara sahip olmaları için kadın balıkçıların örgütlenmesi sağlanmalı, ağ örme gibi dallarda kadın balıkçılara daha fazla yer verilmelidir. Bu sayede kadınların da ev ekonomisine katkıda bulunmaları sağlanabilir.

Araştırmamızda yer alan balıkçıların hane halkı nüfusu incelendiğinde %44,72’sinin hanesinde 4 ve üzerinde kişi yaşadığı, %37,18’sinin ise hanesinde 3 kişi yaşadığı, %6,03’ünün hanesinde 2 kişi yaşadığı, %12,06’sının ise hanesinde tek başına yaşadığı tespit edilmiştir. ATAY (2020), Hatay İli balıkçılarının %16’sı 1-2 kişi yaşadığını, %41’i 3-4 kişi yaşadığını, %42’si 5-7 kişi yaşadığını, %1’i ise hanede 7 kişiden fazla kişi yaşadığını ortaya koymuştur. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege’de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %18’inin hanesinde 1-2 kişi yaşadığını, %56’sının hanesinde 3-4 kişi yaşadığını, %22’sinin hanesinde 5-6 kişi yaşadığını ve %4’ünün hanesinde 7 kişiden fazla kişi yaşadığını rapor etmiştir. UZMANOĞLU ve SOYLU (2012), Yeni Karpuzlu Baraj Gölü’ndeki yaptığı çalışmada ankete katılan balıkçıların hane halkı sayısı bakımından ortalamasının 2.93 kişi olduğunu ifade etmiştir. BENLİ (2009), İstanbul İli sahil şeridi deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada balıkçıların hane halkı nüfusunun ortalama 3-5 arasında değiştiğini ortaya koymuştur. DOĞAN (2010), İstanbul ilinde kooperatife üye olan ve kıyı balıkçılığı yapan balıkçıların hane halkı nüfusunun 1- 7 kişi arasında değiştiğini belirtmiş ve en yüksek %30,5 oran ile 4 kişi olduğunu belirlemiştir. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgulara göre balıkçıların ortalama hane halkı nüfusunun 3 ve üzerinde olduğu belirlenmiştir. Balıkçıların bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı bakımından dağılımları incelendiğinde, araştırmamızdan elde edilen verilerin diğer çalışmalarla benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmamıza dâhil olan balıkçıların herhangi bir meslek hastalığı olup olmadığı araştırıldığında %51,75’inin meslek hastalığı olmadığı fakat %33,16’sının bel ağrısı veya bel fıtığı şikâyeti olduğu, %14,57’sinin boyun fıtığı, %13,06’sının romatizma, %10,05’inin sinir sıkışması, %4,52’sinin güneş yanıkları, %4,02’sinin ise kireçlenme gibi mesleki rahatsızlıkları olduğu saptanmıştır. BENLİ (2009), İstanbul İli sahil şeridi deniz

balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada balıkçıların %58,7'sinin mesleki hastalığı olmadığını ancak %41,30'unun mesleki rahatsızlığa (siyatik, stres, romatizma, orta derecede bel fitiği, sinüzit) sahip olduğunu belirlemiştir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %52,1'inin meslek hastalığına sahip olduğunu %47,9'nun ise meslek hastalığı bulunmadığını saptamıştır. Çalışmamızın sonuçlarına ve diğer araştırmalara göre balıkçıların mesleki hastalık durumları incelendiğinde mesleki hastalığa sahip olan balıkçıların %40'ın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Balıkçıların sürekli rutubet ve neme maruz kalmaları, fiziksel olarak çalışmaları ve özellikle olta balıkçılarının sürekli ayakta durmaları mesleki rahatsızlıkların en önemli sebepleri arasında gösterilebilir.

Anketimize katılım sağlayan balıkçıların gelir memnuniyet durumları incelendiğinde balıkçıların %47,70'inin gelirinden memnun olduğu, %37,68'inin kısmen memnun olduğu, %21,60'ının ise gelirinden memnun olmadığı belirlenmiştir. ALIÇLI ve ark. (2019), Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) alanında yaptığı çalışmada balıkçıların %52,2'sinin balıkçılık gelirinden kısmen memnun olduğunu, %21,7'sinin memnun olmadığını, %26,1'inin ise hiç memnun olmadığını tespit etmiştir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %51'inin gelirinden kısmen memnun olduğunu, %26'sının gelirinden memnun olduğunu, %22,9'unun ise gelirinden memnun olmadığını saptamıştır. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ (2020), Çanakkale'de faaliyet gösteren ve ankete katılan balıkçıların %65,70'inin gelirinden memnun olmadığını %34,30'unun ise elde ettiği gelirden memnun olduğunu ortaya koymuştur. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli'ndeki balıkçıların %92'sinin elde ettiği geliri yetersiz bulduğunu, %7'sinin kısmen yeterli bulduğunu yalnızca %1'inin elde ettiği gelirden memnun olduğunu açıklamıştır. Elde edilen sonuçlara ve çalışmamıza göre balıkçılık mesleğinin getirisinin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

Çalışmamıza katılan balıkçıların meslek tecrübelerinin %10,55'inin 0-10 yıl, %22,11'inin 11-20 yıl, %30,65'inin 21-30 yıl, %24,62'sinin 31-40 yıl, %12,06'sinin ise 40 yıldan fazla balıkçılık tecrübesi olduğu ortaya konulmuştur. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların %3'ünün 45 yıldan fazla süredir, %90'ının ise ortalama 30 yıldır balıkçılık yaptığı belirlemiştir. KURU (2013), İzmir Körfezi kıyı şeridinde yaptığı çalışmada balıkçıların av tecrübelerini incelemiş, %3,5'inin 0-5 yıl, %24'ünün 5-10 yıl, %38'inin 10-15 yıl, %20'sinin 15-20 yıl, %14,5'inin ise 20 yıldan fazla süredir İzmir Körfezinde avlandığını rapor etmiştir. BALIK

ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli'ndeki balıkçıların %70'inin 16-45 yıl, %25'inin 0-15 yıl, %5'inin ise 45 yıldan fazla balıkçılık deneyimi olduğu saptamıştır. REİS ve ark. (2020), Aşağı Sakarya Nehri balıkçılarının mesleki tecrübelerini analiz etmiş, %2,9'unun 1-10 yıl, 27,5'inin 11-20 yıl, 49,3'ünün 21-30, 20,3'ünün 31-40 yıl arası balıkçılık deneyimi olduğunu ileri sürmüştür. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ (2020), Çanakkale'de faaliyet gösteren ve ankete katılan balıkçıların meslek tecrübelerini incelediğinde 29,75'inin 21-30 yıl, 26,03'ünün 11-20 yıl, 23,14'ünün 31-40 yıl, 15,29'unun ise 40 yılın üzerinde balıkçılık yaptığını belirlemiştir. BENLİ (2009), İstanbul İli sahil şeridi deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada balıkçıların ortalama balıkçılık yılını 24-31 olarak tespit etmiştir. DOĞAN (2010), İstanbul ilinde kooperatife üye olan ve kıyı balıkçılığı yapan balıkçıların %15'inin 1-10 yıl, 18,5'inin 11-20 yıl, 31,1'inin 21-30, 16,2'sinin 31-40, %19,2'sinin ise 40 yılı aşkın süredir balıkçılık yaptığını ifade etmiştir. ATAY (2020), Hatay İli balıkçıların %5'inin 0-10 yıl, %25'i 11-20 yıl, %35'i 21-30 yıl, %15'i 31-40 yıl, %20'sinin ise 40 yıldan fazla süredir balıkçılık yaptığını ileri sürmüştür. Çalışmamızdan elde edilen sonuçlar diğer araştırma sonuçları ile uyum içerisindedir. Balıkçılık tecrübesi genel anlamda 20 yılın üzerindedir. Bu durum balıkçılık faaliyetinde bulunan insanların oldukça tecrübeli olduğunu göstermektedir.

Anketimize katılan balıkçıların %71,85'i çocuklarının bu mesleği yapmasını istememektedir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %92,7'sinin çocuğunun balıkçılık mesleğinin yapmasını istemediğini belirtmiştir. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların %94'ünün çocuklarının balıkçılık yapmasını istemediğini ortaya koymuştur. BENLİ (2009), İstanbul İli sahil şeridi deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada balıkçıların %85,37'sinin çocuklarının balıkçılık yapmasını istemediğini rapor etmiştir. SAĞLAM ve ark. (2016), Doğu Karadeniz Bölgesi'nde deniz balıkçıların sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada balıkçıların %80'inin çocuklarının balıkçılık yapmasını istemediğini belirtmiştir. Balıkçıların çocuklarının ileride bu mesleği yapmasını istemediği, çalışmamız ve diğer araştırmalar doğrultusunda azımsanmayacak ölçüde olduğu ortadadır. Balıkçılık yapan insanların denizde geçirdikleri süre azımsanmayacak ölçüdedir. Bu nedenle düzenli bir aile yaşantısına sahip olamadıkları ve çalışma şartlarının kolay olmaması gibi faktörlerden dolayı çocuklarının ileride bu mesleği yapmasını istemeyen balıkçı sayısı çoğunluktadır.

Çalışmamıza katılan balıkçıların balıkçılık mesleğini tercih etme nedenleri araştırıldığında %48,27'si baba mesleği, %28,24'ü zorunluluk, %15,57'si hobi, %8,04'ü ise deniz sevgisi cevabını vermiştir. REİS ve ark. (2020), Aşağı Sakarya Nehri balıkçılarının mesleği seçme nedenleri arasında ilk sırada %59,4'lük oranla aile bütçesine katkıda bulunmak olduğunu rapor etmiştir. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ (2020), Çanakkale'de faaliyet gösteren ve ankete katılan balıkçıların mesleği seçme nedenleri sorulduğunda %35,54'ünün baba mesleği, %32,23'ünün zorunluluk, %29,75'inin ise sevmek cevabını verdiğini belirtmiştir. ALIÇLI ve ark. (2019), Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) alanında yaptığı çalışmada balıkçıların mesleği seçme nedenleri arasında ilk sırada %56,6'luk oranla baba mesleği geldiğini ortaya koymuştur. ATAY (2020) Hatay İli balıkçılarının %48 gibi büyük bir oranının balıkçılığı işsizlik nedeniyle tercih ettiğini belirtmiştir. SAĞLAM ve ark. (2016), Doğu Karadeniz çalışmasında balıkçıların %50'sinin zorunluktan balıkçılık mesleğini tercih ettiklerini bildirmişlerdir. DARTAY ve CANPOLAT (2017), Keban Gölü balıkçılarının %67'sinin işsizlik nedeniyle bu işi yaptığını öne sürmüştür. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli balıkçılarının %80'inin zorunluktan bu mesleği yaptığını belirtmiştir. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların mesleği seçme nedenleri arasında ilk sırada %44'lük oranla zorunluluk geldiğini bildirmiştir. BENLİ (2009), İstanbul İli sahil şeridi deniz balıkçılarının %50'sinin aile mesleği olduğu için bu mesleği tercih ettiklerini belirtmiştir. Elde edilen sonuçlara göre balıkçıların bu mesleği başka bir alanda iş bulamadıkları için tercih ettiği ya da aile mesleği olduğu için bu mesleği devam ettirmek istedikleri görülmektedir.

Çalışmamıza katılan balıkçıların bir yıl içerisinde denizde bulunma sürelerinin ortalaması 188 gün olarak bulunmuştur. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların %24'ünün balığa çıkma süresinin yılda 180-270 gün arasında değiştiğini, %76'sının ise bir yıl içerisinde 270 günden fazla denizde çalıştığını bildirmiştir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların yıllık ortalama 197 gün denizde olduğunu ortaya koymuştur. ATAY (2020) Hatay İli balıkçılarının bir yıl içerisinde denizde bulunma süreleri hesaplandığında en yüksek oranın %23 ile 181-210 gün arasında olduğunu belirtmiştir. REİS ve ark. (2020), Aşağı Sakarya Nehri balıkçılarının av sürelerinin 150-270 gün arasında değiştiğini ve %36,2 ile en yüksek oranda 240 günün üzerinde olduğu saptamıştır. DOĞAN (2010), İstanbul İlinde kooperatife üye olan ve kıyı balıkçılığı yapan balıkçıların av sürelerinin 30-320 gün arasında değiştiğini ve % 26,3'le en yüksek oranda 240 gün olduğunu

ortaya koymuştur. SAĞLAM ve ark.(2016), Doğu Karadeniz çalışmasında balıkçıların 1 yıl içerisinde %13'ünün balığa çıkma süresinin 1-4 ay, %43'ünün 5-8 ay, kalan kısmının ise 9 aydan fazla denizde kaldığını belirlemiştir. Elde edilen bulgulara göre balıkçılık faaliyetlerinin meteorolojik şartlara bağlı olarak yıl boyunca devam ettiği görülmektedir. Anketimize katılan balıkçıların %63,31'i avladıkları ürünü komisyoncular aracılığı ile %28,14'ü kooperatif aracılığı ile %8,54'ü ise perakende şeklinde pazarladığını belirtmiştir. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli balıkçılarının avladıkları ürünü %60'ının kabzımal, %24'ünün kooperatif aracılığıyla, %16'sının ise kendisinin doğrudan tüketiciye pazarladığını öne sürmüştür. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların %79'unun avladıkları ürünü komisyoncular aracılığı ile %16'sının kendi teknelerinden satış yaparak, %5'inin ise kooperatifler aracılığıyla pazarlama yaptığını bildirmiştir. SAĞLAM ve ark. (2016), Doğu Karadeniz çalışmasında balıkçıların %64'ünün avladıkları ürünü komisyoncular aracılığı ile %21'inin kendi teknelerinden satış yaparak %15'inin ise kooperatifler aracılığı ile pazarladığını öne sürmüştür. ŞAHİN ve ÖZEKİNCİ (2020), Çanakkale'de faaliyet gösteren ve ankete katılan balıkçıların %90,50'sinin avladıkları ürünleri komisyoncular aracılığı ile %7,85'inin perakende, %1,24'ünün ise kendi teknesinden satış yaparak pazarladığını ortaya koymuştur. Genel anlamda balıkçıların avladıkları ürünü komisyoncular üzerinden pazarlaması ana kazancın büyük bir kısmının komisyonculara verildiğinin göstergesidir. İlgili devlet kurumlarının et ve balık kurum sayısını arttırarak bu alanlarda taze balık satışının yapılmasını sağlaması komisyonculara ödenen ücretin önüne geçebilir. Aynı zamanda balıkçılar çocuklarının bu mesleği yapmasını istemedikleri için çocuklar kendilerini işletme ve finans anlamında geliştirip kendi ailesine ait ürünleri kendisi pazarlayabilir. Bu durum uygulanabilir aşamaya geçtiğinde balıkçıların elde ettikleri kazançlar yalnızca kendilerine kalacak ana kazancın büyük bir bölümünün komisyonculara verilmesi engellenecektir.

Anketimize katılım sağlayan balıkçıların kooperatife üye olma durumları incelendiğinde %74,87'sinin kooperatif üyesi olduğu, %25,13'ünün ise kooperatife üye olmadığı saptanmıştır. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada yalnızca 10 kadın balıkçının kooperatife üye olduğunu belirtmiştir. ÇEKİÇ ve ark. (2020), Ege Denizi'nde deniz patlicanı avcılığı yapan balıkçıların tümünün kooperatife üye olmadığını tespit etmiştir. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların %72'sinin kooperatif üyesi olduğunu rapor

etmiştir. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli balıkçılarının %95'inin kooperatif üyesi olduğunu, %5'inin ise kooperatif üyesi olmadığını belirtmiştir. AKSOY ve KOÇ (2012), Zonguldak İli'nde küçük ölçekli balıkçılık yapanların %76'sının kooperatif üyesi olduğunu %24'ünün ise herhangi bir balıkçılık kooperatifine üye olmadığını tespit etmiştir. DÜZ (2011), Bursa ve Kocaeli illerinin kıyı balıkçılığının karşılaştırmalı sosyo-ekonomik analizini yaptığı çalışmada Kocaeli İli balıkçılarının %93,3'nün kooperatif üyesi olduğunu, Bursa İli'nde ise bu oranın %62,07 olduğunu öne sürmüştür. Araştırmalar doğrultusunda Su Ürünleri Kooperatifine üyelik oranının balıkçılık yapısına göre değiştiği görülmektedir. Kooperatife üye olmayan balıkçıların kooperatif olgusunu tam olarak kavrayamadıkları düşünülmektedir. Kooperatif hareketinin başarılı olabilmesi için öncelikle balıkçıların kooperatifin kendi yararına olduğuna inandırılması gerekmektedir. Bu nedenle balıkçılara balıkçı kooperatiflerinin önemi hakkında eğitimler verilmeli, balıkçıların kooperatif adı altında örgütlenmesi sağlanmalıdır. Bu sayede balıkçılığın sürdürülebilirliği herhangi bir engelle uğramadan devam edebilecektir.

Çalışmamıza katılan balıkçıların %50,75'i kooperatiflere bürokratik kolaylıklardan faydalanmak için, %20,60'ı pazarlamada fiyat avantajı olduğu için, %17,09'u saygınlık ölçüsü olarak üye olduğunu belirtmiştir. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı balıkçıların %84'ünün bürokratik kolaylıklardan faydalanmak için, %5'inin pazarlamada fiyat avantajı olduğu için, %11'inin ise saygınlık ölçüsü olarak kooperatife üye olduğunu belirtmiştir. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli balıkçılarının %70'inin bürokratik kolaylıklardan faydalanmak için, %25'inin pazarlamada fiyat avantajı olduğu için, %5'inin ise saygınlık ölçüsü olarak kooperatife üye olduğunu rapor etmiştir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %71,4'ünün kooperatifin avantajlarından yararlanabilmek için, %28,6'sının ise pazarlamada fiyat avantajı olduğu için kooperatife üye olduğunu öne sürmüştür. Araştırmamıza ve diğer araştırma sonuçlarına göre balıkçıların kooperatife üye olma nedenleri analiz edildiğinde balıkçıların genel anlamda kooperatifin avantajlarından faydalanmak için kooperatife üye oldukları görülmektedir.

Çalışmamıza katılan balıkçıların %50,75'i kooperatifi başarılı bulduğu, %47,24'ü kooperatifi başarısız bulduğu, %2,01'inin ise kooperatifi kısmen başarılı bulduğu saptanmıştır. DOĞAN (2008), İstanbul İli'nde kıyı balıkçılığı yapan ve kooperatiflere üye olan balıkçıların %56,3'ünün kooperatif çalışmalarından memnun olduğunu belirtmiştir.

GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege’de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların %57,1’inin kooperatifi başarılı bulunduğunu, %42,9’unun ise kooperatifi başarısız bulunduğunu rapor etmiştir. Araştırmamızın ve diğer araştırmaların sonuçlarına göre kooperatiflerin işleyişinden genel anlamda bir memnuniyet söz konusu olmasa da bu durumun en azından yarı yarıya olduğu görülmektedir.

4.2 Av Araçlarının Teknik, Fiziksel Özellikleri

GEMLİK, BANDIRMA, ÇANAKKALE ve KÖRFEZ olarak isimlendirdiğimiz araştırma sahalarımızda balıkçılık yapan katılımcıların kullandıkları tekne boyları araştırılmıştır. %29,14’ünün 5-8 m, %21,10’unun 8-10 m, %12,56’sının 10-12 m, %17,08’unun 12-20 m, %6,53’ünün 20-30 m, %13,56’sının ise 30 metreden fazla teknelerle faaliyetlerini sürdürdükleri tespit edilmiştir. SAĞLAM ve KARADAL (2016), Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illeri Akdeniz sahil şeridi limanlarına kayıtlı, balıkçılıkla uğraşan teknelerin %78’inin 10 metreden küçük, %17’sinin 10-20 metre arası tekneler, %5’inin ise 20 metreden büyük gırgır ve trol balıkçılığı yapan tekneler olduğu tespit etmiştir. BALIK ve AYYILDIZ (2019), Yalova İli’ndeki balıkçı teknelerinin %87’sinin 12 metreden küçük kıyı balıkçılığı yapan tekneler olduğunu, %13’ünün ise 12 metreden büyük gırgır tekneleri olduğunu öne sürmüştür. İŞMEN ve ark. (2006), Çanakkale balıkçılığının genel durumunu analiz ettiği çalışmada Çanakkale limanına kayıtlı olan teknelerin %90’ının 5-10 metre aralığında olduğunu, 20 metreden büyük olan tekne sayısının ise yalnızca 15 adet olduğunu bildirmiştir. GÜNGÖR ve ark. (2014), İstanbul İli’nde yaptığı çalışmada avlanma filosunun ortalama boy aralığının 19,55 metre olduğunu rapor etmiştir. Araştırmamızın ve diğer araştırmaların sonuçları doğrultusunda balıkçıların faaliyette buldukları tekne boylarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma sahalarının farklı olması bu durumun nedenleri arasında gösterilebilir. Çanakkale araştırma sahasında daha çok küçük ölçekli balıkçılık yapıldığı için tekne boyları küçük, Bandırma araştırma sahasında ise gırgır, trol ve algarna avcılığı yapıldığı için tekne boyları daha büyüktür.

Araştırma sahalarımızda anketimize katılan balıkçıların kullandıkları teknelerin yapım - malzemeleri araştırılmıştır. %56,78’inin ahşap, %42,71’inin sac, %0,50’sinin ise yapım malzemesinin polyester-fiber olduğu ortaya konulmuştur. AKSOY ve KOÇ (2012), Zonguldak İli’nde balıkçılık faaliyetinde bulunan teknelerin tamamının yapım malzemesinin ahşap olduğunu belirtmiştir. REİS ve ark. (2020), Aşağı Sakarya Nehri balıkçıların balıkçı teknelerinin %91,3’ünün ahşap malzemedan yapıldığını öne sürmüştür. SAĞLAM ve ark.

(2016), Doğu Karadeniz çalışmasında balıkçı teknelerinin %94'ünün yapım malzemesinin ahşap olduğunu, %5'inin saç, %1'inin ise yapım malzemesinin fiber olduğunu ortaya koymuştur. DÜZ (2011), Bursa ve Kocaeli illerinin kıyı balıkçılığının karşılaştırmalı sosyo-ekonomik analizini yaptığı çalışmada Kocaeli iline bağlı teknelerin %10'unun saç, %86,67'sinin ahşap; Bursa ili teknelerinin ise %17,27'sinin saç, %79,31'inin ise ahşap olduğunu öne sürmüştür. Araştırmamızdan elde edilen veriler diğer bölgelerin verileri ile uyusmaktadır. Bölgelerde çoğunlukla ahşap tekneler faaliyet göstermektedir. Teknenin yapım malzemesi teknenin kullanım amacını belirler. Küçük ölçekli balıkçılıkta ahşap tekneler tercih edilirken büyük ölçekli balıkçılıkta saç tekneler tercih edilir. Anket sonuçlarından da anlaşılacağı üzere ağırlıklı olarak küçük ölçekli balıkçılar ile anket yapılmıştır.

Araştırma sahalarımızda anketimize katılan balıkçıların kullandıkları teknelerin yaş dağılımı incelenmiştir. %40,20'sinin 0-10 yaş, %31,15'inin 11-20 yaş, %19,09'unun 21-30 yaş, %7,03'ünün 31-40 yaş, %1'inin 41-50 yaş, %1,5'inin ise 50 yaşın üstünde tekneler ile faaliyetlerini sürdürdükleri saptanmıştır. ATAY (2020) Hatay İli balıkçılarının tekne yaşlarının 3-46 yaş arasında değişim gösterdiğini, en yüksek %66'lık oran ile 21 yaş üstü teknelerin bölgede faaliyet gösterdiğini analiz etmiştir. ÜNAL (2001), Foça balıkçılığının sosyo-ekonomik durumunu analiz ettiği çalışmada trol teknelerinin orta yaşlı olduğunu ve araştırmasına dâhil ettiği trol teknelerinin yaş ortalamasını 17,3 olarak belirtmiştir. UZMANOĞLU ve SOYLU (2006), Sakarya İli Karasu ilçesi balıkçı teknelerinin yaş dağılımını incelemiş ve balıkçı teknelerinin %50'sinin 1-10 yaş arasında değişim gösterdiğini rapor etmiştir. DOĞAN (2010), İstanbul İlinde kooperatife üye olan ve kıyı balıkçılığı yapan tekne yaşlarının 2-40 yıl arasında değişim gösterdiğini tespit etmiştir. Tekne yaşlarının % 23,4'lük en yüksek oranda 21 yaş ve üzerindeki teknelerden oluştuğunu ortaya koymuştur. DÜZ (2011), Bursa ve Kocaeli illerinin kıyı balıkçılığının karşılaştırmalı sosyo-ekonomik analizini yaptığı çalışmada balıkçı teknelerinin ortalama yaşlarının Bursa İli'nde 17, Kocaeli İli'nde ise 20 olduğunu dile getirmiştir. GÖNCÜOĞLU (2008), Güney Ege'de yaptığı çalışmada kadın balıkçıların çalıştıkları tekne yaşlarının ortalama 12 olduğunu rapor etmiştir. Araştırmamızın ve diğer araştırma sonuçlarının doğrultusunda balıkçıların faaliyette buldukları tekne yaşlarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bizim araştırma sahalarımızda (BANDIRMA, KÖRFEZ, ÇANAKKALE, GEMLİK) faaliyet gösteren tekneler en yüksek %40,20 oranında 0-10 yaş aralığında iken, diğer

araştırmalarda bu durumun değişkenlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Araştırma sahalarının farklı olması tekne yaşlarındaki bu değişimin sebebi olarak gösterilebilir. Anketimize katılım sağlayan balıkçıların %45'i 40-50 yaş aralığında iken balıkçıların sahip olduğu teknelerin %40,20'sinin 0-10 yaş aralığında olması balıkçıların elde ettiği kazançlarla teknelerini yenileyip büyüttüklerinin göstergesidir.

Balıkçılık; Marmara Bölgesi için önemli bir geçim kaynağıdır. Dünyadaki hızlı devinim balıkçılığı da etkilemiştir. Yapılan karşılaştırmalar ile bu durum net olarak ortaya yukarıda konmuştur. Güney Marmara Bölgesi balıkçılarının sorunlarını, diğer balıkçıların yaşadığı sorunlardan ayrı düşünmek mümkün olmamakla birlikte her bölgenin balıkçıları için aynı çözümün gerçek çözümü oluşturacağı her zaman söylenemez çünkü bu araştırmadan da görüleceği üzere bölgesel farklılıklar bölgesel çözümleri beklemektedir. Bu nedenle balıkçıların karşılaştırdıkları yerel sorunlar dikkate alınmalı ve yine bölgesel çözümler bulunmaya çalışılmalı hatta sorunun asıl paydaşı olan balıkçıların çözümünde paydaşı olmaları adına ortak çözüm önerileri için görüşlerinin alınmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz. Bölgesel olarak yapılan sosyo-ekonomik durum analizlerinin zaman ile geçirdiği değişikliklerin olduğu bu araştırmada bir kez daha ortaya konurken bunun düzenli olarak irdelenmesi gerekliliği unutulmadan politika koyucuların bu durumdan haberdar olmalarının çözüm açısından daha kısa zamanda, daha ekonomik maliyetlerle ve daha başarılı süreçler doğuracağı gerçekleriyle bu çalışmanın bundan sonraki araştırmalara ışık tutmasını dilerim.

5. ÖNERİLER

Güney Marmara Bölgesi balıkçılarının sosyo-ekonomik durumunun analiz edildiği bu çalışmada bölge balıkçılarının karşılaştığı sorunlar ele alınmıştır. Bölge balıkçılarının sosyo-ekonomik yapıları diğer bölgelerdeki balıkçılar ile benzerlik göstermektedir. Ülke düzeyinde balıkçılık ve kooperatifçilik anlamında yapılacak düzenlemeler sektöre katkı sağlayacaktır. Bu nedenle kooperatifler balıkçıların mesleki ihtiyaçlarını karşılayacak düzeye erişmeli, kooperatif bilinci artırılmalı, barınaklardaki altyapı sorunları giderilmeli ve kooperatifler arası iş birliği imkânlarının artırılması gerektiği düşüncesindeyiz. Çünkü Türkiye balıkçısının ve balık kaynaklarının geleceği bir ölçüde su ürünleri kooperatiflerinin başarısına bağlıdır.

Aynı zamanda artan balıkçılık maliyetleri, biyolojik çeşitliliğin azalması gibi nedenler gençlerin balıkçılık mesleğini güvenli bulmayarak tercih etmemesine neden olmaktadır. Bu nedenle balıkçıların yaş ortalaması giderek artmaktadır. Bu durum ilerleyen zamanlarda balıkçılık faaliyeti ile uğraşan kişi sayısının azalacağını göstergesidir. Balıkçıların yaşam standartlarının daha iyi hale getirilmesi halinde balıkçılığın sürdürülebilir geleceğini güvence altına alınacaktır.

Anketimize katılım sağlayan balıkçılarımızın çoğu mesleğe, aile mesleği olarak ya da zorunluluktan başlamasına rağmen büyük oranda mesleğe devam istediklerini bildirmişlerdir. Mesleği idame etmek isteyenlerin sayısının artırılması ve özellikle kadın balıkçıların da sektöre dâhil edilmesi, varlıklarının fark edilebilmesi için halk eğitim merkezlerinde çeşitli eğitimler verilmeli ve sosyal değişim projeleri ile desteklenmelidir. Kadın balıkçılarımızın çoğu tekne sahibi olmadıkları için resmi kayıtlarda görünmemektedir ve balıkçı ailelerde sosyal güvence önceliği erkeklere verildiği için kadın balıkçılarımız sosyal güvenlik haklarından yararlanamamaktadır. Bu sorunun çözümünde cinsiyet eşitliği yaklaşımı çok önemlidir. Balıkçılık sektöründeki geleneksel cinsiyet rol algısını, sektördeki kadın balıkçılar aracılığı ile değiştirmek; balıkçı kadınların iş gücündeki temsilini, görünürlüğü arttırarak güçlendirmek gerekmektedir. Aynı zamanda kadın balıkçılarımızı teşvik etmek için çalışmalar yürütülmeli, kooperatifler aracılığı ile örgütlenmeleri sağlanmalıdır. Böylece bu örgütlenmiş yapı sayesinde politik ağırlık kazanarak politika koyucular tarafından fark edilip seslerini duyurabilme imkânına sahip olabileceklerdir.

6. KAYNAKLAR

- Abdullah-Bin-Farid, BS, Mondal, S., Satu, KA, Adhikary, RK ve Saha, D. (2013). Baluhar Baor, Jhenaidah, Bangladeş balıkçılarının yönetimi ve sosyo-ekonomik koşulları. *Balıkçılık Dergisi*, 1(1), 30-36.
- Aksoy, R., & Gökhan, K. O. Ç. (2012). Küçük ölçekli balıkçılığın genel profili: Zonguldak ili merkez ilçesinde bir saha çalışması. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (8), 87-103.
- Ali, MM, Hossain, MB, Minar, MH, Rahman, S., & Islam, MS (2014). Bangladeş, Lohalia Nehri balıkçılarının sosyo-ekonomik yönleri. *Ortadoğu Bilimsel Araştırma Dergisi*, 19 (2), 191-195.
- Altınışik, S. (2006). *Çanakkale ili deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik durumu ve pazarlama yapısı* (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Atay, B., (2020). *Hatay ili küçük ölçekli balıkçılığının durumu* (Yüksek Lisans Tezi), 124 s., Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 650672).
- Avan, S. (2007). *Manyas Gölü balıkçılarının sosyo-ekonomik yapısı* (Doktora Tezi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (TezNo:201634)
- Aydın, M., Karapıçak, M., & Balık, İ. (2018). Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki Amatör Balıkçılığın Sosyo-ekonomik Analizi. *Ecological Life Sciences*, 13 (1), 1-14.
- Balık, İ., & Ayyıldız, M. (2019). Yalova İli'nde Deniz Balıkçılığı ve Balıkçıların Sosyo-ekonomik Yapısı. *Kent Akademisi*, 12 (2), 288-298.
- Bappa, SB, Hossain, MMM, Dey, BK, Akter, S., & Hasan-Uj-Jaman, M. (2014). Bangladeş, Jhenidah bölgesindeki Kaligonj'daki Marjat Baor balıkçılarının sosyo-ekonomik durumu. *Balıkçılık Dergisi*, 2 (2), 100-105.
- Benli, K. (2009). *İstanbul ili Marmara Denizi sahil şeridi deniz balıkçılığının sosyo-ekonomik yapısı ve deniz ürünleri pazarlanması* (Yüksek Lisans Tezi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (TezNo:258707).
- Bulut, E. (2019). *Bursa Kıyıları Mimari Kimliğinin İncelenmesi ve İyileştirme Önerileri*: (Yüksek Lisans Tezi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:554923)

- Can, M. F., Serpin, D., & Can, M. F. (2012). İskenderun Körfezinde küçük çaplı balıkçılığın genel durumu: İskenderun, Arsuz ve Konacık örneği. *Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi*, 7 (3), 167-175.
- Ceyhan, T., Akyol, O., Ünal, V., (2006). Edremit Körfezi (Ege Denizi) Kıyı Balıkçılığı Üzerine Bir Araştırma, *E.Ü. Su Ürünleri Dergisi* 2006, 373-375.
- Çekiç, M., Hereklioğlu, M., & Ergüden, D. (2020). Ege Denizi'nde Deniz Patlıcanı (Holothuroidea) Avcılığı Yapan Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Durumu. *Acta Aquatica Turcica*, 16(2), 214-237.
- Dardeniz, A., Kaynaş, K., Ateş, F., (2001). Çanakkale İli Bağcılığının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Bahçe* 30 (1-2): 25-35 2001.
- Dartay, M., Duman, E., Duman, M., & Ateşşahin, T. (2009). Keban Baraj Gölü Pertek Bölgesi Balıkçılarının Sosyo-Ekonomik Analizi. *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 26 (2), 135-138.
- Dartay, M., & Canpolat, İ. (2017). Keban Baraj Gölü (Elâzığ / Türkiye) su ürünleri kooperatiflerine ortak balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı. *Su Ürünleri Dergisi*, 34(1), 41-46.
- Doğan, K. (2009). Iznik Gölü (Bursa) Gümüş Baliği Avcılığı Yapan Tekne Sahibi Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Analizi. *Journal of Fisheries Sciences. com*, 3 (1), 58-67.
- Doğan, K. (2010). İstanbul su ürünleri kooperatifleri ve ortaklarının sosyo-ekonomik analizi. *Journal of FisheriesSciences. com*, 4 (4), 318.
- Doğan, K., Alıçlı, T. Z., & Altunay, M. A. (2019). Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) Küçük Ölçekli Balıkçılık Faaliyeti ve Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Yapısının Analizi. *Aquatic Research*, 2 (4), 200-210.
- Doğan, K., & Gönülal, O. (2011). Gökçeada (Ege denizi) balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik yapısı. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 2 (3), 57-69.
- Doğaner, S., (2014). Gemlik Körfezi kuzey kıyılarının turizm coğrafyası, *Türk Coğrafya Dergisi*, 0 (27), 59-84.
- Düz, G., (2011), *Bursa ve Kocaeli illeri kıyı balıkçılığının karşılaştırmalı sosyo-ekonomik analizi*, (Yüksek Lisans Tezi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 297706).
- Göncüoğlu, H., (2008). *Güney Ege'deki kadın balıkçıların sosyo-demografik özellikleri, örgütlenme eğilimleri ve sorunları* (Yüksek Lisans Tezi), Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 213963).

- Güngör, H., Zengin, M., & Güngör, G. Marmara Denizi Derin Su Pembe Karides Balıkçılığının Sosyo-Ekonomik Yapısı. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 4 (3), 261-269.
- Güngör, H., Güngör, G., & Benli, K. İstanbul İli (Marmara Denizi Sahil Şeridi) Deniz Balıkçılığında Faaliyette Bulunan Tekne Sahiplerinin Sosyo-Ekonomik Yapıları. *11.Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi* 3-5 Eylül 2014 Samsun.
- Habib, N. ve Jan, S. (2021). Jammu ve Keşmir'in Bandipora ilçesindeki Wular Gölü'ndeki balıkçı topluluğunun sosyo-ekonomik durumu. *Balıkçılık Dergisi*, 9 (3), 93205-93205.
- Demirci, S., M AYTEKİN, N., & ŞİMŞEK, E. İskenderun Balıkçı Barınağında Sosyo-Ekonomik Durum. *Su Ürünleri Mühendisleri Derneği Dergisi*, 58.
- İşmen, A., Arık Çolakoğlu, F., Özen, Ö., Yığın, Ç., (2006). Çanakkale Balıkçılığının Genel Durumu, *E.Ü. Su Ürünleri Dergisi* 2006.
- Kayhan, F. E. & Büyükurgancı, N. (2017). Gemlik Körfezi (Marmara Denizi, Bursa) Balık Tür Çeşitliliği Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Fen Bilimleri Dergisi*, 29 (2) , 70-76 .
- Kalita, GJ, Sarma, PK, Goswami, P. ve Rout, S. (2015). Beki Nehri, Barpeta, Assam'da balıkçıların sosyo-ekonomik durumları ve kullanılan farklı av araçları. *Entomoloji ve Zooloji Çalışmaları Dergisi*, 3 (1), 193-198.
- Kuru, H. (2013). *İzmir Körfezi kıyı şeridinde yapılan amatör balıkçılığın sosyo-ekonomik değerlendirmesi* (Doktora Tezi) Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 343007).
- Maynou, F., Morales-Nin, B., Cabanellas-Reboredo, M., Palmer, M., García, E., & Grau, AM (2013). Balear Adaları'nda (Batı Akdeniz) küçük ölçekli balıkçılık: Sosyo-ekonomik bir yaklaşım. *Balıkçılık araştırması*,139, 11-17.
- Mutlu, C., Uncumusaoğlu, C. M., & Verep, B. (2018). Giresun'un Balıkçılık Faaliyetlerinin Ekonomik Analizi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 87-97.
- Palivela, H., Satyanarayana, G., Jawahar, PJ ve Neeharika, MS (2011). Lawson Körfezi Balıkçıları'nın sosyo-ekonomik durumu, Visakhapatnam, Hindistan. *Ekoloji, Çevre ve Koruma*, 17 (4), 811-814.
- Reis, İ., Cerim, H., & Ateş, C. (2020). Aşağı Sakarya nehri balıkçılarının sosyo-ekonomik analizi. *Aquat Res* 3 (2), 66-71.

- Sağlam, N. E., Düzgüneş, E., & Özbek, G. (2016). Doğu Karadeniz Bölgesi'nde deniz balıkçılarının sosyo-ekonomik yapısı. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3), 259-270.
- Sağlam, N. E., & Karadal, E. (2016). Akdeniz Bölgesi sahil şeridi deniz balıkçılığının sosyoekonomik yapısı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 12(2), 158-169.
- Sarıkaya, S. (1980). *Su Ürünleri Avcılığı ve Av Teknolojisi*. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Su Ürünleri Genel Müdürlüğü. Başbakanlık Basımevi.
- Şahin, E., & Özekinci, U. (2020). Küçük Ölçekli Balıkçılığın Sosyo-Ekonomik Durumu, Çanakkale (Kuzey Ege), Türkiye. *Çanakkale Onsekiz Mart University Journal of Marine Sciences and Fisheries*, 3 (1), 19-26.
- Tzanatos, E., Dimitriou, E., Katselis, G., Georgiadis, M. and Koutsikopolulos, C. 2005, Composition, temporal dynamics and regional characteristics of small-scale fisheries in Greek. *Fisheries Research* 73: 147–158.
- Uncumusaoglu, C. M., (2015), Giresun'da Deniz Balıkçılığı ve Balıkçıların Sosyo-ekonomik Yapısı, (Yüksek Lisans Tezi) Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 406432).
- Uzmanoğlu, S., & Soylu, M. (2006). Karasu (Sakarya) Bölgesi Deniz Balıkçılarının SosyoEkonomik Yapısı. *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 23 (3), 515-518. Uzmanoğlu, S., & Soylu, M. (2012). Yeni Karpuzlu Baraj Gölü balıkçılarının sosyo- ekonomik yapısı. *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 29 (4), 175-179.
- Ünal, V., (2001). Foça balıkçılığının sosyo-ekonomik analizi ve sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi üzerine bir araştırma (Doktora Tezi) Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez no: 112689).
- Ünal, V. (2003). Yarı Zamanlı Küçük Ölçekli Balıkçılığın Sosyo-Ekonomik Analizi, Foça (Ege Denizi). *Su Ürünleri Dergisi*, 20(1).
- Yağlıoğlu, D. (2013). Akçakoca (Batı Karadeniz) balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-ekonomik analizi. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 9 (1), 35-42.
- Yücel, Ş. (2006). Orta Karadeniz Bölgesi Balıkçılığı ve Balıkçıların Sosyo-Ekonomik Durumu. *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 23 (3), 529-532.
- Yücel, Ş., & Kurumahmut, M. (2019). Trol Balıkçılarının Sosyo-Ekonomik Durumu; Sinop İli Örneği. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (2), 60-63.

- Harita Genel Müdürlüğü (2022). Türkiye Cumhuriyeti Haritası <https://atlas.harita.gov.tr/#5/39/35> Erişim Tarihi: 14.12.2022
- Wikipedi. Özgür Ansiklopedisi, (2022). Bandırma, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Band%C4%B1rma> Erişim Tarihi: 10.12.2022
- Nüfusu.com, (2022). Bandırma Nüfusu, https://www.nufusu.com/ilce/bandirma_balikesir-nufusu Erişim Tarihi: 13.12.2022
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2022). Balıkesir Fiziki Özellikleri, <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65836/fiziki-ozellikler.html> Erişim Tarihi: 13.12.2022
- Nüfusu.com, (2022) Gemlik Nüfusu, https://www.nufusu.com/ilce/gemlik_bursa-nufusu#:~:text=Gemlik%20n%C3%BCfusu%202021%20y%C4%B1l%C4%B1na%20g%C3%B6re,erkek%20ve%2058.050%20kad%C4%B1ndan%20olu%C5%9Fmaktad%C4%B1r Erişim Tarihi: 13.12.2022
- Çanakkale İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü (2022). Çanakkale Coğrafyası, <https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70467/cografya.html> Erişim Tarihi: 15.12.2022
- Nüfusu.com (2022). Çanakkale Nüfusu, <https://www.nufusu.com/il/canakkale-nufusu#:~:text=%C3%87anakkale%20n%C3%BCfusu%20bir%20%C3%B6nceki%20y%C4%B1la,%2C%2049%2C70%20kad%C4%B1nd%C4%B1r>. Erişim Tarihi: 13.12.2022
- Wikipedi. Özgür. Ansiklopedisi, (2022) Edremit, https://tr.wikipedia.org/wiki/Edremit_Körfezi Erişim Tarihi: 15.12.2022
- Nüfusu.com (2022). Edremit Nüfusu, https://www.nufusu.com/ilce/edremit_balikesir-nufusu Erişim Tarihi: 13.12.2022
- Ordu İl Tarım Ve Orman Müdürlüğü (2023). Ağ Tanımları, https://ordu.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Hayvan%20Sa%C4%9Fl%C4%B1%C4%9F%C4%B1/ag_tanimlari.pdf Erişim Tarihi: 18.02.2023
- Salih Bahtiyar (2023). Trol, Gırgır; Parakete Nedir, https://salibahtiyar.tr.gg/Trol_G%26%23305%3Brg%26%23305%3Br_Parakete-Nedir.htm Erişim Tarihi: 18.02.2023
- Kadın Balıkçılar Derneği (2023). Türkiye’de kadın balıkçılar, <https://kadinbalikcilardernegi.org/turkiyede-kadin-balikcilar/> Erişim Tarihi: 19.02.2023
- Memurlar.net (2023). Kişi başına düşen araç sayısında 3 il zirvede yer alıyor, <https://www.memurlar.net/haber/1053743/kisi-basina-dusen-arac-sayisinda-3-il-zirvede-yer-aliyor.html> Erişim Tarihi: 19.02.2023

TÜİK (2023). *Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2021*,
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2021-45581> Erişim Tarihi: 19.02.2023

Cerezforum (2023). Balık Ağları ve Avlanma Yöntemleri,
<https://www.cerezforum.com/konu/balik-aglari-ve-avlanma-yontemleri.47805/> Erişim Tarihi: 19.02.2023

EKLER

EK-A

Anketin Uygulandığı Yer:
Anketin Uygulandığı Tarih:
Teknesini Hangi Balıkçı Barınağına Bağlıyor?:

BALIKÇI ANKET FORMU

Cinsiyet : () Kadın () Erkek

Yaş :

Medeni Durum: () Evli () Bekâr

Barınma : () Ev Sahibi () Kiracı

Otomobil Mülkiyeti: () Var () Yok

1. Hane Halkı Nüfusu: () 1 () 2 () 3 () 4+

2. Ailenizde Sizin Dışınızda Balıkçılık Mesleği İle Uğraşan Var Mı? () Var () Yok

3. Öğrenim Durumu : () Okuma Yazma Yok () İlkokul Mezunu () Ortaokul
() Lise Mezunu () Üniversite Mezunu

4.Sosyal Güvence: () Var () Yok

5. Gelir Kaynağı: () Yalnızca Balıkçılık () Emekli Ya Da Farklı Ticari
Uğraşlardan Ek Gelir

6. Gelir Memnuniyet Durumu: () Memnunum () Kısmen () Memnun Değilim

7. Balıkçılık Mesleğini Bırakmak İstiyor Musunuz? () Evet () Hayır

8. İleride Çocuklarınızın Bu Mesleği Yapmasını İster Misiniz? () Evet () Hayır

9. Balıkçılık Tecrübeniz? (Yıl)

.....

10. Balıkçılığa Başlama Nedeniniz Nedir? () Hobi () Zorunluluk () Baba
Mesleği

() Deniz Ve Doğa İle İç İçe Olmak

() Diğer.....

11. Balıkçılık Mesleğine Başladığınızda Kaç Yaşındaydınız?

.....

12. Balıkçılık Mesleğini Yapma Şekliniz? () Tekne İle Denize Açılıp Balık Avlamak

- () Karada Ağ Tamiri Yapmak
() Av Temizliği Yapmak
() Diğer

13. Balıkçılık İle İlgili Hiç Kredi Kullandınız Mı? () Evet () Hayır

14. Teknenin Adı

Teknenin Yaşı

Teknenin Boyu

Teknenin Motor Gücü

15. Teknenin Yapım Malzemesi: () Ahşap () Saç () Diğer

.....

16. Kullandığınız Av Aracı: () Uzatma Ağı () Voli Ağı () Gırgır Ağı () Dip Ağı

() Algarna ()

Diğer.....

17. Bir Av Periyotunda Yaptığımız Harcama (TL) (Her Av Aracı İçin Ayrı Ayrı)

.....
.....
.....
.....
.....

18. Bir Av Periyotunda Elde Ettiğiniz Gelir (TL) (Her Av Aracı İçin Ayrı Ayrı)

.....
.....
.....
.....
.....

19. Haftalık Yakıt (Motorin) Sarfiyatınız? (Litre/Hafta)

() 0-10 L () 11-20L () 21-30 L () 31-40+

20. Balıkçılık Ruhsatınız Var Mı? () Evet () Hayır

21. Balıkçı Teknenizde Bulunan Personel Sayınız () 0 () 1 () 2 () 3 () 4+

22. Avlanmada Günlük Kaç Saat Geçiriyorsunuz? () 3 Saatten Az () 3-5 Saat
() 5+

23. Bir Yıl İçerisinde Denizde Çalıştığınız Gün Sayısı

.....

24. Bir Yıl İçerisinde Denizde Çalıştığınız Günlerin Aylara Göre Dağılımı

Ocak (.....) Temmuz (.....)
Şubat (.....) Ağustos (.....)
Mart (.....) Eylül (.....)
Nisan (.....) Ekim (.....)
Mayıs (.....) Kasım (.....)
Haziran (.....) Aralık (.....)

25. En Fazla Avlandığınız Mevsim () Yaz () Kış () Sonbahar () İlkbahar

26. Son 1 Sene İçerisinde En Çok Yakaladığınız 3 Balık Türü

1-)
2-)
3-)

27. En Çok Yakalamak İsteddiğiniz 3 Hedef Tür

1-)
2-)
3-)

28. Balıkçılık Yaparken Yetkililer Tarafından Denetleniyor Musunuz? () Evet () Hayır

29. Eğer Denetleniyorsanız Denetleme Hangi Kurum Tarafından Yapılıyor?

() Sahil Güvenlik Komutanlığı () Jandarma () Polis
() Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı Yetkilileri
() Diğer

.....

30. Avladığınız Ürünü Pazarlama Şekliniz

() Kooperatif Aracılığı İle () Kabzımal Aracılığı İle () Perakende

31. Mesleki Rahatsızlığınız Var Mı?

- Bel Ağrısı Ve Bel Fıtığı Boyun Fıtığı
 Sinir Sıkışması Güneş Yanıkları
 Romatizma Meslek Hastalığım Yok
 Kireçlenme Diğer
-

32. Balıkçılık Mesleğinin En Zor Yanı Nedir?

- Av Sezonunun Geç Başlaması
 Yetersiz Devlet Desteği
 Deniz Kirliliği
 Olumsuz Hava Şartları
 Yasa Dışı Avcılık
 Pazarlama Sorunları
 Büyük Ölçekli Balıkçılık
 Aşırı Avlanma Ve Balığın Azalması
 Ağ Fiyatlarının Yüksek Olması
 Kooperatifin Olmaması
 Diğer
-
-

33. Avlanan Balık Miktarında Yıllara Göre Azalma Var Mı? () Evet () Hayır

34. Balıkçılık Mesleğini Yapmaktan Memnun Musunuz?

- Evet () Kısmen () Hayır

35. Balık Avcılığı Ve Pazarlama İle İlgili Devlet Kurumlarından Beklentileriniz Nelerdir?

- Mazot Desteği
 Düşük Faizli Kredi
 Yasak Avcılığın Engellenmesi
 Sosyal Güvence
 Tekneleri Modernize Etmek İçin Yardım
 Diğer

36. Yerel Yönetimden Nasıl Bir Destek Beklersiniz?

- Denizin Temizlenmesi
 Yasak Avcılık İle Mücadeleye Destek Vermesi
 Çekek Yeri Yapılması
 Diğer.....

37. Liman Hizmetleri İle İlgili Sorunuz Var Mı? () Evet () Hayır

38. Sahil Güvenlik İle İlgili Sorunuz Var Mı? () Evet () Hayır

39. Tarım İl Müdürlüğü İle İlgili Sorunuz Var Mı? () Evet () Hayır

40. Kooperatife Üye Misiniz? () Evet () Hayır

41. Kooperatife Üye Olma Nedeniniz Nedir?

() Bürokratik Kolaylıklardan Faydalanmak

() Pazarlamada Fiyat Avantajı Olması

() Saygınlık Ölçüsü Olarak

() Diğer

42. Kooperatife Hangi Yıl Oldunuz?

43. Kooperatifin Başarılı Olduğuna İnanıyor Musunuz? () Evet () Hayır

44. Eğer Finans Desteği Sağlansaydı Hangi Eksiklerinizi Tamamlardınız?

() Borçlarımı Kapatırdım

() Daha Fazla Balık Tutmayı Sağlayacak Teknolojik Cihazlar Alırdım

() Buz Makinesi Ve Soğuk Hava Deposu

() Tuvalet Tankı

() Av Aracı Yenileme

() Diğer

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Elif Aslı KARASU
Doğum tarihi ve yeri : 01.01.1998 / BATMAN
e-posta : eakarasu29@gmail.com

Öğrenim Bilgileri

Derece	Okul/Program	Yıl
Y. Lisans	Balıkesir Üniversitesi/Biyoloji Bölümü	2023
Lisans	Balıkesir Üniversitesi/ Fen Bilimleri Öğretmenliği	2019
Lise	Gemlik Hisar Anadolu Lisesi	2015